

Elina Mäyrä

BUUSTERI, SQUASH-SEINÄ, SELKÄNOJA JA ÄITI

Millainen on tuottajan rooli radiotoimituksessa ja miten sitä voisi nykyistä paremmin soveltaa Oamkin opiskelijaradiossa?

BUUSTERI, SQUASH-SEINÄ, SELKÄNOJA JA ÄITI

Millainen on tuottajan rooli radiotoimituksessa ja miten sitä voisi nykyistä paremmin soveltaa Oamkin opiskelijaradiossa?

Elina Mäyrä
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma, journalismin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Elina Mäyrä

Opinnäytetyön nimi: BUUSTERI, SQUASH-SEINÄ, SELKÄNOJA JA ÄITI – Millainen on tuottajan rooli radiotoimituksessa ja miten sitä voisi nykyistä paremmin soveltaa Oamkin opiskelijaradiossa?

Työn ohjaaja: Pertti Sillanpää

Työn valmistuslukukausi- ja vuosi: Kevät 2015

Sivumäärä: 80 + 2

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää, mikä on radiotuottaja, mitä hän tekee työkseen ja mikä hänen roolinsa on toimituksessa. Keräämääni tietoa radiotuottajan työnkuvasta sovelsin Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijaradion tuottajan työnkuvaan eli pohdin, kuinka radiotuottamisen opettamista voisi Oamkissa kehittää.

Päädyin tähän aiheeseen, koska opiskelijaradioissa mukana ollessani olen huomannut, että hyvälle tietopakettille radiotuottamisesta olisi tarvetta. Lisäksi halusin opinnäytetyölleni aiheen, jossa voin hyödyntää työkokemustani Oamkin radiotyön assistenttina.

Tuottajan roolia tutkin alan kirjallisuuteen ja tutkimukseen tutustumalla sekä haastattelemalla neljää työelämässä toimivaa radiotuottajaa heidän työstään. Tutkimusmenetelmänäni oli teema-haastattelu.

Tutkimukseni perusteella radiotuottaja on työnjohdollinen esimies, jonka tehtävä on saada toimitajat ja juontajat tekemään mahdollisimman hyvää sisältöä radioon. Tuottaja on toimittajiin nähden esimiesasemassa, joten hänen on kannettava esimiehen vastuu. Hänen työnsä ei kuitenkaan ole käskyttämistä, vaan toimittajien auttamista. Haastatteleman tuottajat korostivat tuottajan roolia toimittajan tukipilarina eli selkänäjana ja äitinä. Tuottajan tärkeä tehtävä on hioa ideoita ja näkökulmia radion sisältöihin toimittajien apuna eli ”buustata” ja pallotella ideoita, kunnes hyvä näkökulma löytyy. Tärkeimmiksi tuottajan taidoiksi tuottajat määrittelivät radion välinetuntemuksen, kohderyhmän ymmärtämisen ja vuorovaikutustaidot.

Tutkimukseni valossa kehittäisin Oamkin journalismin opiskelijoiden kurssiradion tuottajan työnkuvaa siten, että jakaisin tuottajille omat vastuulähetysajat sekä lisäisin heidän osallistumistaan radion sisältöjen suunnitteluun ja toimituksen arjen pyörittämiseen.

Tämän opinnäytetyön lopuksi pohdin myös, voisiko radiotuottamista opettaa Oamkissa jollain muulla tavalla kuin nykyisellä mallilla. Yksi hyvä tapa olisi lisätä radion vapaavalintaisten opintojaksojen tarjontaa. Lisäksi radion kuunteluun liittyviä tehtäviä voisi olla opetuksessa enemmän.

Asiasanat: radio, tuottajat, toimitustyö, esimiestyö, esimiehet, yleisradio

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Author: Elina Mäyrä

Title of thesis: BOOSTER, SQUASH WALL, BACKREST AND MOMMY – What is a producer's role at a radio station and how could it be applied better in the student radio at Oulu University of Applied Sciences?

Supervisor: Pertti Sillanpää

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2015   Number of pages: 80 + 2

The goal of my thesis was to find out what a radio producer's job entails and what is such a person's role at a radio broadcasting house. I applied my data to the work profile of radio producing in the student radio at Oulu University of Applied Sciences, and discussed how the teaching of radio producing could be developed at OUAS.

My choice of topic was due to my realisation through personal experience of student radio that there is a dire need for a decent information package about radio producing.

I scoped the role of a producer through an in-depth survey of related literature and studies and by interviewing four active radio producers about their work. I used theme interviews as my study method.

According to my studies, a radio producer is a managing supervisor whose main task is to make journalists and hosts create the best possible level of radio content. Because of a superior status to journalists, the producer also has a supervisor's responsibility. Still, a producer's job is not about giving orders as much as it is about helping the journalists. The interviewed producers emphasised their role as a journalists' mainstay – a backrest and a surrogate mother, even. An important part of a producer's work is to help journalists create ideas and visions about radio work, boost new concepts and bounce them back and forth until the proper perspective is found. The producers stated that the most important skills for a producer include excellent awareness of their own medium, understanding for their specific target group, and interaction capabilities.

In view of my study, I have a few novel visions about developing the work profile of journalist student producers at OUAS student radio. For example, I would not only allocate individually liable on-air slots to each producer but also increase their participation in the construction of radio content and running the station work on a daily basis.

Toward the end of this thesis I also address the question if radio producing could be taught in an alternative method compared with the one currently being used at Oulu University of Applied Sciences. An applicable approach would be to increase the number of optional courses concerning radio work. In my opinion, also the number of exercises related to radio listening could be increased.

Keywords: radio, producers, management, managers

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	8
2	MIKÄ IHMEEN TUOTTAJA? SIIS JOKU BUDJETINPYÖRITTÄJÄ?	11
2.1	Tuottaja toimii taustalla	11
2.2	Radiotuottaja on lähetysvirran vastaava	12
2.3	On air -tuottaja on läsnä	13
2.4	Tuottaja tuottaa myös off air	14
2.5	Tuottaja vastaa palautteenannosta	15
2.6	Hyvä tuottaja ansaitsee paikkansa	16
3	RADIO-OPINNOT OULUN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	18
3.1	Kolmenlaisia opiskelijaradioita	18
3.2	Radiotuottaminen Oulun ammattikorkeakoulussa	19
3.2.1	Opettajan apulainen, tekninen velho vai palautteen antaja?	20
3.2.2	Myllerrysten taustalla kehittämistarpeet	21
3.2.3	Kohti vastuullisempaa esimiestyötä	22
3.2.4	Miksi radiotuottamisen opettamista pitäisi edelleen kehittää?	23
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	24
4.1	Tutkimusmenetelmänä teemahaastattelu	24
4.2	Haastateltavien valinta – organisaatiouudistuksia ja poissulkevaa taktiikkaa	24
4.3	Haastatteluiden toteutus ja analyysin keinot	26
4.4	Taustatiedot haastateltavista	27
5	TULOKSET – MITÄ TUOTTAJA TEKEE OIKEASSA RADIOSSA?	31
5.1	Tuottajan työtehtävät	31
5.1.1	Juoksevia asioita ja rutiineja – ”tulipalojen sammuttelua”	31
5.1.2	Tuottaja johtaa suunnittelutyötä	33
5.1.3	On airissa pidetään yllä fiilistä	35
5.1.4	Tärkein niistä on palaute	36
5.2	Aloittelevan tuottajan haasteet	38
5.2.1	”Sitten sä ampaisit Google Street View’llä sinne yläpuolelle”	38
5.2.2	Koulutusta kursseilta ja kollegoilta	40
5.3	Tuottajan rooli	41
5.3.1	Samalla tasolla vai yläpuolella?	41

5.3.2	Tuottaminen on valmentamista	42
5.3.3	Squashia, taikinän vaivaamista ja buustaamista	43
5.3.4	Tuottaja on yhteyshenkilö	45
5.4	Tuottajan työn merkitys	45
5.4.1	Tuottaja pitää lähetysvirran koossa	45
5.4.2	Tuottaja nostaa tiimensä esille	47
5.4.3	Hyvä esimies ymmärtää alaistensa työtä	48
5.4.4	Tuottajan työlle ei löydy mittareita	50
5.5	Tulevaisuuden tuottaja	51
5.5.1	Tekniikan osaaminen korostuu	51
5.5.2	Ideaali tie tuottajaksi	52
5.5.3	Tuottajien vinkit Oamkin opetukseen	54
6	POHDINNAT – MITÄ KOULUUN TYÖELÄMÄSTÄ?	56
6.1	Valmentaja ja selkänöjä – tuottajan rooli opiskelijaradiossa	56
6.1.1	Ole nöyrä – sinä et loista parrasvaloissa	56
6.1.2	Ole esimies – sinulla on vastuu	57
6.1.3	Ole perillä kokonaiskuvasta – toimittaja elää hetkessä	58
6.1.4	Ole armollinen – pääpainon oltava oppimisessa	59
6.2	Kolmen portaan ihmisiä – toimituksen muodostaminen	59
6.2.1	Opiskelijaradion johtoryhmä	60
6.2.2	Väliportaan esimiehet	61
6.2.3	Tiimeissä vai toimituksena?	62
6.2.4	Kanavakonseptin suunnittelu	64
6.3	Käytännön työtehtävät	65
6.3.1	Vastuut ja työtehtävät kaikkien tietoon	65
6.3.2	Arkisen työn johtaminen	66
6.3.3	Paremmiin mukaan sisältöjen suunnitteluun	67
6.3.4	Opiskelijaradion tuottaminen on air	68
6.3.5	Yhteyksien ylläpito ja palautteen antaminen	69
6.3.6	Käytännön työn haasteet	70
6.4	Muita ideoita radiotuottamisen opettamiseen	71
6.4.1	Kuuntele ja tee radiota	71
6.4.2	Radiotuotantojen rakenteet uusiksi	73
6.4.3	Tuottamisen perustaidot haltuun	74

7	LOPPUSANAT – POMOSTA TULIKIN BUUSTERI.....	75
	LÄHTEET.....	78
	LIITTEET	81

1 JOHDANTO

No siis, se on niinku radion esimies ja jakaa siellä tehtäviä. Ja tavallaan se niinku johtaa sitä hommaa siellä, hankkii vieraita ja miettii juttuaiheita ja...

Kysymys kuului: ”Mitä radiotuottaja oikeassa radiossa tekee?” Sen esitti radiotyön perusteet -opintojaksolla ollut opiskelija silmät uteliaisuuttaan loistaen. Olin hetken innostunut hyvästä kysymyksestä. Tämä on minun erikoisalaani! Olenhan työskennellyt oikeassa radiotoimituksessa harjoitteluni aikana ja nähnyt siellä tuottajien päivittäistä työtä sekä ohjannut työkseni opiskelijaradioita radiotuottajaan rinnastettavassa roolissa. Olin myös puhunut alustavasti opettajani kanssa, että tekisin radiotuottamiseen liittyvän opinnäytetyön. Tämän minä tiedän!

Siinä hetkessä kysymykseen vastaaminen oli kuitenkin yllättävän haastavaa. Oli noloa, etten kyennyt muotoilemaan asiaa yhtään paremmin. Yhtäkkiä tajusin, ettei minulla kuin hajanaisia tiedonrippeitä siitä, mitä tuottaminen radiossa laajasti ajateltuna on. Mutta mitä sitten ovat radiotuottajan päivittäiset työtehtävät? Miten se ”niinku johtaa sitä hommaa siellä” käytännössä?

En ollut ainoa, joka ei asiaa tiedä. Lähes jokainen käsiini saama tuottamista käsittelevä kirja alkaa samalla kysymyksellä ”mitä tuottaja tekee”, minkä perään sen kirjoittaja toteaa, että jokainen tuottaja on saanut vastata tähän kysymykseen lukuisia kertoja. Tuottajan työ ylipäänsä, radiotuottajan työstä puhumattakaan, on aika tuntematonta suurelle yleisölle. Jopa alan sisällä työ on melko huonosti tunnettua (Turunen 2012, 1, viitattu 24.4.2015).

Oulun ammattikorkeakoulun (myöh. Oamk) radio-opintojaksoilla tuottaja-sanaa viljellään paljon. Tämä johtuu siitä, että opiskelijoiden pyörittämissä radioissa työskentelee radiotuottaja-tittelillä varustettuja opiskelijoita. He ovat yleensä kolmannen tai neljännen vuoden journalistiopiskelijoita, jotka suorittavat ammattiopintoihinsa kuuluvaa esimiesopintojaksoa. Opiskelijaradiossa heidän tehtävänsä on toimia journalistisina tuottajina yleensä toisen vuoden opiskelijoille, jotka opiskelevat radiotyön alkeita työskentelemällä radiotoimituksena muutaman viikon ajan.

Tällainen työelämän toimitusta simuloiva järjestely on osoittautunut käytännössä sekä hyödylliseksi että hankalaksi. Tuottajista on ollut opetuksessa paljon apua, mutta samalla opiskelijat ovat joutuneet tuskailemaan radiotuottajan roolin löytämisen kanssa. Se, että radiotuottajan työ on

alalla huonosti tunnettua, näkyy myös alan oppilaitoksessa. Kaikki tietävät, että tuottaja on toimittajien esimies ja hänen pitäisi pyörittää toimituksen päivittäistä arkea, mutta nämä seikat eivät kuitenkaan hirveästi kerro siitä, mitä hänen päivittäinen työnsä pitää sisällään ja ennen kaikkea mikä hänen roolinsa toimituksessa on. Miten tuottajien pitäisi työskennellä suhteessa toimituksen muuhun henkilökuntaan? Mihin tuottajan työllä on vaikutusta? Mihin tuottajia edes tarvitaan?

Opiskelijaradion tuottajan työnkuvaa kehitetään Oamkissa jatkuvasti. Sitä on pyritty saamaan lähemmäs työelämän tuottajan työtä, mutta kuitenkin siten, että tuottajien työ olisi tarkoituksenmukaista opiskelijaradion puitteisiin nähden. Työnkuvaa on kehitetty kokeilemalla monenlaisia työnjakoa ja tapoja tuottaa radiota. Kokeilujen jälkeen on kerätty palautetta, jota on hyödynnetty jälleen seuraavilla radio-opintojaksoilla.

Olen itse ollut mukana kehittämässä opiskelijaradion tuottajan työnkuvaa työskennellessäni Oamkissa radiotyön assistenttina lukuvuonna 2014–2015. Tätä ennen olen myös toiminut opiskelijaradion tuottajana. Oman kokemukseni mukaan suurin puute esimiesopintojaksolla on ollut se, ettei hyvää tietopakettia radiotuottajan työstä ole ollut saatavilla. Kuinka voin löytää oman paikkani tuottajana, jos en täysin ymmärrä, mitä kaikkea radiotuottaminen pitää sisällään?

Tässä näin tilaisuuteni tulleen. Haistoin ilmassa hyvän ja mielenkiintoisen opinnäytetyön aiheen.

Radiotuottamisesta on tehty viime vuosina muutamia opinnäytetöitä ja pro gradu -tutkielmia koskien erityisesti Yleisradion maakuntatoimitusten tuottajien työtä, mutta loppujen lopuksi tutkimusta ja kirjallisuutta aiheesta on melko vähän. Alan kirjallisuus käsittelee tuottamista laajemmin, ei pelkästään radion näkökulmasta. Tuottajan työssä on toki välineestä riippumatta paljon samaa. Silti koen, että lisätutkimukselle nimenomaan radion tuottamisesta on tarvetta.

Halusin opinnäytetyöstäni olevan hyötyä jollekin. Lisäksi toivoin löytäväni aiheen, jossa voisin hyödyntää työkokemusta Oamkin radioassistenttina. Näistä lähtökohdista oli luontevaa alkaa tutkia radiotuottamista opiskelijaradion tuottajan näkökulmasta.

Tässä opinnäytetyössä pyrin ensinnäkin kokoamaan yksien kansien väliin tietopaketin siitä, mikä on radiotuottaja, mikä hänen roolinsa on toimituksessa ja mitä hän konkreettisesti tekee työseen. Näihin kysymyksiin etsin vastauksia alan kirjallisuudesta ja tutkimuksista sekä haastattele-

malla työelämässä toimivia radiotuottajia. Selvitän myös, millaisia ominaisuuksia ja taitoja hyvältä radiotuottajalta vaaditaan nyt ja mitä tulevaisuudessa.

Tämän tietopaketin varassa pohdin sitä, mitä työelämästä voisi tuoda Oamkin opiskelijaradioon. Tässä pohdinnassa käytän tutkimukseni lisäksi apuna kokemustani opiskelijaradioista. Pohdin, miten tuottajan työnkuva olisi sovellettavissa opiskelijaradion tuottajan työnkuvaan. Mitä opiskelijaradion tuottajan työtehtäviin pitäisi kuulua? Kuinka radiotuottamista kannattaisi Oamkissa opettaa? Vai onko radiotuottamisen opettaminen turhaa – voiko radiota edes oppia tuottamaan koulun penkillä?

Tästä opinnäytetyöstä toivon olevan apua Oamkin radiotyön opetuksessa, mutta miksei myös muiden radiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksessa. Toivon sen lisäksi tuovan paremmin esille hieman tuntematonta, mutta tärkeää ja arvostettavaa ammattikuntaa.

2 MIKÄ IHMEEN TUOTTAJA? SIIS JOKU BUDJETINPYÖRITTÄJÄ?

2.1 Tuottaja toimii taustalla

Pitkä musta tukka, parrakkaat kasvot ja oranssilinssiset silmälasit. Suomen varmastikin tunnetuimman elokuvatuottajan Markus Selinin naama on monelle tuttu. Suuri osa suomalaisista osaisi varmasti nimetä myös muutamia hänen lukuisista palkituista elokuvistaan. Jos taas suomalaisilta kysyttäisiin, mitä Selin tekee konkreettisesti työkseen, vastauksia voisi tulla hieman nihkeämmin. Kai se tuottaja jotain raha-asioita hoitaa?

On hassua, että Selinin naama on niin tunnettu, sillä muita kuuluisia suomalaisista elokuvatuottajia on melko hankala nimetä. Vaikka tuottajan rooli on tuotannon suhteen todella merkittävä, tuottaja ei yleensä ole se, joka loistaa parrasvaloissa. Hän jää varjoon, kun muut nousevat persoonilaan esiin. Tämä pätee elokuvamaailman lisäksi myös muissa kulttuurin ja media-alan tuotannoissa: tuskin kovin moni on pistänyt merkille, kuka tuottaa esimerkiksi jättimenestykseen nousutta Vain elämää -televisiosarjaa tai minkä niminen henkilö on radiossa omien suosikkijuontajien esimiehenä.

Ohjaaja ohjaa, näyttelijä näyttelee, toimittaja toimittaa ja juontaja juontaa. Tuottaja on takapiru, jonka työpanosta tavallisen elokuvien katselijan tai median seuraajan on hankala erottaa.

Tuottajan näkymättömyys on paradoksaalista, sillä käytännössä tuottajan rooli on tuotannossa se suurin ja vastuullisin. Tuottajan voi nähdä projektipäällikkönä (Saari 2007, 9), joka toimii kaiken tekemisen taustalla. Tuottaja on vastuussa projektinsa toimivuudesta kokonaisuutena ja vastaa muun muassa rahoituksen saamisesta, tekijöiden hankinnasta, tuotannon suunnittelusta ja yhteishengen luomisesta. Hän pitää huolen myös siitä, että lopputulos vastaa tekijöidensä alkupeleistä visiota. Kassan hoitaminen on siis vain yksi osa tuottajan laajaa työnkuvaa. Tuottaja on ”hankkeensa taloudellinen, taiteellinen ja psykologinen johtaja”. (Bertling, Rantala & Saksala 2007, 7.)

Nykyään tuottajia on kulttuuri- ja mediamaailmassa lukuisia. Työnimikkeenä tuottaja on kuitenkin Suomessa suhteellisen tuore. Ensimmäiset tuottajat aloittivat 1990-luvulla elokuvamaailmassa,

josta nimike on levinnyt muun muassa televisioon, radioon, teatteriin ja tapahtumatuotantoihin. Maailmalla tuottajia on ollut pidemmän aikaa: esimerkiksi BBC:llä tv-tuottajan nimikettä käytettiin jo 1920-luvulla. Tuottajien työnkuva vaihtelee suuresti erilaisten tuotantojen ja välineiden välillä. (Bertling ym. 2007, 5.)

2.2 Radiotuottaja on lähetysvirran vastaava

Jos tuottaja on projektipäällikkö, radiotuottajan projekti on pitkä ja haastava. Karonkka ei kolkuta oven takana, sillä tuotanto ei huipennu ensi-iltaan. Radiotuottajan tehtävä on luoda jatkuvasti tasokasta lähetysvirtaa eli sisältöä omalle vastuulähetysajalleen.

Radiossa tuottaja on toimittajien esimies, suoran lähetyksen sisältövastaava. Hän ”kutoo yhteen lähetysvirran, luo sen puitteet ja määrittää toimituksellisen ja sisällöllisen linjan”. Käytännössä tuottaja on siis ihminen, joka tietää koko ajan, mitä radiosta ajetaan ulos. (Kujala, Lahti, Tamminen 1999, 96.)

Elina Saksala määrittelee kirjassaan *Tuottajan käsikirja* (2015, 29) radiotuottajan työtehtäviksi muun muassa työvuorolistojen laatimisen sekä vastuunkantamisen siitä, että ohjelmat valmistuvat ajallaan ja ne saadaan kuulutusteksteineen ja muine metadatoineen ajoissa järjestelmiin. Lisäksi tuottajat voivat Saksalan mukaan vastata esimerkiksi siitä, että tekniikka pelaa sekä pitää yhteyksiä yhteistyökumppaneihin. Toisaalta radiotuottajien työnkuva vaihtelee runsaasti jopa saman toimituksen sisällä: suurilla kanavilla voi olla tuottajia, jotka ovat erikoistuneet vastaamaan esimerkiksi toimituksen verkkosisällöistä tai sosiaalisen median sisällöistä. (Sama.)

Pienillä radioasemilla tuottajan tehtävä voi vastata käytännössä ohjelmapäällikön tai päätoimittajan työtä (Kujala ym. 1996, 96). Tällöin tuottaja vastaa kanavan suurista linjoista niin sisällön kuin raha-asioidenkin suhteen. Suuremmassa organisaatiossa, kuten Yleisradiossa, kanavien tuottajat kuitenkin harvoin istuvat suoranaisesti rahakirstun päällä: esimerkiksi maakuntaradion tuottajan yläpuolella toimitushierarkiassa ovat vastaava tuottaja, toimituksen päällikkö sekä liuta Yleisradion johtoporrasta, joka käytännössä määrittelee maakuntaradion käytössä olevan budjetin. Tuottajalla täytyy kuitenkin olla ymmärrystä, kuinka käytössä olevien resurssien puitteissa toimitaan. Kallista ohjelmaideaa ei voida toteuttaa, jos siihen ei ole varaa. (Kataja-Rahko 2015a, viitattu 4.4.2015; Turunen 2012, 39, viitattu 24.4.2015.)

Paikka toimitushierarkian keskivaiheilla luo tuottajalle vastuita moneen suuntaan: tuottaja on vastuussa tekijöille, päälliköille ja kuulijoille (Pulkkinen 2007, 29). Ylöspäin tuottaja vastaa siitä, että ulos lähtevä lähetysvirta vastaa kanavan arvoja, brändiä ja ohjelmaprofilia (Mattila 2007, 30–32). Toimittajille hän on esimies ja kuulijoille henkilö, jonka vastuulla on, että radiosta tulee hyvää sisältöä.

2.3 On air -tuottaja on läsnä

Radiokanavien ohjelmistot muodostuvat joko lähetysvirrasta (on air) tai peräkkäisistä, itsenäisistä ohjelmista (Saksala 2015, 29). Lähetysvirralla tarkoitetaan radiossa kaiken uloslähetettävän sisällön muodostamaa kokonaisuutta. Tavallisimmin lähetysvirta koostuu juontajavetoisesta suorasta lähetyksestä, musiikista sekä ennalta taltioiduista jutuista, mutta virta voi olla myös pelkkää puhetta tai musiikkia. Lähetysvirtaradion ero ohjelmaradioon on se, että lähetysvirrassa kaikki kanavan sisällöt linkittyvät toisiinsa, kun taas ohjelmaradiossa ajetaan ulos itsenäisiä, toisistaan riippumattomia radio-ohjelmia. Lähetysvirtaradio koostuu lyhyistä elementeistä, ja sen rytmi on nopea, joten lähetys uudistuu koko ajan. Tällä pyritään siihen, että kuulijan on helppo tulla kanavalle milloin vain. (Kujala ym. 1999, 21.)

Esimerkiksi Yle Radio 1 on perinteinen ohjelmaradio, mutta suurin osa suomalaisista radioasemista toimii nykyään lähetysvirtaperiaatteella (Kujala ym. 1999, 21). Tämä vaikuttaa tuottajan työhön: lähetysvirtaradiossa tuottaja tuottaa yleensä on air eli lähetyksen ollessa käynnissä.

On air -tuottaminen tarkoittaa siis yksinkertaisimmillaan meneillään olevan lähetysvirran ohjaamista. Työn ydin on olla konkreettisesti läsnä eli kuunnella lähetystä ja vaikuttaa sen kulkuun seuraamalla mitä tapahtuu, reagoimalla asioihin ja olemalla yhteydessä juontajaan, reporteriin, uutistoimitukseen ja kuuntelijoihin. (Mattila 2007, 30–31.)

On air -tuottamista on esimerkiksi se, että suoran lähetyksen aikana tuottaja vastaa studioon tulleisiin puheluihin tai seuraa studioon tulevia viestejä ja välittää niitä juontajalle. Tuottaja voi myös tuoda juontajalle tietoa tärkeästä juuri tapahtuneesta asiasta, johon on syytä reagoida suorassa lähetyksessä. Tällaisella yhteistyöllä juontaja saa keskittyä tiedon kaivamisen sijaan tärkeimpään asiaan eli juontamiseen. (Mattila 2007, 30–31.)

On air -tuottaja paneutuu siihen, miltä ulos lähtevä ohjelma kuulostaa. Lähetyksessä hän tarkkailee muun muassa, miltä feidaukset eli äänen häivytykset kuulostavat, mitä juonnot sisältävät, ovatko kappaleet hyvässä järjestyksessä ja ovatko liidit kohdillaan. (Hirvilammi 2010, 39, viitattu 9.3.2015.)

On air -kanavilla tuottaja vastaa aina tietystä blokista, eli hänelle on määritelty lähetysaika, jonka sisällöstä hän on vastuussa. Aamu-, päivä- ja iltapäivälähetyksissä on siten omat juontajansa ja mahdollisesti muu tiimi, jonka esimiehenä tuottaja toimii. (Saksala 2015, 29.)

2.4 Tuottaja tuottaa myös off air

Meneillään olevan lähetysajan tuottaminen on suuri osa lähetysvirtaradion tuottajan työtä, mutta pelkkä lähetysajan puitteissa töissä oleminen ei riitä. On air -tuottamisen lisäksi tuottajan työhön kuuluu runsaasti lähetysten ennakkovalmistelua. Esimiehenä hän vastaa oman tiiminsä työnjaosta: kuka juontaa, kuka tekee juttua, mitä kukin tiimin jäsen tekee lähetysten aikana ja lähetysajan ulkopuolella. Tuottaja määrää, kuka tiimistä esimerkiksi käy päivän uutisaiheita läpi lähetystä varten, miten tarkistetaan yhteydet suoran lähetysten ja reportterin välillä, kuka vastaa studioon tuleviin puheluihin ja kuka laatii esimerkiksi päivän kysymyksen. (Mattila 2007, 30.) Tuottaja on siis tiiminsä työnjohdollinen esimies.

Vaikka sovittavia asioita on paljon, hyvä tuottaja ei käskytä. Vaikka tuottaja on oman tiiminsä pomo, hänen työnsä luonteeseen kuuluu ennen kaikkea auttaa tiiminsä jäseniä kaikessa missä voi (Mattila 2007, 30). Kun ensimmäiset tuottajat tulivat Yleisradioon, pestiä mainostettiin sellaisena, että tuottajan tehtävä on ”auttaa tekemään parempaa lähetystä”. Tämä sisältää ajatuksen, että ”tuottaja keittää vaikka kahvit juontajalle, jos lähetys sillä paranee”. (Hirvilammi 2010, 38, viitattu 9.3.2015; Mattila 2007, 33).

Sama ajatus on työnkuvassa edelleen: tuottaja auttaa tiiminsä jäseniä esimerkiksi taustatiedon kaivamisessa, taimaamisessa eli lähetysaikataulussa pysymisessä sekä miettimällä aiheita ja näkökulmia juttuihin ja juontoihin (Mattila 2007, 30–31). Lisäksi tuottaja tekee tiiminsä kanssa yhteistyössä lähetysten rotaatiokellot eli luo lähetysvirralle rakenteen suunnittelemalla etukäteen

lähetyksen elementtien järjestyksen, kestot ja lähetyksvirran rytmin (Mattila 2007, 30; Kujala ym. 1999, 28).

On air -tuottamismalliin tyypillisesti kuuluvan tiimityöskentelyn edut liittyvät ryhmätyöhön: kun useampi ihminen miettii yhdessä lähetyksen sisältöä, jalostaa ideoita ja miettii ratkaisuja, lähetyksen tulos on suurempi kuin osiensa summa. Vastuuihmiset ja toimenkuvat ovat tiimeissä selviä. Tuottajalle on yleensä motivoivaa, että hän saa vastata koko lähetyksestä. (Mattila 2007, 32.)

2.5 Tuottaja vastaa palautteenannosta

Palautteen antaminen on tärkeä osa tuottajan työtä. Ihanneltilanteessa palaute annetaan etukäteen, eli tuottaja antaa palautetta jo silloin, kun tiimi yhdessä miettii aiheita ja näkökulmia. Tällöin tuottaja voi lähetyksen aikana keskittyä antamaan tekijöilleen kiitosta ja kannustusta, joka motivoi. Lähetyksen jälkeen tuottaja antaa palautetta siitä, mikä toimi ja mikä ei, mitä olisi voinut tehdä toisin. Palaute pitää sitoa siihen, mikä on lähetyksen tavoite ja profiili sekä sen resurssit ja kohde-ryhmä. (Saksala 2015, 110; Mattila 2007, 32.)

Päivittäisen palautteenannon lisäksi lähetyksvirtaradion tuottaja pitää säännöllisesti on air check -päiviä. Tällöin tuottaja keskittyy kuuntelemaan lähetystään, analysoimaan sen sisältöjä ja tiimin työskentelyä sekä antamaan tästä tavallista syväluotaavampaa palautetta. Tuottaja pureutuu muun muassa siihen, onko juontajan käyttämä kieli hyvää yleiskieltä, onko juontojen sisältö tarkoituksenmukaista, onko juontajalla häiritseviä maneeereita, tuleeko lähetyksessä tarpeetonta toistoa ja toimiiko lähetyksen kellotus. (Mattila 2007, 31)

Palautteen antaminen on vaativa tehtävä: hyvä palaute parantaa lähetystä, mutta se ei saa murskata tekijöidensä innostusta (Mattila 2007, 32). Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, milloin ja miten palautetta annetaan.

Palautteen antamisen tarkoituksena on kehittää tekijöiden osaamista, parantaa laatua, optimoida resursseja ja edistää työyhteisön hyvinvointia. Jos tekijöille ei kerrota, mikä toimii ja mikä ei, he eivät kehity eikä laatu parane. Epäonnistumisten lisäksi myös onnistumiset on muistettava ruotia läpi: kun yhdessä analysoidaan, mikä teki hyvästä suorituksesta hyvän suorituksen, onnistumisia saadaan jatkossakin. (Saksala 2015, 110.)

Palautteen annossa tuottajaan täytyy huomioida ihmisten erilaisuus. Vahva toimittajapersoona ei välttämättä pidä ajatuksesta, että esimies puuttuu käsikirjoittamiseen, haastateltavien valintaan tai lähetyksen kulkuun. Syynä voivat olla esimerkiksi erimielisyydet aiempien tuottajien kanssa. Toisaalta vahvakin persoona voi kokea saavansa liian vähän palautetta tai arvostusta työstään. Tuottajan tehtävä on etsiä jokaiseen tilanteeseen ja tiimiin nähden optimaalinen tapa antaa palautetta tasapuolisesti ja säännöllisesti. (Saksala 2015, 110.)

2.6 Hyvä tuottaja ansaitsee paikkansa

Hyvällä tuottajalla on hyvät työyhteisötaidot. Tekijöiden on koettava tuottaja tarpeelliseksi, eli tuottajan on ansaittava auktoriteettiasema ja tiimensä arvostus omalla työllään. Tuottajan tehtävänä on saada toimittajien vahvuudet esille ja tukea heitä heikoimmilla alueilla. (Mattila 2007, 33.)

Hyvä tuottaja on reilu ja oikeudenmukainen, mutta tarvittaessa myös tiukka. Hän on esimies, joten hänen on kannettava esimiehen vastuu. Tuottajan on sitouduttava kanavaansa, sen pelisääntöihin ja tavoitteisiin. (Mattila 2007, 33.)

Mattilan mielestä hyvän tuottajan ei tarvitse olla paras toimittaja tai juontaja. Toimittajatausta on kuitenkin hänen mielestään arvokas: tuottajalla täytyy olla käsitys tiimensä työstä ja hänen täytyy tarpeen tullen pystyä hyppäämään studioon. Lisäksi tuottajalla täytyy olla näkemystä, laaja yleis-tietämys ja kyky reagoida nopeasti. Toisaalta tuottaja tarvitsee myös pitkäjänteisyyttä, sillä aina muutokset eivät tapahdu hetkessä. (Mattila 2007, 33.)

Eriyisesti pienessä tiimissä esimiehen roolin löytäminen voi olla hankalaa: täytyy johtaa, mutta samalla olla helposti lähestyttävä ja läheinen ihminen (Mattila 2007, 30). Tuottaja ei saa kuitenkaan olla liian hyvä kaveri tiimensä kanssa, sillä se vaikeuttaa palautteenantoa ja muutosten tekemistä (sama, 33).

Hyvä tuottaja tekee todella töitä oman tiimensä eteen. Hänelle tärkeintä ei ole loistaa itse parrasvaloissa, vaan toimia taustalla parhaansa mukaan niin, että tiimi pääsee loistamaan (Saksala 2015, 9).

Tästä hyvän vertauksen antaa radiossa tuottajana työskennellyt Satu Turunen, joka vertaa pro gradu -tutkielmassaan tuottajan työtä Ferrarin tallipäällikön työhön:

Tuottaja on tiimensä vetäjä. – – Tiimin tähtikuski loistaa – tallipomo on taustalla ja huolehtii kaikesta. – –. Jokainen kisa on tärkeä, samoin jokainen lähetys on mahdollisuus saada tai menettää kuulijoita. Radiossakin tekniikalla on tärkeä rooli. Ja taustalla häärivä tiimi, koko toimitus, vaikuttaa onnistuneen lähetyksen syntymiseen. (Turunen 2012, 1, viitattu 24.4.2015.)

3 RADIO-OPINNOT OULUN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

3.1 Kolmenlaisia opiskelijaradioita

Opinnäytetyöni tarkoituksena on saada käsitys radiotuottajan työnkuvasta ja roolista toimituksessa sekä soveltaa tätä keräämääni tietoa koulumaailmaan. Kehityskohteeni on Oulun ammattikorkeakoulun viestinnän osasto ja erityisesti journalismin opiskelijoille suunnatut radio-opinnot. Vielä tarkemmin sanottuna kyse on radiotuottajan työnkuvan kehittämisestä Oamkin **opiskelijaradiossa**, journalistin ammattiopintoihin kuuluvan opintojaksokokonaisuuden huipentavassa **kurssiradiossa**.

Tässä opinnäytetyössä termi **opiskelijaradio** tarkoittaa siis Oulun ammattikorkeakoulun viestinnän opiskelijoiden tekemää radiotuotantoa. Oamkissa ei ole ainakaan toistaiseksi pysyvää muotia, joka määrittäisi radion lähetysajat, nimen tai kohderyhmän, vaan jokainen radiota kulloinkin tekevä ryhmä luo oman radiokonseptinsa. Radiolle määritellään siis joka kerta uudelleen nimi, kohderyhmä ja lähetysajat, joihin kulloinenkin tekijäporukka saa itse vaikuttaa. Tavallisesti lähetysajat vaihtelevat viikosta kolmeen viikkoon niin, että lähetystä tulee muutamana päivänä viikossa muutaman tunnin ajan kerrallaan. Oamkin opiskelijaradiot ovat siis eräänlaisia pop up -radioita, jotka ponnahtavat silloin tällöin hetkeksi pinnalle ja lopettavat sitten toimintansa.

Opiskelijaradioita on Oamkissa kolmenlaisia. Ensimmäisen kosketuksen radioon journalismin opiskelijat saavat tavallisesti toisena opiskeluvuonaan, jolloin opintosuunnitelman mukaisesti käydään radiotyön perusopinnot. Tässä opintojaksokokonaisuudessa harjoitellaan sekä radion tekniikkaan että sisältöön liittyviä asioita: tallennus- ja studiotekniikkaa, editointia, äänenkäyttöä, ajankohtaistoimittamista, radiojuttujen tekemistä sekä eri rooleissa kuten juontajana, reportterina ja uutistenlukijana toimimista (Oulun ammattikorkeakoulu 2015c; Oulun ammattikorkeakoulu 2015d, viitattu 23.4.2015).

Käytännössä radio-opetus tapahtuu niin, että opiskelijat muodostavat toimituksen ja kehittävät oman radiokanavansa. Radion kohderyhmän määrittelyssä opiskelijat saavat käyttää vapaasti mielikuvitustaan. Kohderyhmää mietitään koko opintojaksokokonaisuuden ajan, sillä se määrittelee, millaisiin juttuaiheisiin toimittajat tarttuvat. Radion tekeminen huipentuu lähetyspäiviin, jolloin

suoraa lähetysvirtaa ajetaan nettistreamin kautta ulos ennalta sovittuina lähetyisaikoina. Tätä ammattiopintoihin kuuluvaa radiota kutsun tässä opinnäytetyössä **kurssiradioksi** erottaakseni sen kahdesta muusta Oamkin radiotuotantotyypistä.

Ammattiopintoihin kuuluvan radio-opintojaksokokonaisuuden lisäksi opiskelijoilla on mahdollista toteuttaa radiotuotanto itsenäisenä projektina. Käytännössä tämä on aikaisemmin tarkoittanut, että opiskelijaryhmä on voinut rakentaa oman radiotuotantonsa mediaprojekti-opintojakson tuotoksena. Opintojakson tavoitteena on opiskella projektityöskentelyä itse suunnitellun ja toteutetun mediatuotannon parissa (Oulun ammattikorkeakoulu 2015e, viitattu 18.3.2015). Tuoreimmassa käytössä olevassa opetussuunnitelmassa opintojakso kulkee nimellä mediaprojekti, mutta tulevassa suunnitelmassa puhutaan lab-opinnoista (Oulun ammattikorkeakoulu 2015f, viitattu 18.3.2015). Käytännössä kyse on kuitenkin samantyyllisestä itsenäisestä projektimuotoisesta opiskelusta, jonka tuotoksena voi olla aiempaan tapaan myös opiskelijoiden oma radio. Kolmas tapa tehdä opiskelijaradiota Oamkissa on toteuttaa radiotuotanto osana opinnäytetyötä eli tehdä radiotuotanto opinnäytetyön produktio-osana, eräänlaisena taidonnäytteenä.

Tässä opinnäytetyössä en perehdy projekti-/lab- tai opinnäytetyön produktio-osana tehtävien radioiden toteutukseen, vaan pääpaino on ammattiopintoihin kuuluvan radio-opintojaksokokonaisuuden päättävässä kurssiradiossa. Tämä siksi, että kehityskohteenani on radiotuottajan työnkuva, joka liittyy nimenomaan kurssiradioon.

3.2 Radiotuottaminen Oulun ammattikorkeakoulussa

Journalismin ammattiopintoihin Oamkissa kuuluu viiden opintopisteen laajuinen opintojakso, jonka aikana opiskelija tutustuu journalistisen tuottajan työhön ja toimii sellaisena myöhemmin opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden opiskeluprojektissa. Tämä projekti voi olla radio-, verkko- tai printtituotanto. Journalistinen tuottaja -nimisen opintojakson osaamistavoitteena on, että sen suorittuaan ”opiskelija tuntee journalistisen tuottajan työnkuvan ja tehtävät sekä tuottajalta vaadittavat ominaisuudet ja osaa soveltaa niitä omassa työskentelyssään” (Oulun ammattikorkeakoulu 2015a, viitattu 18.3.2015).

Esimiesopintojakso on olennainen osa Oamkin radiotyön opetusta. Medianomin koulutuksessa Oamkissa panostetaan siihen, että ammattiosaamista harjoitellaan aitoja työympäristöjä simuloi-

den (Oulun ammattikorkeakoulu 2015b, viitattu 6.3.2015), ja tämä näkyy erityisesti koulun radio-opetuksessa. Radion opintojaksokokonaisuudessa opiskelijoista luodaan työelämää mukaileva radiotoimitus, jossa radion perusopintoja käyvät opiskelijat työskentelevät toimittajina ja opinnoissaan pidemmällä olevat opiskelijat harjoittelevat esimiestaitoja työskentelemällä radion journalistisina tuottajina.

3.2.1 Opettajan apulainen, tekninen velho vai palautteen antaja?

Vaikka journalistinen tuottaja -opintojakson oppimistavoitteet ovat kaikille samat, opintojakson sisältö vaihtelee riippuen siitä, milloin sen sattuu suorittamaan. Tuottajan roolia opiskelijaradiossa on myllerretty uusiksi oikeastaan jokaisella toteutuskerralla ainakin viimeisen neljän vuoden aikana, jolloin olen itse ollut jollain tavalla radio-opetuksessa osallisena.

Opintojeni aikana olen ollut mukana kahdeksassa Oamkin radiotuotannossa, joista viisi on ollut ammattiopintoihin kuuluvaa kurssiradiota. Näihin radioihin olen osallistunut kahdesti toimittajana, kerran esimiesopintojaksoa suorittavana tuottajana sekä kaksi kertaa radioassistenttina eli Oamkin työntekijänä. Assistenttina olen ollut apuna radiotyön opetuksessa muun muassa suunnitelmalla opintojaksokokonaisuuden sisällön yhdessä opettajan kanssa, avustamalla ohjelmien, laitteiden ja studion käytön opetuksessa sekä auttamalla opiskelijoita juttujen ja juontojen kanssa ja antamalla niistä palautetta. Käytännössä radioassistentin työ on siis jonkinlainen sekoitus radiotuottajan ja radiotyön opettajan työtä.

Opintojaksoilla mukana ollessani olen nähnyt monenlaisia tapoja tuottaa opiskelijaradiota. Toisinaan tuottajan rooli radiossa on ollut pieni, jolloin tuottajat ovat olleet satunnaisesti apuna vain esimerkiksi juttujen editoinnissa. Toisinaan tuottajien rooli on ollut työnjohdollisempi, ja he ovat muun muassa jakaneet juontovuoroja, päättäneet juttujen sijoittelemisesta ohjelmakaavioon ja ainakin kerran päättäneet kanavan musiikkivalinnat toimittajien puolesta.

Välillä tuottajien vastuulla on saattanut olla uutisten kirjoittaminen, välillä ainoastaan niiden koaminen, välillä sosiaalisen median päivittäminen ja välillä tekniikan opettaminen. Esimerkiksi suorittaessani itse esimiesopintoja opetin ryhmälle muun muassa radiostudion käyttöä, loin lähetysjärjestelmiin pohjia ajolistojen tekoa varten ja toimin lähetyksen aikana teknisenä tukihenkilönä. Viimeisimmissä kurssiradioissa tuottajien tärkeimpiä tehtäviä on ollut antaa suullinen palaute

jokaisesta lähetystunnista sen juontajille. Lisäksi viimeisimmissä toteutuksissa on kokeiltu sitä, että tuottajat vetävät aamupalavereita ja osallistuvat yhä enemmän juttujen ideointiin. Kurssiradiossa on ainakin kertaalleen testattu myös järjestelyä, jossa toimittajat itse kokeilevat oman työnsä lisäksi tuottaa toisen toimittajan tuntia.

Tuottajan työtehtävien lisäksi myös tuottajien työaika on vaihdellut opintojakson toteutuksesta riippuen. Välillä tuottajat ovat olleet paikalla lähes koko kuusiviikkoisen opintojaksokokonaisuuden ajan, välillä vain pääasiallisesti kahden lähetysviikon ajan.

3.2.2 Myllerrysten taustalla kehittämistarpeet

Syitä kurssiradion tuottajan työnkuvan vaihtelevuuteen on useita. Ensinnäkin opetussuunnitelma on tarkentunut esimiestyöskentelyn osalta muutama vuosi sitten. Vielä vuonna 2010 aloittaneet opiskelijat toimivat radiotuottajina osana syventävä toimitustyö -nimistä opintojaksoa, jonka opintojaksokuvauksessa ei edes mainita esimiestyöskentelyn kuuluvan osaksi sitä, eli esimiestyöskentelyä varten ei ollut määritelty oppimistavoitteita (Oulun ammattikorkeakoulu 2015g, viitattu 4.4.2015). Journalistinen tuottaja -opintojakso tuli opinto-oppaaseen vuonna 2011, minkä myötä esimiesopetukseen on alettu kiinnittää huomiota entistä enemmän. Uusi opintojakso on opintopistemäärältään aiempaa vastaavaa suurempi. Nämä asiat ovat vaikuttaneet siihen, mitä esimieheksi tulevilta opiskelijoilta odotetaan ja vaaditaan.

Toisena asiana myllerrysten taustalla lienee se, että radiotyötä on opettanut viime vuosina kaksi eri opettajaa. Tämä näkyy opintojaksojen erilaisina toteutustapoina. Tilanteeseen todennäköisesti vaikuttaa myös se, että esimiesopintojaksosta vastaa eri opettaja kuin radio-opintojaksoista, sillä esimiesopintoja voi suorittaa radion lisäksi muissa välineissä. Näin ollen eri henkilöt määrittelevät sen, mitä radio-opintojaksokokonaisuuden esimiehenä kuuluu tehdä ja mitä taas esimiesopintojaksolla kuuluu tehdä.

Radio-opintojaksokokonaisuuden toteutustavan vaihtelevuuteen vaikuttaa lisäksi opiskelijoilta saatu palaute, jonka pohjalta opetusta kehitetään koko ajan. Se on varmasti suurin syy siihen, miksi tuottajien työnkuva on vaihdellut vuosien varrella niin paljon.

Oman kokemukseni perusteella yleisin tuottajien työtä koskeva palaute esimiesopintojaksoa suorittavilta opiskelijoilta on ollut se, että tuottajan työnkuva on ollut heille epäselvä etenkin radioprojektin alussa. Osa opiskelijoista on ollut sitä mieltä, että radiotuottamiseen ei ole saanut riittävästi perehdytystä. Kun työtehtävät ja tuottajan rooli ovat olleet epätarkasti määriteltyjä, tuottajien työaika on kulunut helposti vain niin sanottuun käytettävissä olemiseen, mikä on pidemmän päälle aiheuttanut turhautumista. Osalle opiskelijoista on syntynyt mielikuva, että radiotuottajalla ole juurikaan tekemistä saati vastuuta mistään.

On helppo auttaa toimittajia silloin, kun he kysyvät apua johonkin tiettyyn asiaan. Mutta mitä muuta radiotuottaminen voi olla kuin pelkästään tavoitettavissa olemista ongelmatilanteiden varalta? Onko tuottaja vain opettajan apulainen? Mitä tuottajan työnkuvaan kuuluu, kun kukaan ei revi hihasta?

3.2.3 Kohti vastuullisempaa esimiestyötä

Opiskelijoiden kurssiradio pyörii käytännössä melko toimittajavetoisesti. Toimittaja hoitaa itse omat vieraansa, suunnittelee itse omat juontonsa, seuraa itse studiossa ollessaan maailman tapahtumia, luo itse ajolistansa ja päättää itse musiikkinsa. Tuottajan työtä on auttaa häntä häädässä ja antaa palautetta lopputuloksesta.

Radio voi toki pyöriä näin toimittajavetoisesti myös työelämässä, erityisesti pienillä radioasemilla. Näkisin kuitenkin, että Oamkissa, jossa halutaan opettaa nimenomaan journalistista tuottamista, tuottajan rooli voisi olla selkeämpi ja tuottajat voitaisiin ottaa paremmin mukaan erityisesti radion journalistisen sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Tässä asiassa kanssani samaa mieltä ovat Oamkin radiotyön opettajat.

Radiotuottamisen opettamiseen Oamkissa haetaan hyvää mallia koko ajan. Esimerkiksi lukuvuonna 2014 radio-opetusta suunnitellessamme puhuimme radiotyön opettajan kanssa runsaasti esimiesten roolista ja pohdimme, kuinka tuottajia saataisiin paremmin mukaan radion pyörittämiseen. Otimme opintojaksokokonaisuuden ohjelmaan mukaan muun muassa tuottajien perehdytys- ja vastuuajokopalaverin radion aluksi sekä annoimme tuottajille entistä enemmän vastuuta koko toimituksen yhteisten palaverien vetämisessä.

Koen, että nämä uudistukset ovat vieneet tuottamisen opettamista selkeämpään suuntaan, mutta siltikään malli ei ole vielä täysin toimiva. Käytännön ongelmia ja kysymyksiä tuottajan vastuusta ja roolista tulee ilmi jatkuvasti käytännön työssä. Onko studiovieraiden buukkaaminen todella toimittajan työtä? Kuka on vastuussa siitä, että lähetysvirrassa tulee välillä myös suorita reportaaseja? Kuka luo lähetykselle rotaatiokellot? Kuka päättää, milloin mikäkin juttu tulee ulos? Kuka menee ovelle vierasta vastaan? Voisiko tuottaja tehdä lähetyksen ollessa käynnissä muutakin kuin kuunnella, tehdä muistiinpanoja ja antaa palautetta lopputuloksesta? Voisiko tuottaja osallistua enemmän lähetysten aiheiden suunnitteluun? Millaisiin asioihin tuottajilla on edes sananvaltaa?

3.2.4 Miksi radiotuottamisen opettamista pitäisi edelleen kehittää?

Mielestäni on hyödyllistä ja tarpeellista, että esimiestaitoja opetetaan tuleville toimittajille jo koulun penkillä. Tuottajien mukanaolo kurssiradiossa opettaa opiskelijoille oikean työelämän tuntua, kun toimituksessa työskentelee toimittajien lisäksi muuta henkilökuntaa. Lisäksi radiotuottajat ovat suuri apu intensiivisessä opintojaksokokonaisuudessa, jossa kysymyksiä uudesta välineestä on paljon ja jatkuvasti, eikä opettajilla välttämättä riittäisi aika esimerkiksi siihen, että he antaisivat jokaiselle opiskelijalle palautetta niin keskeneräisistä kuin valmiistakin radiojutuista. On hyvä, että heillä on tuottajia apunaan. Kaiken tämän lisäksi esimiesopintojakson etuna on se, että tuottajat eivät opi vain esimiestaitoja, vaan syventävät omaa osaamistaan radiosta, sillä toisia opettamalla oppii runsaasti myös itse.

Journalistinen tuottaja -opintojakson yhdistäminen radio-opetukseen on siis mielestäni hyvä asia. Jotta tästä yhdistelmästä saataisiin kaikki hyöty irti, kokonaisuus kaipaa kuitenkin tarkennusta. Sen vuoksi valitsin tuottajan roolin opinnäytetyöni aiheeksi.

Koulumaailma on koulumaailma, eikä opiskelijoiden radioprojekti voi millään vastata täysin oikean toimituksen arkea, vaikka kuinka tarkoituksena olisi simuloida oikeaa työelämää. Väitän silti, että tuottajan työtä opiskelijaradiossa olisi mahdollista kehittää lähemmäs oikean tuottajan työtä sekä tarkoituksenmukaisemmaksi suhteessa kurssiradioon. Uskon, että hyvästä tietopaketesta tuottajan työhön liittyen olisi apua sekä opettajille että opiskelijoille – ja toki lopulta myös työelämälle, kun opiskelijat siirtyvät oikeaan radiotoimitukseen ja ymmärtävät jo valmiiksi, mitä tuottaja tekee työkseen ja kuinka radiotoimituksen arki pyörii.

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Tutkimusmenetelmänä teemahaastattelu

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, mitä radiotuottaja tekee työkseen ja mikä on tuottajan rooli toimituksessa. Tästä tutkimuksesta saamani tuloksia käytän apuna pohtiessani sitä, mihin suuntaan Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kurssiradiossa tuottajan työtä voisi kehittää.

Loogisin tapa selvittää radiotuottajien työnkuvaa oli kysyä asiaa heiltä itseltään. Valitsin tutkimusmenetelmäkseen haastattelututkimuksen muutamasta syystä: Ensinnäkin tiesin jo valmiiksi, että tuottajan työnkuva on laaja ja vaihtelee paljon tekijöidensä välillä, joten työnkuvaa tutkiessani uskoin saavani monitahoista ja moniin suuntiin viittaavia vastauksia. Jotta kuva tuottajan työstä ei jää vain pintapuoliseksi ja toistelisi samoja asioita kuin aiheesta tehty kirjallisuus ja aiempi tutkimus, halusin päästä syventämään minulla jo olevia tietoja tuottajan työstä. Halusin kuulla mielipiteitä, havainnollistavia esimerkkejä työstä sekä tuottajien omia näkemyksiä roolistaan ja ammatin tulevaisuuden suunnasta. Tällaisiin tarkoituksiin haastattelu on hyvä metodi. (Ks. Hirsjärvi & Hurme 2008, 35.)

Menetelmäkseen valitsin puolistrukturoidun haastattelumenetelmän eli teemahaastattelun. Sen ideana on, että tutkimus etenee tiettyjen ennalta mietittyjen teemojen mukaan, mutta tarkkoja kysymyksiä ei ole lyöty lukkoon, vaan haastattelu saa elää vastausten mukana. Teemahaastattelu antaa tilaa haastateltavalle. (Hirvijärvi ym. 2008, 48.) Katsoin sen sopivan omaan tutkimukseeni parhaiten, sillä halusin saada tuottajien kommentteja heidän työstään muutamasta eri näkökulmasta sekä antaa heille tilaa sanoa asioita, joita minä en ole hoksannut kysyä. Työni keskiössä ovat tuottajien omat kokemukset ja näkemykset työstään tuottajina, joten tilan antaminen heidän mielipiteilleen ja näkemyksilleen on perusteltua.

4.2 Haastateltavien valinta – organisaatiouudistuksia ja poissulkevaa taktiikkaa

Ennen tutkimuksen käynnistämistä kävin opinnäytetyöni aiheesta keskusteluja alan ihmisten kanssa sekä etsin taustatietoja radiotuottajan työstä. Tämän pohjatyön seurauksena ymmärsin, että absoluuttisen totuuden löytäminen radiotuottajan työnkuvasta on käytännössä mahdotonta,

sillä tuottajat tekevät keskenään niin erilaista työtä eri toimituksissa. Minua varoitettiin siitä, että jo Yleisradion sisällä tuottajien työnkuvat vaihtelevat valtavasti, kaupallisen radion maailmasta nyt puhumattakaan.

En antanut asian lannistaa minua, sillä halusin edelleen tutkia tuottamista radiossa. Taustatiedon hankkiminen vaikutti kuitenkin merkittävästi siihen, kuinka tiukasti rajasin aiheitani. Rajallisten resurssien vuoksi minulle ei ollut mahdollista haastatella lukuisten eri radioiden tuottajia, joten ihan ensiksi päätin rajata tutkimuksestani ulos kaupalliset radiot ja keskittyä pelkästään Yleisradion tuottajan työhön. Ylellä on Suomessa pitkät perinteet radion tekemisestä sekä journalistisen tuottajan työstä, joten koin sen olevan kaupallista radiokenttää selkeämpi ja mielekkäämpi tutkimuskohde.

Seuraava ajatukseni oli rajata tutkimukseni koskemaan Yleisradion maakuntatoimitusten tuottajien työtä. Päädyin maakuntaradioihin siksi, että koin niiden tyylin olevan Ylen kanavista lähimpänä Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijaradioiden tyyliä, joka tosin hieman vaihtelee tekijöidensä mukaan.

Yle Radio Suomen organisaatiouudistus sotki kuitenkin aikeeni. Juuri opinnäytetyöni aloitushetkilä Yle ilmoitti uudistavansa alueellisten toimitustensa toimintamallin ja työtavat kevään aikana. Organisaatiouudistus liittyy tänä vuonna Ylellä olleisiin yt-neuvotteluihin. Huhtikuun 2015 lopussa voimaan tulleet muutokset toivat maakuntatoimituksiin vastaavat tuottajat, minkä myötä työnjako esimiestehtävissä muuttui. (Kataja-Rahko 2015a; Kataja-Rahko 2015b, viitattu 4.4.2015.) Uudistus vaikutti siis myös tuottajien työtehtäviin ja vastuualueisiin.

Tuottajien työtehtävien muutoksista alueellisissa toimituksissa ei ollut vielä tiedotettu, kun aloin kerätä aineistoa opinnäytetyötäni varten. Tämän vuoksi koin, ettei ole järkevää mennä kysymään tuottajien työnkuvasta tuottajilta, jotka odottelevat parhaillaan tietoa siitä, kuinka heidän työnkuvansa tulee parin kuukauden sisällä muuttumaan. Valmistumisajankohtani pakotti minut hankkimaan aineiston jo maaliskuun aikana, joten en voinut jäädä odottelemaan uudistusten tuloksia. Tämän vuoksi päätin rajata Ylen maakuntaradiot kokonaan tutkimukseni ulkopuolelle.

Poissulkeva rajaustaktiikkani jätti minulle kuitenkin vielä vaihtoehtoja: Ylellä on kuusi valtakunnallista radiokanavaa, joilla kaikilla työskentelee tuottajia (Yleisradio 2015a, viitattu 9.4.2015). Kanavavaihtoehtoiksi jäivät siis YleX, Yle Puhe, Yle Radio Suomi (jonka alle maakuntaradiot kuuluvat,

mutta jolla on myös oma valtakunnallinen lähetysaikansa ja kanavatoimituksensa), Yle Radio 1 sekä ruotsinkieliset kanavat Yle Radio Vega ja Yle X3M. Kielimuurin vuoksi suljin tästä joukosta ulos vielä ruotsinkieliset kanavat, minkä jälkeen minulle jäi neljä Ylen valtakunnallista, päivittäistä radiokanavaa: YleX, Yle Puhe, Yle Radio Suomi ja Yle Radio 1.

Tämä kanavanelikko sopi minulle erityisen hyvin useasta syystä. Ensinnäkin kanavat ovat kaikki keskenään sopivan erilaisia, mutta silti samantyyllisiä, joten haastatteleamalla tuottajia näiltä kanavilta uskoin saavani monipuolisen kuvan siitä, millaista on olla radiotuottajana Ylen päivittäisessä, valtakunnallisessa radiotuotannossa. Toiseksikin vaikka uskoin maakuntaradioiden linjan olevan lähimpänä opiskelijaradioiden linjaa, eivät etenäkään YleX ja Yle Radio Suomi ole myöskään kovin kaukana siitä, millaista radiota Oamkissa on vuosien mittaan tehty. Kolmas syy näiden kanavien valintaan oli se, että juuri kyseiset kanavat kiinnostavat minua henkilökohtaisesti suomalaisista radiokanavista eniten, joten olin erittäin kiinnostunut tutustumaan niiden toimituksiin.

4.3 Haastatteluiden toteutus ja analyysin keinot

Lopulta haasteltavakseni valikoitui neljä tuottajaa: tuottaja Pekka Vitikka Yle Radio Suomen kanavatoimituksesta, Jälki-istunto- sekä Jatkot -ohjelmien tuottaja Jenny Lehtinen YleX:ltä, Yle Puheen vastaava tuottaja Olli Junes sekä Yleisradion asiaohjelmien elämäntapagenren radioyksikön tuottaja Elina Saksala, joka tuottaa radio-ohjelmia tällä hetkellä Yle Radio 1:een sekä Yle Radio Suomeen.

Haastatteluja varten hahmottelin teemat ja tein kysymysrunгон (liite 1). Teemoja valitsin yhteensä kuusi: tuottajan arki ja työtehtävät, tuottajaksi kouluttautuminen/siirtyminen, tuottajan ja oman tiimin välinen suhde, tuottajan suhteet oman tiimin ulkopuolelle, tuottajan työn merkitys sekä tuottajan työnkuvan kehitys tulevaisuudessa. Teemoihin liittyen tein valmiiksi kysymysrunгон, mutta haastattelutilanteessa annoin keskustelun soljuja vapaasti ja tein tarvittaessa jatkokysymyksiä, joita en ollut suunnitellut etukäteen.

Haastattelut tein kasvokkain Helsingin Pasilassa Yleisradioon tiloissa 25.–26.3.2015. Nauhoitin kaikki haastattelut ja litteroin ne ennen tulosten käsittelyä.

Aineiston analyysissä käytin kvalitatiivisen analyysin keinoista teemoittelua eli tarkastelin aineistoani vastauksista nousevien yhtäläisyyksien kautta. Aloitin analyysin lukemalla aineistoni muutama kertaan läpi ja tekemällä huomioita siitä, mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia haastattelieni vastauksista korostui. Luokittelin aineistoani niiden perusteella. Kuten teemahaastattelussa monesti, myös tässä tutkimuksessa haastateltavien vastauksista esiin nousevat asiat pohjautuivat alkuperäisiin haastattelua varten mietittyihin teemoihin. Toisaalta teemahaastattelulle tyypilliseen tapaan esiin nousi myös muita mielenkiintoisia teemoja ja asioiden yhteyksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 173.) Purkaessani haastatteluja muokkasin ja järjestelin teemoja sen vuoksi hieman uudelleen.

4.4 Taustatiedot haastateltavista

Pekka Vitikka työskentelee Yle Radio Suomen kanavatoimituksessa tuottajana. Radio Suomi on Suomen kuunnelluin radiokanava (Finnpanel Oy, KRT 2015, viitattu 9.4.2015.). Asema koostuu 20 suomenkielisestä ja 5 ruotsinkielisestä alueradiosta (Yleisradio 2015a, viitattu 9.4.2015), jotka lähettävät ohjelmaa arkipäivisin kello 06.30–18.00, paitsi keskiviikkoisin kello 6.30–17.30. Helsingissä sijaitseva kanavatoimitus täyttää ajan, jolloin alueilta ei tule lähetystä, eli käytännössä se tekee ohjelmaa Radio Suomen varhaisaamuihin, iltoihin, öihin, viikonloppuihin ja juhlapyyhiin.

Toimituksessa työskentelee parikymmentä henkilöä, joista suurin osa on juontajia. Heidän lisäksi kanavan henkilökuntaan kuuluu kaksi tuottajaa, vastaava tuottaja, ohjelmapäällikkö, netti-tuottaja ja tekninen tuottaja. Kanavatoimituksen kyljessä on musiikkitoimitus, joka tekee kanavalle musiikkiohjelmia. Toimituksessa työskentelee musiikkipäällikkö ja kaksi musiikkituottajaa. Lisäksi Radio Suomeen tehdään ohjelmia muualta talon sisältä.

Ennen tuottajan pestiään Vitikka on työskennellyt alalla vajaa kymmenen vuotta. Hänellä on työkokemusta Radio Kajauksesta, edesmenneessä YleQ:sta sekä Radio Suomen kanavatoimituksesta, joissa hän on toiminut juontaja-toimittajana. Tuottajana hän on työskennellyt kanavatoimituksessa viisi vuotta. Vitikka on koulutukseltaan medianomi (AMK).

Radio Suomen kanavatoimituksessa on olemassa juontajatiimejä esimerkiksi illoissa, mutta tuottajat eivät varsinaisesti ole tiimien ohjelmatuottajia, vaan tuottavat koko toimituksen lähetysvirtaa. Joitain vastuulähetysaikoja on kuitenkin jaettu tarkemmin. Esimerkiksi Vitikan vastuulle kuuluu

tällä hetkellä torstai-iltaisina tulevan kolmetuntisen Ihan pihalla -ohjelman tuottaminen. Tuottajana Vitikka vastaa myös muista ohjelmista, kuten yöradiosta, jota tehdään hänen varsinaisen työaikansa ulkopuolella.

Jenny Lehtisellä on pitkä ura YleX-kanavan juontajana ja tuottajana. Hän aloitti juontajana kanavalla vuonna 2004 Kromosomi X -nimisessä huumoriohjelmassa. Vuosien varrella hän on juontanut muun muassa YleX Viikonloppu- sekä YleX Iltapäivä -ohjelmia. YleX Iltapäivän, nykyiseltä nimeltään YleX Jälki-istunnon, tuottajaksi hän siirtyi vuoden 2011 alusta sen juontajan paikalta. Vuoden 2015 alusta hänen vastuulleen on kuulunut lisäksi arkisin maanantaista torstaihin lähetettävän YleX Jatkot -ohjelman tuottaminen. Jatkoja tuottaa Lehtisen apuna toinen kanavan tuottaja, jolla on lisäksi toinen oma ohjelma tuotettavanaan. Lehtinen on koulutukseltaan medianomi (AMK).

YleX on Yleisradion nuorille suunnattu kanava. Sen henkilökuntaan kuuluu parikymmentä radion parissa työskentelevää ihmistä sekä seitsemän ihmisen nettitoimitus, joka tuottaa sisältöä ylex.fi-sivustolle. Kanavan toimittajat ja tuottajat ovat jakautuneet tiimeiksi: jokaisesta prime time -ohjelmasta vastaa 2–4 hengen tiimi, joka koostuu tuottajasta, juontajista ja toimittajista. Poikkeuksena on viikonlopun ohjelmisto, jonka kokonaisuutta tuottaa yksi tuottaja. Viikonlopun ohjelmisto koostuu lauantaisin ja sunnuntaisin tulevasta YleX Viikonloppu- ohjelmasta sekä useasta pisteohjelmasta.

YleX Jälki-istunnon tiimiin kuuluu Lehtisen lisäksi kaksi juontajaa ja toimittaja. Ohjelma tulee ulos maanantaista perjantaihin kello 13–17. Ohjelma on viihteellistä, juontajavetoista lähetysvirtaa, jonka päivittäiseen sisältöön kuuluvat muun muassa uutta musiikkia esittelevä Rytmibarometri-osio sekä kaksi kuulijakilpailua, yhdyssanojenmuodostuskilpailu Ping-sana-pong sekä ajankohtaisista aiheista inspiraationsa saava hassuttelukilpailu Pikavoitto.

YleX Jatkoja lähetetään maanantaista torstaihin klo 19–22. Jatkot on niin ikään viihteellistä lähetysvirtaa. Jatkojen tiimiin kuuluu tuottajan ja apulaistuottajan lisäksi kaksi juontajaa.

Juontajien, toimittajien, tuottajien ja nettitiimin lisäksi kanavalla on nelihenkinen johtoryhmä, johon kuuluvat kanavapäällikkö, musiikkipäällikkö, radion vastaava tuottaja sekä netin vastaava tuottaja.

Olli Junes työskentelee Yle Puheen vastaavana tuottajana. Tässä pestissä Junes on toiminut syksystä 2013. Sitä ennen hän on tehnyt pitkän uran YleX:n ja sitä edeltäneen Radiomafian toimituksessa, jossa hän työskenteli juontaja-toimittajana 1990-luvun lopulta vuoteen 2008, jolloin hän siirtyi tuottajan tehtäviin. Junes tuotti ensin YleX Viikonloppua, mutta siirtyi pian YleX Aamun tuottajaksi. Tuotettuaan neljä vuotta YleX:n aamulähetystä Junes vaihtoi hetkeksi Yle Puheen aamun tuottajaksi, mistä hän jatkoi nykyiseen pestiinsä. Junes on koulutukseltaan medianomi (AMK).

Yle Puhe on Ylen valtakunnallinen puhe- ja urheilukanava, jonka pääkohderyhmä on 30–44-vuotiaat radionkuuntelijat (Yleisradio 2015b, viitattu 9.4.2015). Toimitukseen kuuluu parikymmentä henkeä. Prime time -ohjelmia, kuten aamua ja iltapäivää, tehdään tuottajasta, juontajista ja toimittajista muodostuvissa tiimeissä. Lisäksi kanavalla on pisteohjelmia sekä suoraa tapahtumaurheilua.

Aamu-, päivä-, iltapäivä- ja urheiluiltojen tuottajien lisäksi kanavalla on kehitystuottaja, joka vastaa kanavan netti- ja somesisällöistä sekä tuottaa muutamia päiväohjelmia. Puheen kanavatuottajan päävastuu taas on lähetysjärjestelmän ylläpidossa, ja hän toimii myös lähimpänä yhteishenkilönä Yle Urheilun suuntaan. Lisäksi kanavalla on tekninen tuottaja, joka työskentelee osittain YleX:n toimituksessa. Kanavan johtoryhmään kuuluvat ohjelmapäällikkö, vastaava tuottaja, kehitystuottaja ja kanavatuottaja.

Juontajien ja toimittajien ohessa toimituksessa työskentelee myös digitoimittajia sekä versioijia, jotka muun muassa editoivat Ylen muita sisältöjä kanavalle soveltuvaan muotoon sekä tekevät iltoihin ja viikonloppuihin ennakkoon nauhoitettuja, esimerkiksi arkistomateriaaleista koostettuja ohjelmia.

Elina Saksala toimii tuottajana Yleisradion asiaohjelmien elämäntapagenren radioyksikössä. Hän johtaa kahdeksan toimittajan tiimiä, joka tekee radio-ohjelmia Yle Radio 1:lle sekä Yle Radio Suomelle. Saksalan vastuulla on tällä hetkellä seitsemän ohjelmaa: Arvassalo ry, Arvolataamo, Jokapaikan Reetta, Kansanradio, Kuusi kuvaa, Kylillä ja Romano mirits. Tällä hetkellä kaikki Saksalan tuottamat ohjelmat ovat etukäteen taltioituja. Niiden aiheet, tyyli ja kesto vaihtelevat toisistaan runsaasti. Esimerkiksi ohjelman kesto voi sen tyylistä riippuen olla viidestätoista minuutista kahteen tuntiin.

Saksalalla on takanaan pitkä ura kulttuurialalta toimittajana, tuottajana ja kouluttajana. Koulutukseltaan hän on filosofian maisteri. Saksala on opiskellut yliopistossa englantia, ranskaa, ruotsia ja venäjää sekä kauppakorkeakoulussa muun muassa liiketaloutta, markkinointia ja oikeustiedettä.

Ennen Yleisradioon tuloaan Saksala on työskennellyt muun muassa Espoo Ciné - elokuvafestivaalin toiminnanjohtajana, eli tapahtumatuotannollisissa tehtävissä. Yleisradiossa hän aloitti vuonna 1991 kieliohjelmien kustannustoimittajana, minkä jälkeen hän on toiminut muun muassa Ylen avoin yliopisto -ohjelmakokonaisuuden tuottajana sekä Yleisradion koulutusasian-tuntijana vastuualueenaan tuottajien koulutus. Vuosina 2007–2010 yhteensä 185 Ylen tuottajaa kävi Saksalan organisoiman tuottajakoulutuksen.

Saksala on kirjoittanut tuottamisesta myös kirjoja, jotka kuuluvat tämänkin opinnäytetyön lähdeaineistoon. Tuorein teos Tuottajan käsikirja julkaistiin vuonna 2015. Lisäksi Saksala on ollut mukana toimittamassa vuonna 2007 julkaistua Tuottajan työ -kirjaa sekä kirjoittanut muun muassa juontajan työtä käsittelevän kirjan Ammattina juontaja.

5 TULOKSET – MITÄ TUOTTAJA TEKEE OIKEASSA RADIOSSA?

5.1 Tuottajan työtehtävät

Ensimmäisenä lähdin selvittämään, mitä tuottajat konkreettisesti tekevät työkseen. Teeman kysymykset liittyivät päivittäisiin työtehtäviin ja siihen, kuinka tuottajan työaika jakautuu näiden tehtävien välille.

5.1.1 Juoksevia asioita ja rutiineja – ”tulipalojen sammuttelua”

Kaikki neljä haastattelemaani tuottajaa totesivat, että tuottajan peruspäivää ei ole olemassa: työ vaihtelee jatkuvasti. Tuottajan työhön kuuluu paljon juoksevien asioiden hoitamista, joten vaikka tiettyjä rutiineja on, päivät ovat harvoin keskenään samanlaisia. Juoksevia asioita ovat mm. toimituksessa ilmenevät tekniset ongelmat. Jos esimerkiksi tietojärjestelmät lukkiutuvat tai kaatuvat, tuottaja on se, joka alkaa selvittää ongelmaa ja soitella apua paikalle.

Aika paljon (työaika) kuluu kaikkeen sellaiseen – – perussäätämiseen. On paljon kaikenlaisia pieniä asioita, ja joku yksittäinen asia ei vie paljon aikaa, mutta kun niitä tulee kymmenen, ne viekin jo aika paljon aikaa. Esimerkiksi kaikkia teknisiä asioita, että yhtäkkiä vaikka salasanat yhteiseen sähköpostiin onkin lakannut toimimasta. Se aika on mennyt umpeen. Esimerkiksi sellainen piti eilen säätää, että saatiin uudet salasanat, että me päästään yhteiseen sähköpostiin. (Pekka Vitikka.)

Juoksevien asioiden lisäksi kaikki tuottajat pystyivät kuitenkin erittelemään muutamia työtehtäviä, jotka heidän työssään toistuvat ja jotka kuuluvat heidän päivittäiseen arkeensa. Esimerkiksi Vitikka määritteli tärkeimmiksi päivittäisiksi työtehtävikseen lähetystrunгон tarkastamiseen liittyvät rutiinit: päivittäin on käytävä läpi, että esimerkiksi taltioidut ohjelmat ovat järjestelmissä paikoillaan seuraavan vuorokauden tai viikonlopun ajalle. Saksala taas varmistaa, että on esimerkiksi Vitikalla on ohjelmia, joita lisätä lähetystrunkoon. Tiimensä tuottajana Saksala lisää valmiit ohjelmat metatietoineen järjestelmiin ja informoi kanavien väkeä valmiiden ohjelmien olemassaolosta.

Oon joskus kuvannut sitä niin, että se on sellaista tulipalojen sammuttelusta etukäteen. Käytännössä mun tehtävä on varmistaa juontajille mahdollisimman hyvät olosuhteet juontaa ja tehdä sitä lähetystä. (Pekka Vitikka.)

Sähköpostien tarkastaminen ja ylipäänsä tavoitettavissa olo nousivat lähes kaikkien tuottajien vastauksissa esille. Tavoitettavissa oleminen on tärkeää esimerkiksi sairastapauksien varalta: jos joku omasta tiimistä sairastuu, tuottajan on hoidettava hänen tilalleen tuuraaja. Jos tuuraaja ei saada, tuottaja on itse viime kädessä se, joka menee lähetyksen vetämään. Näin tapahtuu kuitenkin haastattelemilleni tuottajille melko harvoin.

Tavoitettavuuteen liittyvät myös palaverit, joita tuottajilla riittää. Tuottajat istuvat palavereissa oman tiimensä tai toimituksen kanssa sekä muiden tuottajien ja kanavien johdon kanssa. Lehtinen ja Junes nostivat näistä erityisen tärkeinä esiin päivittäiset tiimipalaverit. Esimerkiksi Lehtisen tuottaman YleX Jälki-istunnon tiimi palaveeraa joka päivä puolitoista tuntia ennen lähetyksen alkua. Palaverissa käydään läpi päivän polttavat aiheet, eli esimerkiksi ajankohtaiset asiat, joihin lähetyksessä on syytä tarttua. Lisäksi tiimi suunnittelee yhdessä tiettyjä ohjelmasisältöjä, kuten aiheen joka päivä muuttuvalle Pikavoitto-kuulijakilpailulle, joka saa innoituksensa jostain ajankoh- taisesta uutisesta. Tiimipalaverissa voidaan käydä läpi myös mm. aiempien lähetysten palautetta sekä käytännön asioita, kuten toimittajien lomien ajankohtia.

Tiimipalaverit on hyvin tärkeitä, että tiedetään mitä ollaan tekemässä. Aamuohjelmassa aika usein suunnitellaan hyvin pitkälle edellisenä päivänä jo, mitä tehdään. Mutta kun tilanne on se, että siinä on aika monta tuntia välissä, se koko päivä plus yö, maailma saattaa muuttua aikalailla, tulee yllättäviä tilanteita eteen... (Olli Junes.)

Kanavasta riippuen tuottajat hoitavat myös jonkin verran budjettiin liittyviä asioita. Ohjelmatuottajilla ei Puheella, YleX:illä ja Radio Suomessa ole varsinaisesti budjettivastuuta, vaan raha-asioita pyörittävät vastaavat tuottajat ja ohjelmapäälliköt. Pieniä laskuja, kuten vaikka vieraan matkakuluja, voi yleensä laittaa vain lapulla eteenpäin kuitattaviksi, mutta kaikki suuremmat hankinnat hyväksytetään vastaavalla tuottajalla. Ohjelmapuolella työskentelevä Saksala vastaa oman tiimensä budjetista, eli hänen työhönsä kuuluu muun muassa matka- ja ostolaskujen käsittelyä.

Kaikki haastattelemani on air -puolella työskentelevät tuottajat kertoivat vieraiden buukkaamisen lähetyksiin olevan heidän työtään. Vieraiden määrä tosin vaihtelee ohjelmasta riippuen. Esimerkiksi YleX Jälki-istunnossa vieraita on harvoin, mutta aamuohjelmissa suorat haastattelut ovat melko yleisiä, joten sopivien vieraiden miettiminen ja tavoitteleminen vie melko suuren osan tuottajan työajasta.

Sopivia vieraita tuottajat miettivät yhdessä tiiminsä kanssa. Pääsääntöisesti tuottaja sopii haastateltavan kanssa aikatauluista ja pohjustaa tätä haastattelua varten kertomalla, millaiselle kanavalle ja millaiseen ohjelmaan tämä on tulossa ja millaisia aihepiirejä haastattelussa todennäköisesti käsitellään. Jos on tarvetta, tuottaja saattaa myös haastatella vierasta etukäteen puhelimesta. Toisaalta etukäteishaastattelun tekevät monesti myös juontajat. Lähetyksen aikana tuottajat ottavat vieraan vastaan ja lämmittelevät tätä kestitsemällä ja juttelemalla hänen kanssaan ennen vieraan ottamista lähetykseen. Lämmittely on erityisen tärkeää silloin, jos haastateltava ei ole tottunut esiintymään ja jännittää studioon menemistä.

5.1.2 Tuottaja johtaa suunnittelutyötä

Tuottajan päivittäiseen työhön kuuluu suunnittelun johtaminen. Suunnittelua tehdään kahdella tasolla: yksittäisen ohjelman/lähetyksen tasolla sekä pidemmällä aikavälillä, eli miettien, millainen lähetys tai ohjelmasarja tulee olemaan pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Pitkäjänteiseen suunnitteluun kuuluvat myös esimerkiksi juhlapyhien ja kesäohjelmien suunnittelu sekä erityislähetysten, kuten jostain tapahtumasta tai kiertueelta tehtävän lähetyksen käytännön toteutuksen suunnittelu. Näistä erityisesti pidemmän aikavälin suunnittelussa tuottajan rooli on suuressa osassa.

Päivittäistä suunnittelutyötä tehdään on air -puolella tiimipalavereissa, joissa aiheita ja sisältöjä mietitään oman tiimin kanssa yhdessä. Tässä suunnittelussa tuottajan tehtävänä on ”heittää täkyjä” eli antaa ideoita, muistuttaa esimerkiksi ajankohtaisista tapahtumista ja sparrata eli hioa näkökulmia. Tuottaja siis auttaa ideoinnissa ja ideoiden jalostamisessa. Hän on mukana lähetystä koskevien päätösten teossa ja viime kädessä tekee asioista lopulliset päätökset. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että tuottaja sanelisi juontajalle, mitä studiossa tehdään ja sanotaan. Tuottajat auttavat, antavat aiheita ja näkökulmia sekä sparraavat niitä, mutta eivät puutu esimerkiksi yksittäisten juontojen sisältöihin.

Me tehdään persoonavetoista radiota. – – Sun täytyy olla itse niiden aiheiden päällä sen oman persoonasi kanssa. Mä en voi syöttää heille (juontajat) määräänsä enempää aiheita. Tai mä voin antaa heille aiheen, mutta en voi päättää sitä, miten he sen aiheen käsittelevät. Sen täytyy lähteä siitä, keitä he on ja miten he tuota työtä tekee. (Jenny Lehtinen.)

Tuottaja tekee suunnittelutyötä niin sanotusti etukenossa. Kun juontajat keskittyvät päivittäin yhteen lähetykseen, tuottajan kalenterin täytyy aina olla hieman pidemmällä. Se, kuinka paljon etukäteissuunnittelua tarvitaan, riippuu ohjelmasta. Esimerkiksi yhteiskunnallisia asioita ja politiikkaa käsittelevissä ohjelmissa, kuten YleX Etusivu tai Yle Puheen Poliitikkaradio, on tänä keväänä täytynyt suunnitella ja tehdä vierasbuukkauksia jo kuukausia etukäteen eduskuntavaalien vuoksi. Sen sijaan persoonavetoisessa, viihteellisessä ohjelmassa, kuten YleX Jälki-istunto, suunnittelutyötä päivittäisten sisältöjen suhteen ei tehdä kovin pitkälle tulevaisuuteen. Tarkimmin sisällöistä mietitään etukäteen uutta musiikkia päivittäin esittelevä Rytmibarometri-osio, johon kappaleet valitaan aina viikoksi eteenpäin. Niistä, kuten kaikista muistakin suunnitelluista asioista, ollaan kuitenkin tarpeen tullen missä tahansa radio-ohjelmassa valmiita joustamaan.

Kyllä mä sanoisin, että kannattaa tehdä sellaisella kahden viikon etukenolla aina vähintään tätä suunnittelua. Toki kun ajankohtaismediasta puhutaan niin tilanteet muuttuu ja niihin reagoidaan, mutta kyllä se etukeno on hyvä olla. (Olli Junes.)

Suurempien linjojen suunnitteluun liittyy muun muassa rotaatiokellojen eli tuntiappelsiinien suunnittelu. Tuottajan on mietittävä kokonaisuutta. Miltä meidän ohjelmamme kuulostaa? Onko sen rytmi hyvä? Toimivatko ohjelmasisällöt vai pitäisikö jotain jättää pois? Millaisia uusia sisältöjä lähetyksessä kaipaavat? Lähetyksistä määrittävät kellot piirtää tuottaja, mutta esimerkiksi Lehtinen kertoo ottavansa tiimin mukaan suunnittelutyöhön aina, kun päätökset koskettavat sen jäseniä. Tuottaja miettii myös esimerkiksi juontajien roolituksen, radiopersonien ja tiimin dynamiikan toimivuutta ja puuttuu niihin katsoessaan sen tarpeelliseksi.

Ohjelmapuolella työskentelevä Saksala tekee suunnittelua sekä koko tiiminsä että sen yksittäisten toimittajien kanssa. Suunnittelussa voivat auttaa myös vastaava tuottaja tai muut työkaverit Ylen sisällä. Uuden suunnittelu lähtee yleensä aina siitä, että jotain vanhaa täytyy lopettaa. Aihe uudelle ohjelmalle voi lähteä tietyn toimittajan taidoista ja mielenkiinnonkohteista tai vaihtoehtoisesti ohjelma voidaan suunnitella ennen kuin päätetään, kuka sitä alkaa tehdä.

Saksala kertoo, että suunnitteluvaiheessa uudesta ohjelmasta luodaan selkeä konsepti sekä useimmiten valmis idea vähintään ensimmäistä sarjan osaa varten. Tarkasti auki kirjoitettu konsepti on tärkeä siksi, että sarjan osat saadaan kuulostamaan yhtenäiseltä ohjelmasarjalta, vaikka tekijät ja haastateltavat vaihtuisivatkin. Kun ohjelmasarja on suunniteltu etukäteen hyvin, Saksalan ei tarvitse olla mukana suunnittelemassa jokaista sen yksittäistä jaksoa toimittajan kanssa. Hän on kuitenkin apuna aina, kun toimittaja tarvitsee neuvoja.

5.1.3 On airissa pidetään yllä fiilistä

Lähetysvirran parissa työskentelevät tuottajat nostivat yhdeksi tärkeimmistä ja samalla eniten aikaa vievistä työtehtävistään lähetysläsnäolon eli on air -tuottamisen. Sen tärkeyttä korostivat etenkin Lehtinen ja Junes, joiden kanavilla tuottaja istuu aina studion lasin takana oman lähetyksen ollessa käynnissä. Radio Suomen kanavatoimituksessa on air -tuottaminen ei ole yhtä suuressa roolissa kuin Puheella ja YleX:llä, sillä kanavatoimituksen lähetykset tulevat pääosin tuottajien työajan ulkopuolella ja niiden tuottaminen keskittyy lähetysajan ulkopuolelle. Tällä hetkellä Vitikka tuottaa on air vain torstai-iltaisina tulevaa Ihan pihalla -ohjelmaa.

Tuottajat kuvailivat on air -tuottajan roolia ennen kaikkea tunnelman ylläpitäjäksi. Kaikki haastattelemani tuottajat olivat sitä mieltä, että lähetystilanne ei ole oikea paikka antaa negatiivista palautetta, sillä se helposti latistaa juontajien tunnelman ja saa heidät lukkoon. Hyvä lähetys vaatii hyvän fiiliksen tekijöiltään. Jos jostain asiasta on pakko sanoa kesken lähetyksen, siitä sanotaan, mutta lähtökohtaisesti tuottajat pyrkivät antamaan rakentavan palautteen vasta lähetyksen jälkeen.

Mä yritän pitää sellaista hyvää draivia ja hyvää fiilistä yllä. – – Jos siellä lähtee joku asia lapasesta, niin mä kannustan, että hei antakaa mennä vaan, lisää tätä. – – Mut jos joku spiiikki vaikka epäonnistuu, niin en mä mene sanomaan siinä kohtaa, että kylläpä oli pas-ka spiiikki. Ellei he sitten tavallaan itsekin ole aivan silleen, että noni, tämähän meni mukavasti riman alta. Sitten saatan käydä sanomassa, että hei pojat, että semmoisen teitte sitten. Et pikkusen voisi sitten ruveta keskittymään tai muuta. (Jenny Lehtinen.)

On air -tuottaminen on käytännössä lähetyksen laadun, niin sisällöllisen kuin teknisenkin, valvontaa. Samalla se on lähetyksen teossa auttamista. Esimerkiksi Lehtinen auttaa Jälki-istunnon tiimiä kuulijakilpailuiden kanssa ottamalla soittajia mukaan kilpailuihin sekä toimimalla tuomarina yhdysosanmuodostuskilpailu Ping-sana-pongissa. On air -tuottaja tekee juontajan puolesta asioita, jotta juontaja saa keskittyä tärkeimpään, juontamiseen.

Kun juontaja tekee omaa työtänsä – –, siinä ei välttämättä kuule samalla tavalla lähetyksen kokonaisuutta, kun siitä studion ulkopuolelta sen kuulee – – Mun mielestä ehkä tärkein juttu on rytmi, jota ei siellä studiossa kuule. Sitä, että se lähetys kulkee, että siinä on jonkinlainen oikea rytmi. – – Ja sitten sellainen sparraaminen, että tuleeko tämä tähän kohtaan, vai mennäänkö vasta vähän ajan päästä. (Pekka Vitikka.)

On air -tuottaja voi olla juontajalle avuksi muun muassa suorassa haastattelussa. Lasin taakse on helpompi kuulla esimerkiksi, milloin haastateltava ei vastaa kysymykseen tai milloin hän heittää mielenkiintoisen pointin, josta haastattelun tekemiseen syvästi uppoutunut juontaja ei hoksaa itse ottaa kiinni. Tällöin tuottaja voi antaa ohjeita juontajalle esimerkiksi komentodeskin kautta tämän korvanappiin.

Lisäksi on air -tuottaja seuraa lähetyksen aikana maailman tapahtumia ja reagoi niihin tuomalla studioon tietoa, jos jotain merkittävää tapahtuu.

Tuottaja yleensä tavoittelee henkilöitä, jos jotain suurta on tapahtunut ja me halutaan lausunto joltain ihmiseltä – –. Tuottaja yleensä sitten jäljittää (sen henkilön) ja vie viestiä studioon. Sanoo, että no niin, kymmenen minuutin päästä se ja se tyyppi on langalla ja vie ehkä pienen tietopakettin siitä, mistä on kyse. Kuka on se henkilö ja miksi juuri tämä valikoitui tähän. (Olli Junes.)

On air -tuottaja voi antaa juontajille aiheita kesken lähetyksen, vaikka mitään suurta ja mullistavaa maailmalla ei olisikaan tapahtunut. Esimerkiksi Lehtinen etsii päivittäin ennen lähetystä muutamia aiheita, joita hän lähettää kesken lähetyksen juontajille sähköpostilla. Tiimi on sopinut keskenään, että aiheita juontoihin voi tulla tuottajalta missä välissä lähetystä tahansa, eivätkä juontajat lähtökohtaisesti saa tutustua niihin etukäteen. Järjestelyllä on tarkoitus lisätä lähetyksiin improvisaatiota ja monipuolisuutta sekä kehittää juontajien taitoja. Tiimissä on todettu, ettei hyvä spiikki ole läheskään aina sama asia kuin hyvin valmisteltu spiikki.

Se tuo ihan erilaisen dynamiikan spiikkiin. He on niin vahvoja ammattilaisia, että heidän on tosi helppo puhua lonkalta ihan mistä vaan, kun he on itse valmistellut spiikkejä ja tuntee ne. Mutta sitten kun sieltä tuleekin jotain, mihin he ei oo valmistautunut ja mihin niiden on pakko keskittyä, ottaa se nopeasti haltuun, ja kumpikaan ei tiedä, mihin se homma menee, koska siinä ei ole minkäänlaista käsikirjoitusta... Niistä tulee aina tosi erilaisia. Ne on välillä ihan järjettömän hyviä. (Jenny Lehtinen.)

5.1.4 Tärkein niistä on palaute

Kaikkein selkeimmin haastatteluista esille noussut tuottajan työtehtävä oli kuitenkin palautteen antaminen. Kaikki tuottajat nostivat sen joko tärkeimmäksi tai yhdeksi tärkeimmistä päivittäisistä tehtävistään. Saksalalle ja Vitikalle ohjelmien ja lähetysten kuunteleminen ja niistä palautteen

antaminen on selkeästi myös eniten työajasta aikaa vievä osa-alue. Toisaalta myös on air - tuottaminen on omalla tavallaan jatkuvaa palautteen antamista.

Mä katson, että mun kaikkein tärkein tehtävä aina, koko ajan ja päivittäin on se, että mä kuuntelen ohjelmat. Joko raakaversioina, jolloin niille voi vielä tehdä jotain, tai sitten valmiina. – – Mä kuuntelen joka ikisen näistä ohjelmista ja annan palautetta niistä. Se palautteen antaminen on kaikkein keskeisin osa mun työtä. Koska mikään muu ei paranna meidän ohjelmiston tasoa kuin se, että saa palautetta ja tietää mitä voisi ehkä tehdä toisin seuraavalla kerralla. (Elina Saksala.)

Saksala arvioi, että hänen työstään noin 60 % liittyy ohjelmien kuunteluun, palautteen antamiseen sekä ohjelmien sisältöjen suunnitteluun yhdessä toimittajien kanssa. Palautetta antaessaan hän kiinnittää huomiota muun muassa ohjelmien rakenteeseen, tyyliin sekä toimittajan esilläoloon. Palautetta voidaan antaa monella tavalla: ohimennen, syventyen, kasvokkain tai sähköpostitse. Palautteen antaminen ei kuitenkaan ole käskyjen vaan ideoiden antamista.

Oikeastaan hyvin usein mä en anna niitä vastauksia, vaan mä oon se peili. Toimittaja voi miettiä itse ja ehdottaa ja siinä puhuessaan, työstäessään tai tavallaan tulostaessaan suustaan mietteitään hän pystyy paremmin jo hahmottamaan sitä. Yksin tuolla kopissa istuessa ne ratkaisut ei aina löydy. Ja mä voin aina heittää jonkun impulssin, sanoo, että ootko sä miettinyt tätä tai ootko sä kuullut tosta tai tehtäiskö näin. (Elina Saksala.)

Joskus Saksala kuuntelee ohjelmia toimittajan kanssa yhdessä palautetta antaessaan. Samaa tehdään on air -puolella, jossa niin kutsuttuja on air checkejä tehdään toimituksesta riippuen keran viikossa tai kerran puolessa vuodessa. Niissä tuottajat kuuntelevat yhdessä toimittajien kanssa lähetyksiä nauhalta ja antavat niistä palautetta tekijöille. Lyhyitä pätkiä lähetyksen hyvistä ja huonoista hetkistä voidaan kuunnella useamminkin. Esimerkiksi Lehtinen kerää jatkuvasti palasia tiiminsä lähetyksistä tiimipalaveriin, joissa onnistumisia ja epäonnistumisia analysoidaan yhdessä.

Junes korostaa, että on air checkit ovat lähetysvirtaradion palautteenannon a ja o. Hänen mielestään ne ovat erittäin tehokas ja opettavainen tapa, jolla lähetystä saadaan nopeasti paremmaksi. Lähetystilanteessa asiat tuntuvat monesti erilaiselta, kuin miltä ne ulostulevassa lähetyksessä kuulostavat, joten on air checkit ovat monesti juontajalle silmiä avaavia.

Mun mielestä hyvät juontajat kuuntelee myös omia lähetyksiään, koska ne kehittää paljon enemmän kun se, että joku sulle kertoo, miltä sää kuulostat. Sää kuulet sen itse kaikkein parhaiten. (Olli Junes.)

Palautetta voidaan antaa myös kollektiivisesti koko toimituksen kesken, kuten Radio Suomen kanavatoimituksessa tehdään. YleX:llä ja Yle Puheella melko yleisiä ovat myös ristiinkuuntelut, joissa tuottajat kuuntelevat toisten tiimien lähetyksiä ja koostavat niistä palautteen tekijöille.

Vaikka palautetta annetaan paljon ja monella tapaa, useampi haastatteleman tuottaja totesi, ettei palautetta voi koskaan antaa tarpeeksi. Toimittajat ja juontajat haluavat, että heistä ja heidän kehityksestään ollaan kiinnostuneita ja heitä autetaan siinä – ja se on radiotoimituksessa tuottajan tehtävä.

5.2 Aloittelevan tuottajan haasteet

Toisena teemanani oli tuottajaksi siirtyminen. Halusin tietää, millaisia tuntemuksia esimiesasemaan nouseminen herätti haastateltavissani. Tämän teeman nostin esille siksi, että uskoin siitä olevan apua ensi kertaa esimieheksi Oamkin radiossa nouseville tuottajaopiskelijoille.

5.2.1 ”Sitten sä ampaisit Google Street View’llä sinne yläpuolelle”

Kaikki haastatteleman tuottajat ovat työskennelleet radiotoimittajina ennen tuottajaksi siirtymistään. Kaikilla heillä oli siis ennestään kokemusta tuottajan kanssa työskentelystä. Silti juontajana ei aina huomaa, mitä kaikkea tuottaja työkseen tekee.

No siis juontajan näkökulmastahan tuottajan työ on niinku että – – siellä ne on omassa huoneessaan ja ai, että ne ei edes keitä kahvia meille, siis mitä helvettiä... – – Kyllä mä sanon, että kyllä mä aika paljon enemmän tuottajan työtä arvostan tehtyäni sitä itse. Ja ymmärrän sen, miten tärkeä asia ohjelmalle on hyvä tuottaja. (Jenny Lehtinen.)

Olenlaisin muutos tuottajaksi siirtymisessä oli se, että omaa työtä piti ryhtyä katsomaan suuremmissa kuvassa kuin aiemmin. Kun juontaja juontaa lähetyksen, hänen työnsä on sen päivän osalta ohi. Jos juontaja on sairaana, joku tuuraa häntä, ja työ on siltä päiväältä taas ohi. Juontajan työt eivät kasaannu, vaan lähetykset ja jutut tulevat lopulta aina valmiiksi. Tuottajan työssä mikään ei käytännössä tule ikinä valmiiksi, sillä katse on oltava aina jo seuraavissa asioissa. Jos tuottaja on sairaana, monet asiat jäätävät tekemättä ja kasaantuvat odottamaan tuottajan tervehtymistä.

Myös yksittäistä lähetystä alkoi kuunnella tuottajana hieman eri tavalla, toteaa Junes.

Se on vähän niinku, että olit kadulla ja sitten sä ampaisit Google Street View'llä sinne yläpuolelle. Että sitä (lähetystä) katsoi tuottajana vähän enemmän kokonaisuutena. Juontajana tuli elettyä enemmän siinä hetkessä. – – Ja ehkä myös tuli enemmän semmoinen... Aina mä oon ajatellut aika asiakaslähtöisesti, mutta vielä enemmän asiakaslähtöisesti, että mitä me oikeasti tarjotaan tässä kuulijoille. Eikä niin, että mitä musta ois nyt kiiva tehdä. Siinä ehkä tavallaan fokus kääntyi kaikkein eniten. (Olli Junes.)

Tuottajan työ vastasi toisaalta hyvin haastateltavieni odotuksia, mutta toisaalta myös yllätyksiä tuli vastaan. Esimerkiksi Junes kertoo, että tuottajan alkutaipaleella oman vision kirkastaminen ja jalkauttaminen tiimiläisille tuotti hankaluuksia. Lehtinen taas myöntää, ettei hän tuottajaksi noustessaan vielä täysin ymmärtänyt, millaista on ihmisten johtaminen. Vasta tuottajana työskennellessään hän on sisäistänyt, kuinka tärkeää asioista on puhua avoimesti, mahdollisimman pian ja oikealla hetkellä, ettei tiimin sisälle pääse syntymään ylimääräisiä painolasteja.

Oman haasteensa esimieheksi siirtymiseen toi se, että Lehtinen, Junes ja Vitikka aloittivat tuottajina toimituksissa, joissa he ennen tuottajan pestiä työskentelivät toimittajina. Omien kollegojen esimieheksi siirtyminen ei aiheuttanut kenellekään valtavia ongelmia, mutta kaikki myöntävät tilanteen olleen hieman kummallinen.

Olisi varmaan helpompaa, jos menisi ihan toiseen työyhteisöön, toiseen toimitukseen. Ei olisi sellaista vanhaa taakkaa. Ei ois sellaista, että miksiöhän toi nyt on tuossa ja alkaakin niinku pösmäroidä. Kyllä siitä voi hankaluuksia tulla. Mutta ei meillä oikeastaan ole semmoista ollut. (Pekka Vitikka.)

Erityisesti oman tiiminsä sisältä tuottajaksi noussut Lehtinen kertoo pohtineensa paljon, onko kyseinen järjestely kovin hyvä asia. Ylipäättään hänen mielestään kaikki eivät aina täysin ymmärrä, millaisiin saappaisiin he ovat tuottajaksi vaihtaessaan astumassa. Esimiesrooliin nouseminen vaikuttaa nimittäin väistämättä muun muassa tiimin välisiin ystävyysuhteisiin. Tuottaja ei voi olla samalla tavalla tiimikaverin paras ystävä kuten aiemmin.

Monen uuden tuottajan ensimmäinen virhe onkin Lehtisen kokemuksen mukaan se, että he yrittävät olla liian kavereita tiimiläisten kanssa. Jos aluksi vain kehuu ja ylistää, ei rakentavan palautteen antaminen myöhemmin onnistu.

Kun aluksi astut niihin saappaisiin, niin ota se paikkasi ja ole mieluummin vaikka vähän liian tiukka kuin yhtään liian lepsu. – – Ei siis oo mitään sellaista natsimeininkiä, mutta kyllä mä uskon, että ihmisiä auttaa omassa työssään kehittymään se, että ne saa rehellistä palautetta ja niiltä myös vaaditaan asioita. (Jenny Lehtinen.)

5.2.2 Koulutusta kursseilta ja kollegoilta

Kaikki tuottajat saivat Yleisradion sisältä koulutusta siirtyessään toimittajan tehtävistä tuottajiksi. Talon tuottajakursseilla käydään läpi muun muassa johtamisen perustaitoja ja tiimityöskentelyä esimerkkien kautta.

Tuottajankurssien lisäksi tärkeä apu tuottajien alkutaipaleella olivat heidän edeltäjänsä ja kollegansa, jotka perehdyttivät uudet työntekijät uuteen rooliinsa.

Meilläkin on paljon sellaista hiljaista tietoa noissa hommissa, että näin on tehty ja näin se homma toimii, mutta se ei välttämättä oo näkyvissä. Ei oo sellaista opusta, josta voidaan tarkastaa aina että näin tämä tapahtuu. Ja jokaisessa toimituksessa oma rutiininsa ja omat käytäntönsä. (Pekka Vitikka.)

Tuottajat kertovat, että kurssit ja kollegojen tuki ovat olleet hyödyllistä, mutta erityisesti ihmisten johtamisen oppii parhaiten vasta työtä tekemällä. Yleisissä koulutuksissa saadaan perusteita esimiestyöhön, mutta toisaalta tuottajat kaipasivat enemmän kanavakohtaisia tuottajakoulutuksia, sillä tuottajan työ vaihtelee kanavien välillä paljon.

Tuottajakursseja järjestänyt Saksala kertoo, että kurssit ovat olleet tarkoituksellisesti nimenomaan yleistuottajakursseja, joihin on osallistunut niin radio-, netti kuin tv-puolen tuottajakin. Välineestä riippumatta tuottajan on hallittava tietyt asiat eli itsensä, ihmisten sekä asioiden johtaminen. Näihin kuuluu muun muassa palautteen antamiseen, työntekijöiden kannustamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät asiat, projektin- ja taloudenhallintaan liittyvät taidot sekä ymmärrys ajanhallinnasta.

Eli tavallaan voisi ajatella kakkua, joka leivotaan. Ensin paistetaan ne pohjat, se on kaikille yhteinen. Eli jos on kaksi pohjaa ja siinä vähän kermavaahtoa välissä, niin ne pohjat on ihmisten johtaminen ja asioiden johtaminen. Ja sitten siihen päälle tulee sitä kermaa ja hedelmää ja mitä hyvänsä, mikä on se, että täytyy tuntea se (oma) väline ja kohderyhmä ja näin pois päin. (Elina Saksala.)

5.3 Tuottajan rooli

Kolmas teemani oli tuottajan ja oman tiimin välinen suhde. Tässä osiossa pyrin etsimään vastausta erityisesti siihen, millainen tuottajan esimiesasema käytännössä on.

Saamani vastaukset linkittyivät kuitenkin niin vahvasti haastattelun kahden seuraavan teeman, tuottajan yhteyksien oman tiimin ulkopuolelle ja tuottajan työn merkityksen kanssa, että päätin purkaa ne auki yhden otsikon alla. Uuden teeman nimesin tuottajan rooliksi.

5.3.1 Samalla tasolla vai yläpuolella?

Radiotuottaja on väliportaan esimies. Hän on toimittajiin nähden esimiesasemassa, mutta hänen yläpuolellaan ovat johtoportaan ihmiset, kuten vastaava tuottaja sekä ohjelma- ja kanavapäälliköt. Haastattelemani tuottajat eivät kokeneet olevansa niin sanottuja pomoja vaan työnjohdollisia esimiehiä. He perustelivat tätä muun muassa sillä, että tuottaja ei käy kehityskeskusteluja, vaan niistä vastaa kaikkien yhteinen pomo eli yleensä kanavapäällikkö.

Voisi siis kuvitella, että tuottajan paikka olisi helppo piirtää toimituksen hierarkiaportaiden keskivaiheille. Haastattelemani tuottajat kuitenkin hieman vierastivat ajatusta siitä, että tuottaja olisi selkeästi oman tiiminsä yläpuolella.

Se on mun mielestä samalla tasolla. Toki tuottaja on pomo, koska hänellä on ohjelmasta vastuu, niin pitää myös olla mahdollisuus siihen ns. viimeiseen sanaan. Joku on kuvannut hyvin myös, että tuottaja on se perälauta. Kaikki tietää, että hän sitten kantaa sen vastuun. Että jos ropisee pahasti niskaan, niin se ropisee siihen perälautaan, eikä muiden kasvoille. Eikä juosta sitten kädet silmillä puskaan, että ”ei kuulu mulle, ei kuulu mulle”. Mutta kyllä sellainen kunnioitus tiimissä on kaiken a ja o, molemminpuolinen. (Olli Junes.)

Saksala vertaa tuottajan ja tiimin yhteispeliä eteenpäin menemiseen: jonkun täytyy lyödä tahtia, sillä jos toiset soutavat ja toiset huopaavat, vene ei liiku minnekään.

Sanoisin, että tuottaja on mahdollistaja. Mä en välttele tässä sitä johtajuutta mitenkään – –, mutta pidän sitä johtamista nimenomaan sellaisena palveluammattina. – – Nykyaikaisessa johtamisopissa se on ylipäättänsäkin sitä. Että tällainen niinku käskyttävä pomo on jotakin ihan muuta vuosikymmentä, kuin mitä me nyt eletään. – – Ihmisiin täytyy

uskoa, ja täytyy löytää ihmisten hyvät puolet ja niitä vahvistaa, mahdollistaa. (Elina Saksala.)

Lehtinen kokee, että tuottaja on sekä pomo että apukäsi toimittajille tilanteesta riippuen. Normaalissa arjessa hänen on oltava esimies, johon alaiset voivat turvautua asiassa kuin asiassa. Tällöin vallitsevat normaalit terveen esimies-alaisuuden piirteet: tuottajan tehtäviin ei esimerkiksi kuulu hakea juontajalle evästä alakerran kahviosta, vaan juontaja saa tehdä sen ihan itse. Tuottaja ei ole juontajien assistentti, kahvinkeittoautomaatti tai juoksutyttö, vaikka hänen tehtävänsä onkin saada alaisistaan jatkuvasti paras irti.

Toisaalta on paljon tilanteita, joissa juontajat ovat niin sanotusti tilanteen herroja, ja tuottajan tehtävä on tällöin auttaa heitä kaikessa missä vain voivat. Tällaisia erityistilanteita voivat olla esimerkiksi juontajien festivaaliläsnäolo tai talvella 2015 käyty YleX Jälki-istunnon torstaitrilleri, jossa seurattiin viikkojen ajan suurieleistä sulkapalloturnausta ohjelman juontajien välillä.

Siellä (torstaitrilleri) mä oon ainoastaan auttamassa siinä tilanteessa, että kaikki sujuu teknisesti hyvin ja näin. Ja silloin he saa todellakin huutaa mulle ”tuottaja hei, mee äkki, hae mulle vettä” ja todellakin haen. Se kuuluu siihen tilanteeseen. (Jenny Lehtinen.)

Vitikka kokee, että on air -tuottaja on palvelijan roolissa myös lähetystilanteessa. Hän toteaa, ettei oikein keksi, millä tavalla tuottaja ei voisi lähetyksen aikana olla juontajalle avuksi. Jos kahvi auttaa juontajaa tekemään parempaa lähetystä, tuottaja menee ja keittää kahvit.

5.3.2 Tuottaminen on valmentamista

Tuottaja on siis väliportaan esimies, mutta mitä hän sitten johtaa? Kysyin tuottajilta, kokevatko he olevansa enemmän ihmisten vai sisältöjen johtajia. Saksala ja Vitikka totesivat, etteivät he pysty erittelemään: tuottaja johtaa sekä ihmisiä että sisältöjä.

Lehtinen ja Junes taas olivat sitä mieltä, että heidän työpaikoillaan tuottaja on selkeästi ihmisten johtaja.

Tällä kanavalla mun tärkein tehtävä selkeästi on saada nuo ihmiset ymmärtämään, keitä he ovat ja mitkä asiat heistä toimii parhaiten radiossa. Hyvä radiopersoona perustuu tapahtumiin, mutta sen ei tarvitse olla täysin autenttinen henkilö. Siinä onkin se juttu just, että mitä ihmisen persoonasta poimitaan, mitä vahvistetaan, mitä taas sitten jätetään vä-

hän niinku käsittelemässä tuolla. Ne on tosi tärkeitä valintoja. Ja ihmiset ei todellakaan aina osaa tehdä niitä itse. (Jenny Lehtinen.)

Ihmisten johtamiseen liittyy siis erityisesti yksi tuottajan työtehtävistä, jonka jokainen tuottaja nosti haastatteluissa useaan kertaan esille: tuottajan työtä on saada juontajat ja toimittajat tekemään mahdollisimman hyvää lähetystä. Tuottajan tehtävä on saada alaisistaan paras irti ja auttaa heitä kehittymään.

Tuottaminen onkin ikään kuin valmentamista, toteaa Junes. Tuottaja kaivaa esiin pelaajiensa, tässä tapauksessa toimittajien ja juontajien, hyvät puolet ja pyrkii vahvistamaan niitä. Tuottaja etsii kehityskohteet, kertoo mikä ei toimi ja auttaa, jos hän huomaa juontajalla olevan esimerkiksi henkisiä lukkoja, jotka vaikeuttavat tämän suoriutumista työssä. Tuottaja myös haastaa tiimiään kehittymään.

Valmentamisessa on siis pohjimmiltaan kyse ihmisten huomioimisesta. Tuottajan on oltava kiinnostunut omien alaistensa työstä ja kehittymisestä ja näytettävä se heille. Tuottaja motivoi tiimiään, on aina alaistensa puolella, uskoo heihin ja pitää yllä heidän ammatillista itsetuntoaan. Motivaatiota haetaan yhteisten päämäärien ja onnistumisten kautta, ei kansallisella radiotutkimuksella päähän hakkaamalla.

Tiimin pitää nähdä, että tuottaja on läsnä ja tuottaja on iloinen ja tyytyväinen siihen tuotteeseen, mitä siellä tehdään. Et jos on ihan selkeästi koko ajan niinku ihan muissa maailmoissa ja vaan lopuksi on silleen, että ”jee jee”, niin eihän se mene mihinkään. Henkisesti täytyy olla koko ajan mukana siinä, mitä ihmiset tekee ja mikä niiden meininki on. (Jenny Lehtinen.)

Alaisten hyvinvointiin vaikutetaan myös sillä, että heidän työtahtinsa pidetään inhimillisenä. Hyvä tuottaja vaatii asioita, mutta liian kireä työtahti vie työntekijältä motivaation.

5.3.3 Squashia, taikinan vaivaamista ja buustaamista

Tuottaja on työnjohdollinen esimies. Käytännössä haastattelemini tuottajien työyhteisöissä työt on kuitenkin jo lähtökohtaisesti jaettu niin, että tekijöillä on selkeät roolit ja tehtävät. Näin ollen päivittäistä työnjakoa ei juuri tarvitse tehdä. Tuottaja kuitenkin koko ajan valvoo, että työnjako toimii.

Suuressa kuvassa työtehtävät jaetaan yleensä tekijöiden taitojen ja kiinnostuksen kohteiden perusteella: jos joku on selkeästi hyvä jossain asiassa tai kiinnostunut jostain asiasta, hän voi ottaa sen tiimissä vastuulleen. Esimerkiksi YleX Jälki-istunnossa uutta musiikkia esittelevän Rytmibarometri-osion vetovastuussa on tällä hetkellä toimittaja, joka on aiemmin tehnyt musiikkitoimittajan töitä ja tietää näin ollen muita tiimiläisiä enemmän musiikista. Lisäksi tiimeissä on paljon kiertäviä työtehtäviä, jotka esimerkiksi juontajat jakavat luontevasti keskenään ilman tuottajan väliintuloa.

Juttuaiheita ja uusia sisältöjä ideoivat tiimeissä kaikki. Lopullista muotoa ideoille haetaan pallottelulla niitä usean henkilön kesken. Tuottajan rooli tulee esille selkeästi tässä pallottelussa: tuottaja miettii ideoita laajassa kuvassa eli suhteuttaa niitä ohjelman kohderyhmään ja siihen, mitä radiokentällä tapahtuu eli mikä tänä päivänä toimii radiossa ja mikä ei.

Kyllä mä aina haluan miettiä aina myös sen asiakaslähtöisyyden kautta. Joskus saattaa olla niin, että toimittaja on silleen, että mä nyt keksin upean jutun ja voi että, mä nyt haluan kokeilla tätä ja tätä. Mutta sitten pitää miettiä, mitä se kuulija tästä oikeasti saa. Ei se tunne sinua, ei se tunne tuota miljööttä, ei se koe sitä asiaa samalla tavalla. (Olli Junes.)

Tästä innoittuneena kysyin tuottajilta, kokevatko he olevansa filttäreitä eli suodattimia toimittajilta tulevien ideoiden suhteen. Tuottajat näkivät itsensä filletterinä, mutta keksivät lisäksi muita asiaa havainnollistavia vertauksia. Junes vertasi tuottajaa squash-seinään, joka pallottelee ideaa takaisin pelaajalle niin pitkään, että siitä syntyy hyvä. Hän vertasi ideointia myös yhteisen taikinan vaivaamiseen: huolellisen käsittelyn jälkeen taikinasta paistuu jotain hyvää. Vitikkakin vertasi ideointia pallotteluun, mutta kuvaili tuottajaa myös toimittajan sparraajaksi ja selkänöjäksi.

Lehtinen taas käänsi filteri-vertauksen toisin päin: hänen mielestään ideoita täytyy yleensä enemmän ”buustata” eli vahvistaa kuin suodattaa.

Harvoin ideat on liian isoja jo lähtiessään. – – Kyllä mä enemmän vielä toivoisin just sitä, että me vielä enemmän tehtäis asioita isommin ja otettais rohkeampia näkökulmia. Eikä niin, että mä olisin, että ääh, ei tollee, tehdään vähän sinnepäin ja vähän pienemmin niin tulee hyvä. Koska harvoin tulee. (Jenny Lehtinen.)

5.3.4 Tuottaja on yhteyshenkilö

Väliportaan esimiehenä radiotuottaja on säännöllisesti yhteydessä oman tiiminsä ulkopuolelle. Hän pitää yhteyttä tuottajakollegoihinsa sekä omiin esimiehiinsä niin päivittäisen kanssakäymisen kuin virallisen kokoustamisenkin kautta. Tuottajan lähiesimies on vastaava tuottaja ja muita esimiehiä muut johtoportaan ihmiset, kuten ohjelma- ja kanavapäälliköt. Johtoryhmän koko ja nimikkeet vaihtelevat toimitusten välillä.

Kollegojen ja kanavan johdon kanssa tuottajat esimerkiksi palloittelevat ideoita ja suunnittelevat kanavan suuria linjoja. Tuottajat kertovat, että omat esimiehet ja kollegat ovat myös tärkeä tuki, kun tuottaja tarvitsee vertaistukea tai apua. Lisäksi tuottajat sijaistavat kollegojaan lomien aikana.

Tuottaja on monella tapaa yhteyshenkilö. Hän on viestinviejänä oman tiiminsä ja kanavan johdon välillä eli vie tiedon kanavalla tapahtuvista asioista tiimilleen ja toisin päin. Käytännössä näitä tiimille kerrottavia asioita voi olla esimerkiksi tieto kanavan järjestämästä tapahtumasta, jota täytyy alkaa puffata lähetyksissä. Tuottajat pitävät lisäksi esimiehensä kartalla siitä, mitä heidän ohjelmissaan tapahtuu.

Tuottaja hoitaa lisäksi yhteydenpitoa, kun tiimit tekevät yhteistyötä, eli on yhteydessä esimerkiksi kanavan nettitiimiin, tapahtumatuottajaan tai muiden tiimien tuottajiin.

5.4 Tuottajan työn merkitys

Saatuani kuvan radiotuottajan työtehtävistä ja roolista oli aika miettiä tuottajan työn merkitystä. Tämän teeman tarkoituksena oli saada käsitys siitä, miten tärkeää lähetyksen kannalta on, että ohjelmalla on hyvä tuottaja. Samalla pyrin selvittämään, millainen haastateltavieni mielestä on se hyvä tuottaja ja mistä tuottaja itse tietää olevansa sellainen.

5.4.1 Tuottaja pitää lähetysvirran koossa

Kaikki haastattelemani tuottajat kokevat oman roolinsa ja ylipäättään tuottajien roolin omissa työyhteisöissään tärkeäksi. Tätä he perustelevat sillä, että he uskovat esimiesten osaamisen ja palautteen vaikuttavan merkittävästi siihen, että työntekijöillä on hyvä olla töissä ja että he kehitty-

vät. Samalla tuottajat nostivat esiin sen, että he hoitavat paljon käytännön asioita, jotka helpottavat juontajia näiden jokapäiväisessä työssä.

Kyllä mä oon saanut ihan hirveän paljon tukea omilta tuottajiltani (juontajauran aikana). Ja ideoita. Ja he myös varmistaneet sen, että mun ei ole tarvinnut tiettyjä asioita murehtia. Olen saanut air checkeissä paljon asioita, jotka on muovanneet ilmaisuani ja tehneet musta paremman omassa työssäni. Sitten on se, että jos meillä on ollut joku kiertue, niin mun ei todellakaan ole tarvinnut miettiä, onko meillä tilat buukattuna ja autot varattuna. Ne on olleet hoidossa. (Olli Junes.)

Kysyin haastateltaviltani, missä näkyisi ensimmäisenä, jos tuottajat eivät yhtäkkiä enää tulisikaan töihin. Kaikki tuottajat luottivat siihen, että lähetys jatkuisi eikä eroa huomaisi ihan heti, sillä kaikissa toimituksissa työskentelee rautaisia ammattitoimittajia ja -juontajia. Jonkin ajan kuluttua muutokset alkaisivat kuitenkin näkyä selkeästi laadun heikkenemisenä.

Kyllä se varmasti alkaisi kuulostaa huomattavasti yksitotistemmalta se lähetysvirta, voisin kuvitella. Ja varsinkin musiikkiradiossa puhutaan sellaisesta lätynkääntämisestä. Että spiikkaillaan biisejä sisään ja soitellaan musaa ja näin poispäin. Että sisältö alkais käydä varmaan aika ohkaiseksi pikkuhiljaa. – – Nimenomaan se iso kuva. (Olli Junes.)

Ideoinnin ja suunnittelutyön kärsiminen nousivat esiin selkeimpinä asioina, joihin tuottajan puuttuminen pidemmällä tähtäimellä vaikuttaisi. Ohuiden sisältöjen lisäksi tuottajan poissaolo alkaisi kuulua lähetyksessä monissa muissa pienissä asioissa, arvioi Lehtinen.

Se näkyisi siinä, että siellä todennäköisesti alkaisi aika nopeasti rehottaa tietynlaiset huonot käytösmallit tai huonot hokemat tai maneerit alkaisi villiintyä. Veikkaan, että sellaiset asiat, mitkä ei oo heille (juontajat) itsellensä kaikkein luontevimpia tai mieleisimpiä, alkais feidautua. Eli esimerkiksi tavalliselle juontajalle musiikista puhuminen ja kunnolliset musaspiikkaukset. Ja ohjelman sisältöjen puffaukset, ne heikkenisi heti. (Jenny Lehtinen.)

Jos tuottaja puuttuisi, hänen työnsä jouduttaisiin todennäköisesti delegoimaan jollekin toiselle. Tämä aiheuttaisi luultavasti ylityöllistettyjä ihmisiä ja vaikuttaisi heidän työpanokseensa negatiivisesti, pohtii Lehtinen. Saksala huomauttaa, että toimittajan työ on loppujen lopuksi melko yksinäistä ja kuormittavaa, jos ei ole keskustelukumppania, jonka kanssa asioita voidaan jakaa. Lisäksi Saksala muistuttaa, etteivät toimittajat kehity, jos he eivät saa palautetta työstään.

Myös tuottajan rooli käytännön asioiden järjestelijänä ja yhteyshenkilönä nousi vastauksissa esille: jos tuottajaa ei olisi, ohjelmat eivät ehkä olisi järjestelmissä paikoillaan ja matkalaskut jäisivät hyväksymättä.

Samoten se, kuinka hyvin ne (tiimi) oikeasti tietäisi, mitä tällä kanavalla tapahtuu. Kun puffataan jotain asiaa, kanavalle isoa asiaa esimerkiksi, niin kuinka oikein se menee, kuinka hyvin he on ymmärtäneet, mistä siinä on kysymys, mikä siinä on olennaista. (Jenny Lehtinen.)

5.4.2 Tuottaja nostaa tiimensä esille

Radiotuottajana työskentelevä ihminen ei ole automaattisesti merkittävä osa työyhteisöä. Välillä tuottajaksi voi nousta ihminen, joka ei sovellukaan tähän työhön. Jokainen radiojuontaja pystyy varmasti kertomaan uransa varrelta, ketkä ovat olleet hänelle hyviä ja ketkä huonoja tuottajia ja miksi, toteaa Lehtinen.

Mäkin oon sellaisten tuottajien kanssa tehnyt työtä, joiden kanssa ois ollut niinku oikeastaan parempi, että heitä ei ois ollu olemassakaan. Että tavallaan se kaikki tekeminen oli enemmänkin semmoista niinku oman tekemisen hankaloittamista kuin siinä auttamista. Mutta tällä hetkellä en koe, että täällä ois mitään sellaista ilmapiiriä. Tai et ois semmoisia tyypejä töissä, jotka ei tajuais, mitä he on täällä tekemässä. (Jenny Lehtinen.)

Mikä tuottajasta sitten tekee huonon? Huono tuottaja ei esimerkiksi kuuntele alaisiaan, vaan tekee heitä koskevia päätöksiä heidän selkiensä takana. Huonon tuottajan ominaisuuksiin Lehtinen listaa myös vastuun pelon.

Tuottajahan on periaatteessa vastuussa... Tai ei periaatteessa, vaan minä olen vastuussa minun ohjelmistani ja niistä asioista, mitä niissä tapahtuu. Loppukädessä. Minä olen se, joka voidaan viedä oikeuden eteen ruoskittavaksi. Ja joillekin se on liikaa. Jotkut pelkää kaikkea. Jotkut on semmosia, että ne tartuttaa sen pelkonsa juontajiinkin ja on sellainen tukahduttava voima ilman, että ois semmoinen liikkeellepaneva, energiaa antava tai rohkaiseva voima. Ja se on tosi huono juttu. (Jenny Lehtinen.)

Tuottajan täytyy siis ansaita paikkansa työyhteisössä. Erityisesti palauttaan anto on mahdotonta, jos alainen ei luota esimieheensä.

Se (palautteenanto) vaatii sen, että ensin rakentaa luottamuksen. Jos antaa silleen vaan yliolkaista palautetta ja toimittajalla ja tuottajalla ei oo oikein luottamuksellista suhdetta,

niin ei siitä oo myöskään mitään apua. Ei siihen uskota, eikä sitä haluta, ja se kiistetään ja keksitään syitä, miksei asia tällä kertaa onnistunut. (Elina Saksala.)

Luottamus rakennetaan sillä, että tuottaja on kiinnostunut alaisistaan ja heidän kehittymisestään ja näyttää sen heille. Tuottajat ovat ihmisiä, jotka eivät halua nostaa itseään esille, vaan saada kunniaa ja kiitosta omille alaisilleen. Siksi hyvä tuottaja on aina oman tiimensä puolella ja pyrkii nostamaan heidät esille.

Saksala korostaa tuottajan roolia ihmisten huomioijana. Tuottaja tarjoilee aina ohjelmasta tulleen palautteen sen tekijöille. Saksalan mielestä hyvä tuottaja myös palkitsee: jos joku tekee erinomaista työtä tai tuuraa toistuvasti oman työnsä ohella kollegaansa, tuottaja voi palkita hänet vaikka elokuvalipulla. Palkinnon ei tarvitse olla suuri, mutta tekijälle on välityttävä, että hänen työpanostaan arvostetaan. Ylipäätään koko tiimi tarvitsee tasaisin väliajoin etappeja, joissa tehtyä työtä nostetaan esille, toteaa Saksala.

Hyvin tyypillistä on esimerkiksi tuolla tv-puolella, että tehdään vaikka – – puolen vuoden tai vuoden projekti, ja kun se saadaan valmiiksi, pidetään iso karonkka. jossa kiitellään ja kilistellään. Kun tehdään tällaista arkista putkea, niin silloinkin täytyy muistaa se joku sauma, jossa todetaan, mitä on tehty ja kiitellään ja kilistellään tai jotain, syödään kakua. Tuottajan tehtävä siinä kohtaa on tehdä näkyväksi se, mitä on syntynyt ja se kiitos, mitä siitä on tullut. Tavallaan niinku nostaa se framille, että tää on tehty. Hyvä me! (Elina Saksala.)

Hyvältä tuottajalta vaaditaan siis ainakin ihmistuntemusta ja vuorovaikutustaitoja. Tuottajan on tultava toimeen monenlaisten ihmisten kanssa ja ymmärrettävä heidän erilaisuutensa. Toinen toimittaja kaipaa ohjausta ja palautetta erilaisissa asioissa kuin toinen toimittaja. Tuottajan onkin oltava koko ajan ”tuntosarvet koholla”, jotta hän tietää, millaista palautetta kukin tiimin jäsen kaipaa, tarvitsee ja pystyy hyödyntämään.

5.4.3 Hyvä esimies ymmärtää alaistensa työtä

Hyvä tuottaja tietää, mitä on tekemässä. Hän ymmärtää lähetyksensä kohderyhmän ja tuntee sen maailman. Hän pystyy katsomaan lähetystä isossa kuvassa, kuuntelemaan sitä ulkopuolisen korvin. Ymmärrys radiosta välineenä ja kiinnostus sitä kohtaan olivat selkeimmät asiat, jotka haastattelemani tuottajat nostivat hyvän tuottajan ominaisuuksiksi.

Jos ei oo minkäänlaista käsitystä siitä, mikä on hyvä radiolähetys, niin miten sen pystyy sitten opastamaan tai kertomaan jollekin toiselle, että mitä me tavoitellaan, mihin me tähdätään, mikä kuulostaa hyvältä. Kyllä siitä pitää jonkinlainen ajatus olla. (Pekka Vitikka.)

Radiotuottajat olivat yhtä mieltä siitä, että tuottajan täytyy ymmärtää toimittajan arkea. Yksikään haastattelemistani tuottajista ei sanonut suoraan, että hyvän tuottajan täytyy olla taustaltaan toimittaja, mutta kaikki olivat sitä mieltä, että toimittajan tai juontajan taustasta on merkittävästi apua tuottajan työssä.

Mä en ole vielä kohdannut hyvää radiotuottajaa, joka ei olisi itse ollut aikanaan hyvä radiojuontaja. Mun mielestä se, että sä pystyt ohjaamaan noita ihmisiä, löytämään sen hyvän tavan tehdä sitä työtä, että oikeasti näkisit ne kompastuskivet siellä, tarkoittaa sitä, että on täytynyt itse myös ymmärtää ne siinä omassa työssään silloin, kun sitä on tehnyt. (Jenny Lehtinen.)

Ei varsinaisesti (tarvitse olla) toimittaja, mutta pitää tajuta se työnkuva ja siihen liittyvät tärkeimmät asiat. – Tokihan voi sanoa, että jos jääkiekkovalmentaja ei osaa luistella, niin onko se hyvä. Voihan se olla. Omalla uralla siitä on varmasti ollut apua, mutta ei se välttämätöntä ole. (Olli Junes.)

Toimittajan työn ymmärtämiseen liittyy myös se, että tuottajan on tajuttava ainakin jonkin verran tekniikan päälle. Kaikki tuottajat olivat sitä mieltä, että tuottajan ei tarvitse olla tekninen nero ja esimerkiksi kyetä purkamaan osiin studion äänipöytää, sillä toimituksissa on erikseen tekniset osaajat tällaisia tehtäviä varten. Tuottajalla täytyy kuitenkin olla perusosaaminen lähetystekniikasta sekä alustensa käyttämistä ohjelmista, jotta hän ymmärtää niiden toimintalogiikan ja pystyy tarpeen auttamaan heitä niiden käytössä.

Lisäksi tuottajan on oltava hyvin perillä maailman menosta, jotta hän tietää, millaisiin aiheisiin toimittajien ja juontajien kannattaa tarttua. Hyvä tuottaja on siis tiedonhaluinen ja seuraa aktiivisesti kaikkea ympärillään tapahtuvaa.

Muiksi hyvän tuottajan ominaisuuksiksi haastatteleman tuottajat listasivat muun muassa oikeamielisyyden, järjestelmällisyyden, uteliaisuuden, halun oppia sekä ymmärryksen projektinhallinnasta. Tuottajalta vaaditaan myös rautaista itsetuntoa.

Joskus joutuu tekemään tosi ikäviä ratkaisuja jonkun ihmisen henkilökohtaisen elämän kannalta. Joskus joutuu sanomaan, että sä et oo tarpeeksi hyvä tähän hommaan, jollain ehkä vähän kauniimmilla sanoilla. On pakko olla pokka sanoa ne asiat ihmisille ihan suoraan – – Täytyy olla itsetuntoa, rohkeutta ja kykyä olla rehellinen. (Jenny Lehtinen.)

5.4.4 Tuottajan työlle ei löydy mittareita

Vaikka tuottajan tärkeimpiä työtehtäviä on palautteen antaminen, tuottaja itse saa palautetta omasta työstään loppujen lopuksi melko vähän. Kannustusta ja ”sulla menee hyvin” -tyylisiä kommentteja tuottajat kertovat saavansa paljon, mutta rakentavaa palautetta työstä tulee harvemmin. Tämä johtuu pitkälti siitä, että tuottajan työn onnistumista on hankala mitata.

Lehtinen kertoo keskustelleensa kollegoidensa kanssa paljon siitä, miten tuottajan työstä voitaisiin saada mitattavampaa eli mistä tuottaja saisi tiedon, että hän on tehnyt työnsä hyvin tai että siinä on jotain parannettavaa.

Kyllä se ois tosi tärkeätä (kuulla). Mutta mistä sen (tiedon) sitten saa, se onkin toinen kysymys. Koska ei voi ajatella, että jos ohjelma menestyy, se ois tuottajan ansiota pelkästään. Tai sit jos ohjelma ei menesty, että se ois tuottajan syytä. Koska siinä on niin paljon niitä osa-alueita, mitkä siihen vaikuttaa. (Jenny Lehtinen.)

Käytännössä rakentava palaute tulee tuottajille omalta esimieheltä kehityskeskusteluissa. Niissäkin palautteen antamisen ongelma on se, että tuottajan oma esimies ei ole läsnä näkemässä tuottajan päivittäistä työpanosta, vaan se voi jäädä esimieheltä melko näkymättömäksi. Niinpä palaute kehityskeskusteluissa tulee tuottajalle paljolti sitä kautta, että hänen alaisensa puhuvat hänestä päälliköille ensin ja nämä suodattavat palautteen tuottajalle itselleen.

Palautteen saamisen riittävyys jakoi hieman haastattelemani tuottajia. Osa koki saavansa palautetta tällä hetkellä tarpeeksi, osa kaipasi sitä enemmän. Kaikki kuitenkin tuntuivat ikään kuin tyytyneen osaansa eli siihen, ettei tuottajan asemassa olevan ihmisen ole edes mahdollista saada nykyistä enempää palautetta.

Mä saan niinku esimieheltä semmoista palautetta, että kiitos ja hyvinhän sulla on mennyt ja toimittajat on kehityskeskusteluissa antanut musta hyvää palautetta. Ja sit mun oma porukka, nää toimittajat, kyllä ne antaa mulle tosi kivasti palautetta. Semmoista päivittäistä, kivaa. Mut emmä hirveesti osaa sen enempää kaivatakaan. Koska se on sillai tietyllä tavalla näkymätöntä työtä myöskin. Kuka sitä nyt niin kattelis. (Elina Saksala.)

Voisi sitä joo enemmänkin tulla, mutta jotenkin siihen on tottunut, että tää on aika semmoinen koiranvirka välillä. Että aika paljon saa kaikenlaista ryönää niskaansa, mutta harvemmin sitten semmoisia taputuksia. (Jenny Lehtinen.)

5.5 Tulevaisuuden tuottaja

Viimeisessä haastatteluni teemassa peilasin mennyttä ja käänsin katseen tulevaan. Tarkoituksena oli selvittää, miten tuottajan työ on vuosien varrella muuttunut ja miten haastateltavani uskovat sen tulevaisuudessa muuttuvan. Samalla selvitin, millaisia taitoja tulevaisuuden radiotuottajilta vaaditaan ja miten tuottajia pitäisi haasteltavieni mielestä kouluttaa, että he hallitsisivat nämä taidot.

5.5.1 Tekniikan osaaminen korostuu

Kaikki haastattelemani tuottajat ovat yhtä mieltä siitä, että tuottajan työ ei ole heidän työvuosiensa aikana olennaisesti muuttunut. Siihen on tullut uusia ulottuvuuksia, ja tuottajat ovat itse muokanneet sitä hyväksi havaitsemaansa suuntaan, mutta perustyöhön muutokset eivät ole vaikuttaneet. Tuottajan työn ydin on edelleen tuottaa mahdollisimman hyvää sisältöä radioon.

Uusia ulottuvuuksia työhön on tuonut erityisesti tekniikan kehittyminen, jossa tuottajan on pysyttävä mukana. Junes arvelee, että nykyään tuottajan työhön kuuluu aiempaa enemmän ”teknistä säätöä”, kuten järjestelmien hallintaa ja ohjelmatietojen ylläpitoa.

Yksi osa tekniikan kehitystä on sosiaalisen median läpilyönti. Some on tänä päivänä niin iso osa ihmisten arkea, että sen mahdollisuudet on otettava huomioon radiossa. Tuottajat uskovat, että some tuo radion tekemiseen vielä paljon lisää.

Missään nimessä ei voi tuottajana olla, että ”meidän ohjelmassa emme sosiaaliseen mediaan kajoa”. Sellaista vaihtoehtoa ei ole. Sitä ei nykyään vaan voi enää tehdä. – – On pakko elää omassa ajassansa ja käyttää niitä omaan aikaan kuuluvia välineitä. (Jenny Lehtinen.)

Lisäksi tekniikan kehitys nostaa ilmaan kysymyksiä siitä, tehdäänkö radiota vielä 20 vuoden päästä radio-nimiseen laitteeseen sekä mistä lähetystä tehdään ja millaisin välinein.

Jännää on se, tullaanko tulevaisuudessa tekemään lähetyksiä miten paljon sillai ihan tietystä lähetysstudioista. Vai onko se kohta niin, että jutellaan jossain makuuhuoneen nur-

kassa ja sieltä tulee ihan broadcast-laatua? Että ihan tämmönen fyysinen töissä käyminen saattaa muuttua alalla kuin alalla. (Olli Junes.)

Saksala näkee, että audiota tehdään jatkossa yhä enemmän verkkoon osaksi suurempia sisältökokonaisuuksia. Tämä vaikuttaa siihen, millaisissa tiimeissä radiotuottajat jatkossa työskentelevät.

Hyvin paljonhan meilläkin tehdään erilaisia verkkosisältöjä, jotka liittyy radio-ohjelmiin. Et tavallaan monimediaista.– – Tiimit on erilaisia, verkossa täytyy usein olla koodaaja tai jokin muita tällaisia, sometoimittajia tai muita. Mutta ei se niin hirveän oleellisesti rakenteeltaan poikkeaa tuottajan työn kannalta. (Elina Saksala.)

Radiotuottajan työnkuvaan vaikuttaa tulevaisuudessa myös se, että radiojuontajan persoonaan kiinnitetään koko ajan yhä enemmän huomiota. Lehtinen näkee, että ainakin YleX:llä tuottajan työ on tulevaisuudessa tästä syystä yhä enemmän ihmisten ohjaamista asiasisältöjen ohjaamisen sijaan.

Kyllä meilläkin nyt on herätty entistä enemmän siihen, että tämmöisessä radiossa ne persoonat on kaikkein tärkeimpiä. Ja ehkä siihen on alettu panostaa enemmän. Ja se näkyy sit myös omassa työssä siinä, että tavallaan sitä ohjausta antaakin enemmän. (Jenny Lehtinen.)

Tulevaisuuden tuottajien tärkeimmät ominaisuudet ja taidot ovat kuitenkin haastateltavieni mielestä samoja kuin tänäkin päivänä: Hyvällä tuottajalla on rohkeutta ja ihmistuntemusta, ja hän on kiinnostunut vähän kaikesta. Hyvä tuottaja tuntee ohjelmansa kohderyhmän, ja hänellä on näkemystä siitä, kuinka tätä ryhmää parhaiten palvellaan.

5.5.2 Ideaali tie tuottajaksi

Ammattikorkeakoulussa voi opiskella muun muassa media- ja kulttuurituottajaksi, mutta radion tuottamiseen erikoistuvaa tutkintoa ei ainakaan Suomessa ole olemassa. Valtaosa radiotuottajista siirtynee esimiestehtäviin työskenneltyään ensin radiossa toimittajana jonkin aikaa. Toki myös muita polkuja tuottajan aseman saavuttamiseen on ainakin teoriassa.

Kysyin haastateltaviltani, mikä heidän mielestään olisi ideaali tie radiotuottajaksi. Vastausten perusteella ensimmäinen askel tiellä tuottajaksi on, että radiosta täytyy kiinnostua. Sitä täytyy jopa rakastaa aika paljon, toteaa Junes.

Kaikkien tuottajien mielestä välinetuntemus on radiotuottajalle ehdottoman tärkeää. On air -puolen tuottajat totesivat sen olevan radiotuottamisen kannalta olennaisin asia. Tuottajan on ymmärrettävä radion mahdollisuudet ja rajoitteet, tunnettava radiokenttää ja ymmärrettävä, mikä radiossa toimii ja mikä ei. Tämän tiedon keräämiseen auttaa parhaiten radion kuunteleminen.

Miten siihen sitten oikein valmentautuu siihen tuottajuuteen... Kyllä se varmaan radiota kuuntelemalla tapahtuu. Miettimällä ja pohtimalla sitä, mikä (lähetyksessä) on hyvää ja miksi jokin asia toimii. Miksi tuo juttu kuulostaa noin hyvältä? Jos minä kerron tuon jutun, se ei kuulosta välttämättä niin hyvältä, mutta kun tuossa se kerrotaan noin, se kuulostaa-kin yhtäkkiä hyvältä. (Pekka Vitikka.)

Välinetuntemuksen kartuttamisessa auttaa tietenkin myös radion tekeminen. Junes toteaa, että radiotuottajaksi haluavalla täytyy ehdottomasti olla radio-opintoja alla. Niistä kannattaa ottaa kaikki irti.

Mun mielestä kannattaa pyöriä siellä opiskelijaradiossa yötä päivää ja imeä sitä tunnelmaa ja tekemisen kulttuuria. Ja toki paljon reflektoida sitä omaa tekemistä. Kuunnella omaa lähetystä, omia juttuja ja omia nauhoja. Vaatia sitä palautetta. (Olli Junes.)

Saksalan mielestä radiotuottamisen olennaisin perusta on tuottajan hyvä yleissivistys. Hän korostaa akateemisen koulutuksen tärkeyttä. Viestintä kannattaa ottaa opintoihin mukaan, mutta tuottajan on hyvä opiskella myös muita aloja.

Erikoistu johonkin alaan, historia, psykologia, ihan mikä hyvänsä. Ja sitten viestintää ja – johtamistaitoa, laskentatointa, kaikkea tällaisia. Ei niitä tarvii muodollisesti opiskella sinänsä, vaan ottaa kirja käteen ja opiskella, ymmärtää ja kiinnostua. Ylipäättänsä koko ajan pitäisi kehittää itseään niin, että lukee ja tutkii ja kuuntelee ja kysyy ”aijaa, ihanks totta, kerro lisää”. (Elina Saksala.)

Yksikään tuottajista ei tyrmännyt täysin ajatusta radiotuottamisen suuntautumisvaihtoehdon perustamisesta ammattikorkeakouluun. He näkivät myös esimerkiksi kulttuurituottajan koulutuksen hyödyllisenä pohjana radiotuottamiselle, sillä tuottajan työssä on välineestä riippumatta paljon samaa.

Tästäkin huolimatta kaikkien haastateltavieni oli hankala nähdä, että radiota voisi tulla tuottamaan suoraan koulun penkiltä. Kaikki tuottajat päätyivät lopulta siihen, että paras tie radiotuottajaksi kulkee radiotoimittajuuden kautta.

Ehkä tuossa voi vähän verrata, että voiko ihminen esimerkiksi kouluttautua suoraan armeijan joksikin kenraaliksi, jos se ei ole koskaan itse ollut sotaväessä. Se on aika iso juttu, että ymmärtää oikeasti sen työn, mitä se on, mitä se vaatii, miten se vaikuttaa koko elämään. Kyllä se on vähän niin, että se on vähän niinku lusittava se oma setti siellä ennen kuin voi mennä kertomaan muille, että näin tätä muuten tehdään tai älkää tehkö näitä virheitä. (Jenny Lehtinen.)

5.5.3 Tuottajien vinkit Oamkin opetukseen

Viimeinen kysymykseni radiotuottajille oli yksi opinnäytetyöni olennaisimmista tutkimuskysymyksistä. Kysyin tuottajilta, kuinka radiotuottamista voitaisiin heidän mielestään opettaa alan opiskelijoille Oamkin kurssiradion puitteissa.

Tuottajat totesivat, että olennaisinta on ottaa haltuun tuottamisen perusasiat. Näistä tärkeimmäksi Lehtinen ja Junes nostavat kohderyhmän ymmärtämisen. Tuottajilla on oltava työryhmästä kaikkein kirkkain näkemys siitä, millaista radiota ollaan tekemässä, kenen ohjelmaa halutaan kuuntelevan ja miten työryhmän tekemä sisältö saadaan kohtaamaan se yleisö, jota tavoitellaan.

Mun mielestä, jos te teette ohjelmakartan, niin vastuutatte, että sinä tuotat tätä slottia ja tilaus on tämä. Me tehdään tälle kohderyhmälle. Sit tää ohjelma, onko tää ajankohtaisohjelma, onko tää aamuohjelma, mitä se lupaa se ohjelma, onko se huumoria, viihdettä vai onko se pulssilla oleva, joka ottaa uutisia. Vai onko se esimerkiksi joku iltapäiväohjelma, joka panostaa enemmän lifestyleen. Antaa selkeä tehtävä ja tilaus – – ja jakaa ne tiimit, lähteä ihan siitä kehittämään sitä. Ja jos mietitte, miten tämmöstä tehdään, niin käykää kuuntelemaan. Koko maailma on täynnä referenssejä. (Olli Junes.)

Radion kuuntelu kannattaa myös välinetuntemuksen vuoksi. Lehtinen kannustaa tuottajia paneutumaan etenkin siihen, mikä tekee ihmisestä hyvän radiopersonan, jotta tuottajat osaavat antaa palautetta oikeista asioista.

Jos te halutte, että teillä tehdään vaan tosi tiukkaa, persoonatonta asiapitoista ohjelmaa, niin silloin puututaan tietysti niihin asiasisältöihin. Et onko ne esitelty sillä tavalla, että ihmiset jaksaa niitä kuunnella ja niihin keskittyä ja näin edespäin. Sellaista tehdään nykyään tosi paljon vähemmän, mitä on aikaisemmin tehty, eli suosittelen teitäkin keskittymään... Ei siihen, että siellä on jotain sirkuspellejä – –, vaan että siellä on fiksuja ihmisiä tekemässä sisältöä, mitä ihmiset haluaa kuunnella. (Jenny Lehtinen.)

Opiskelijaradion statusta ei kannata Juneksen mielestä pelätä. Monet ihmiset antavat hänen kokemuksensa mukaan todella mielellään haastatteluja opiskelijaradioille, joten tuottajien kannattaa pitää huoli, että radioon koetetaan buukata mahdollisimman kovan luokan vieraita. Tämä yleensä innostaa ja motivoi tekijöitä parempaan suoritukseen ja oppimaan enemmän.

Kannattaa tehdä sitä tosissaan. Itsekin nuorena poikana tuli tehtyä kaikenlaisia hekoheko-juttuja lähinnä omia opiskelukavereita viihdyttääkseni ja huvittaakseni, mutta se ei oon mun mielestä oikea tie. (Olli Junes.)

Kunnon lähetyksen tekeminen ja niihin vieraiden buukkaaminen on esimiesopiskelijoille hyvä kurkistus oikean tuottajan arkeen.

Opetelkaa sitä, että älkää pelätkö puhelinta. Jos te teette vaikka aamushow'ta niin sitten pitää olla pokkaa 6.30 herättää ministeri ja kysyä, että sopisiko ihan hetkisen kuluttua suoraan lähetykseen. Se verkostoituminen ja se matalan kynnyksen yhteydenottaminen on aika tosi tärkeitä. – – Vaikka kaikki perustiedot, valmiudet, järjestelmät ja esimiestaidot olisi hyvin hallussa, niin se arki on kuitenkin sitä, että piru vie se pitää sitten uskaltaa ottaa se puhelin kouraan ja alkaa jäljittää tyyppejä. (Olli Junes.)

Vuorovaikutustaidot nousivat monen tuottajan vastauksissa esille. Erityisesti Saksala liputtaa niiden opettamisen puolesta. Radiotuottamisen opetusta hän kehittäisi lisäämällä siihen vuorovaikutustaitoja, ongelmanratkaisutaitoja, projektinhallinnan menetelmiä, ajanhallinnan menetelmiä ja itsensä johtamisen taitoja. Tuottajat vinkkaavat opettelemaan tuottajaopinnoissa myös ideointia ja palautteenantoa.

Kurssiradiossa tärkeää on lisäksi sisäistää tuottajan rooli: Tuottaja on esimies, jolla täytyy olla pokkaa antaa palautetta silloinkin, kun asiat eivät toimi. Toisaalta tuottaja ei käskytä, vaan kunnioittaa ihmisiä ja toimii mahdollistajana.

Sen roolin ymmärtämistä, että hei mä en ookaan se johtaja, joka käskee, vaan mä oon se, joka mahdollistaa, yrittää parhaansa löytää ne ratkaisut. Ja antaa ihmisten rauhassa mokata, hermostua ja itkeä. Tätä tapahtuu meilläkin koko ajan. Siellä lentelee sellaiset ärräpäät ja kyyneleet välillä. Se on niin hurjaa välillä se arki. – – Tukea ja auttaa, pajjata ja halia. Antaa nenäliinaa tarvittaessa. Se on vähän niinku äitinä olemista! (Elina Saksala.)

6 POHDINNAT – MITÄ KOULUUN TYÖELÄMÄSTÄ?

Opinnäytetyöni toiseksi viimeisessä osiossa suuntaan Pasilasta takaisin Kotkantielle. Tässä luvussa sovellan keräämääni tietoa radiotuottamisesta Oulun ammattikorkeakoulun radiotyön opetukseen. Pohdin, kuinka radiotuottajan työtä opiskelijoiden kurssiradiossa voisi kehittää niin, että se toisaalta vastaisi enemmän työelämän tuottajan työtä mutta olisi toisaalta silti tarkoituksenmukainen opintojaksojen resursseihin ja tavoitteisiin nähden.

Pohdin asiaa tuottajien roolin, toimituksen rakenteen ja tuottajien työtehtävien kautta. Pohdinnoissa käytän tutkimukseni lisäksi apuna omaa kokemustani opiskelijaradioista.

Tässä pääluvussa pohdin lisäksi sitä, onko ylipäätään tarkoituksenmukaista, että esimiesopintoja suoritetaan työskentelemällä kurssiradion tuottajana vai pitäisikö radion esimestaitoja opettaa Oamkin journalistiopiskelijoille jollain muulla tavalla.

6.1 Valmentaja ja selkänöja – tuottajan rooli opiskelijaradiossa

Ensimmäisenä asiana esimiesopintojaksoa suorittamaan tulevan tuottajan on tiedettävä, millaiseen rooliin hän on astumassa. Mitä tarkoittaa radiotuottajana oleminen? Mitä se vaatii?

6.1.1 Ole nöyrä – sinä et loista parrasvaloissa

Tässä opinnäytetyössä radiotuottajaa on verrattu muun muassa squash-seinään, valmentajaan, äitiin, buusteriin, filteriin, selkänöjaan ja formulatallin tallipäällikköön. Mielestäni kaikki nämä vertaukset tuottajan roolista on sovellettavissa suoraan opiskelijaradioon. Sekä työelämässä että koulumaailmassa tuottaja on roolissa, jossa hän on toimittajien tuki ja pyrkii saamaan heistä parhaan irti.

Tuottaja on ihminen, joka ei halua loistaa parrasvaloissa itse vaan haluaa nostaa sinne omat alaisensa. Mielestäni tätä asiaa tulisi korostaa opiskelijaradion tuottajia perehdyttäessä nykyistä enemmän. Tuottajaksi tulevan ihmisen on ymmärrettävä, että hänen oma työnsä tulee jäämään

osittain näkymättömäksi, vaikka hän tekisi sen kuinka hyvin. Tuottajalle suurin onnistuminen on se, kun hänen omat alaisensa onnistuvat.

Tuottajalta vaaditaan siis nöyryyttä. Hänen on kaikessa tekemisessään tähdättävä siihen, että hän luo toimittajille parhaat olosuhteet tehdä työtä. Tämä tapahtuu nimenomaan valmentamalla, tukemalla ja auttamalla sekä hoitamalla käytännön asioita toimittajan puolesta. Hyvä tuottaja on aidosti kiinnostunut alaisensa työstä ja aina tiiminsä puolella. Voisi siis ajatella, että opiskelijaradiossa tuottajaksi tuleva opiskelija ei tule hankkimaan opintopisteitä vain itselleen, vaan auttamaan toimittajia saamaan radio-opinnoista mahdollisimman hyvät arvosanat.

6.1.2 Ole esimies – sinulla on vastuu

On hyvä muistaa, että tuottaja ei ole juontajien palvelusväkeä. Tuottaja on toimittajiin nähden esimiesasemassa. Hänen työnsä on jatkuvaa tasapainottelua pomon ja apukäden välillä. Esimerkiksi lähetystilanteessa tuottaja auttaa juontajia kaikessa missä voi. Normaalisessa arjessa tuottajan on kuitenkin otettava paikkansa. Hän on työnjohdollinen esimies, joka kantaa vastuun lähetysvirran sisällöstä. Jos lähetyksestä tulee kriittistä palautetta tai siinä ilmenee teknisiä ongelmia, tuottaja ei voi juosta piiloon ajatellen, ettei asia kuulu hänelle. Vastuun kantaminen oikeuttaa tuottajalle viimeisen sanan sanomisen.

Opiskelijaradiossa on ehkä hieman hankala ajatella, että vastuu lähetyksestä olisi selkeästi tuottajalla. Juontajat ovat radiossa ensimmäistä kertaa, joten ei voida olettaa, että tuottaja saisi sparrattua heidät ennen radioon menoa täysin ammattimaisiksi juontajiksi. Tuottajan vastuun pitäisi kuitenkin näkyä mielestäni siten, että hän on kartalla siitä, mitä lähetyksessä tulee tapahtumaan ja osaa jo ennalta sammuttaa muutaman tulipalon ennen niiden syttymistä. Mielestäni opiskelijaradiossakaan tuottaja ei voi täysin pestä käsiään siitä, mitä hänen tuottamallaan lähetysajalla tapahtuu. Hänen pitäisi olla osa sen suunnittelua ja toteutusta.

Esimiehen roolin löytäminen ei ole helppoa. Pieni jousto rooleista on tervettä, sillä se auttaa rakentamaan molemminpuolista kunnioitusta, jota esimies-alaisuudessa tarvitaan. Lehtinen neuvoo aloittelevia tuottajia olemaan kuitenkin alkuun mieluummin vähän liian tiukkoja kuin yhtään liian lepsuja. Tätä hän perustelee sillä, että myöhemmin kriittisen palautteen antaminen on hankalaa, jos aluksi vain kehuu. Hän toteaa myös, että esimies ei voi olla samalla tavalla alaisensa

paras kaveri kuin aiemmin, mutta ystävyys voi palautua täysin normaaliksi sen jälkeen, kun esimiesasema päättyy. (Lehtinen 2015, haastattelu 25.3.2015.)

Tämä on erityisen hankalaa opiskelijaradiossa, jossa tuottajat ja toimittajat tuntevat yleensä toisensa hyvin jo entuudestaan. Sekä tuottajan että toimittajan kannattaa kuitenkin muistaa, että on molempien etu, että tuottajalla on rohkeutta olla esimies ja antaa toimittajalle kriittistä palautetta. Kehut ovat kivoja, mutta rakentava palaute auttaa paremmin kehittymään.

6.1.3 Ole perillä kokonaiskuvasta – toimittaja elää hetkessä

Tuottajan tehtävä on tarkastella lähetystä pitkällä tähtäimellä. Opiskelijaradiossa tämä ei yleensä tarkoita kovin pitkää aikaväliä, sillä kurssiradio pyörii tavallisesti korkeintaan kahden viikon ajan. Silti kokonaisuuden hahmottaminen on tärkeää. Juontajat elävät tuottajia enemmän hetkessä ja keskittyvät kerrallaan yhteen lähetykseen. Tämä korostuu opiskelijaradiossa, jossa kaikki on opiskelijoille aluksi uutta ja lyhyenkin juontovuoron valmistelu vie monesti huomion koko päiväksi. Sen vuoksi on tärkeää, että juontajan annetaan keskittyä juontamiseen ja juonnon suunnitteluun ja tuottaja pitää huolta kanavan kokonaiskuvasta.

Junes kuvailee toimittajasta tuottajaksi siirtymistä siten, että toimittajana hän seisoj kadulla ja tuottajana hän ampaisi Google Street View'in zoomilla kauemmas katsomaan koko karttaa (haastattelu 26.3.2015.). Tämä vertaus havainnollistaa mielestäni erinomaisesti sitä, kuinka tuottajan pitäisi suhtautua lähetykseen. Opiskelijaradiossa tuottajan ei tarvitse miettiä tulevien juhlapyhien tai kesien ohjelmistoa, mutta hänen on hyvä pohtia koko ajan, millaista sisältöä lähetysvirtaan voitaisiin lähetysviikkojen aikana tehdä ja miltä radion kokonaisuus kuulostaa. Tapahtuuko lähetysviikkojen aikana jotain, mihin kannattaisi lähettää reporteri paikanpäälle? Alkaako televisiossa uusi ohjelma, joka tulee puhuttamaan kansaa? Miten lähestyvät eduskuntavaalit vaikuttavat meidän radiomme sisältöön?

Suunnittelutyötä tuottaja tekee pitäen aina mielessään radion kohderyhmän, joka määrittää, millaisiin asioihin radiossa tartutaan ja millaisella tyylillä. Tästä tuottajalla täytyy olla työryhmässä kaikkein kirkkain näkemys. Hänen tehtävänsä miettiä, saako tämän radion kohderyhmään kuuluva ihminen mitään irti uuden tv-ohjelman ruotimisesta tai ajankohtaisesta tapahtumasta, johon

reportteria ollaan lähettämässä. Entä kiinnostaako häntä vaalit? Kuuntelisiko hän, jos radiossa pidettäisiin vaalitenttejä? Millaisista asioista hän haluaisi ehdokkaita tentattavan?

6.1.4 Ole armollinen – pääpainon oltava oppimisessa

Tuottajan rooli on mielestäni selkein asia, joka on lähes sellaisenaan siirrettävissä työelämästä opiskelumaailmaan. Molemmissa työympäristöissä tuottajan työn ydin on sama: Hänen tehtävänä on saada toimittajat ja juontajat tekemään mahdollisimman hyvää sisältöä radioon. Samalla tuottaja vastaa siitä, että hänen alaisensa kehittyvät työssään.

Vaikka näin linjattuna työ kuulostaa tismalleen samalta sekä opiskelijaradiossa että työmaailmassa, niissä on pieni vivahde-ero. Oamkissa opiskelijat ovat oppimassa radiotyötä. Suurin osa heistä ei ole koskaan aiemmin ollut tekemisissä nauhureiden, studion tai editointiohjelmien kanssa. Opiskelijaradiossa pääpainon on siis oltava siinä, että opiskelijat saavat tehdä mahdollisimman paljon erilaisia juttuja, kokeilla ja mokata. Suuria kuulijalukuja tärkeämpää täytyy olla sen, että tekijät kehittyvät.

Tuottajan rooliin tämä vaikuttaa sillä tavalla, että tuottajassa on oltava opiskelumaailmassa hitusen enemmän opettajaa kuin työmaailmassa. Hänen täytyy ymmärtää, että ensimmäiset lähetykset tai jutut eivät välttämättä mene aloittelevalla radiotoimittajalla putkeen. Opiskelijat tarvitsevat enemmän opastusta, tukea ja apua kuin toimittajat työelämässä.

6.2 Kolmen portaan ihmisiä – toimituksen muodostaminen

Radion opintojaksokokonaisuuden aluksi muodostetaan toimitus ja kehitetään konsepti radiokanavalle, jota aletaan käytännössä toteuttaa. Toimituksen muodostamisella on tarkoitettu yleensä sitä, että työryhmä on jakautunut kahteen: radion ammattiopintoja suorittavat opiskelijat ovat toimittajia ja esimiesopintojakson suorittajat tuottajia.

Tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen peilannut jatkuvasti työelämän toimituksen arkea opiskelijaradion arkeen. Se on saanut minut pohtimaan sitä, mitä muita rooleja opiskelijaradiossa näiden kahden lisäksi on ja mitä kenties pitäisi olla.

Oikean toimituksen matkiminen ei tietenkään ole itseisarvoista eikä tae sille, että opetus on järjestetty hyvin. Roolien vastineiden etsiminen työelämästä auttaa kuitenkin mielestäni hahmottamaan toimituksen kokonaisuutta ja hyödyttää siinä vaiheessa, kun toimituksessa aletaan miettiä vastuiden ja työtehtävien jakamista. Sen vuoksi pohdin seuraavaksi radion opintojaksokokonaisuutta toimituksen rakenteen näkökulmasta.

6.2.1 Opiskelijaradion johtoryhmä

Työelämässä tuottaja on väliportaan esimies, joka on toimittajiin nähden esimiesasemassa mutta kanavan johtoportaan alainen. Opiskelijaradiossa tuottajaa on kuvailtu yleensä vain esimieheksi eikä hänen suhteitaan muihin toimituksen jäseniin kuin toimittajiin ole määritelty. Opettajat on nähty opettajina ja radioassistentti radioassistenttina. Mielestäni heillekin on löydettävissä oikeasta työelämästä selvät vastineet.

Itse näkisin toimituksen rakenteen niin, että opettaja on opiskelijaradion kanavapäällikkö. Hän on viime kädessä koko kanavan johtaja ja siitä vastuussa. Hän määrittelee radiolle kaikkein suurimmat ja sitovimmat linjat ja tavoitteet. Opiskelijaradion tapauksessa nämä tavoitteet linkittyvät opintojaksojen oppimistavoitteisiin. Kanavan suuret linjat vaikuttavat siis esimerkiksi siihen, että opiskelijaradion lähetysvirrassa täytyy olla taltioituja juttuja, sillä opettaja vaatii jokaisen opiskelijan harjoittelevan radiojutun tekemistä.

Opettaja on kanavapäällikkö mielestäni myös siitä syystä, että haastattelemani tuottajatkin näkivät omissa toimituksissaan kanavapäällikön koko toimituksen yhteisenä esimiehenä. Tämä yhteinen esimies vastaa esimerkiksi kehityskeskusteluista, ihan kuten opettaja tekee koulussa. Yksi selvä ero koulun toimituksen ja työelämän välillä kuitenkin on: opiskelijaradiossa kanavapäällikköä ei ole sidottu paperitöihin ja suurten linjojen suunnitteluun, vaan hänen osaamisestaan ja avustaan saadaan nauttia opiskelijaradiossa päivittäin. Jos opettajia on opintojaksoilla useita, näkisin heidän kaikkien kuuluvan kanavan johtoportaan.

Radioassistentin näen toimituksessa tuottajien ja kanavapäällikön välissä. Hänelle kuvaavin vastine toimituksessa olisi varmaankin vastaava tuottaja tai tekninen tuottaja. Hän on ihminen, joka auttaa tekniikan kanssa ja voi esimerkiksi pallotella ideoita ja auttaa suunnittelussa, mutta hänen työhönsä ei kuulu tuottaa sisältöä radioon. Tämä siksi, että assistentin työnkuvaan kuuluu auttaa

ja ohjata, ei toimia työryhmän varsinaisena jäsenenä. Koulun henkilökunnan edustajana hän on kuitenkin tavalliseen tuottajaan nähden esimiesasemassa.

6.2.2 Väliportaan esimiehet

Oamkin henkilökunnasta kurssiradioon ei osallistu muita kuin radiotyön opettajat ja radioassistentti. Niinpä muu toimitukseen tarvittava henkilöstö on löydettävä opiskelijoiden joukosta.

Yksi kysymysmerkki on uutistuottajan tai uutispäällikön rooli. Radio-opetuksen oppimistavoitteisiin kuuluu uutisten tekemisen ja uutisten lukemisen harjoittelu (Oulun ammattikorkeakoulu 2015d; Oulun ammattikorkeakoulu 2015h, viitattu 23.4.2015), joten kurssiradiossa on oltava uutiset. Jonkun täytyy siis organisoida niiden tekemistä. Yleensä se on ollut yksi tuottajista, ja vastuu uutisten kokoamisesta on vaihtunut päivittäin.

Itse näkisin, että tuottajien roolit pitäisi jakaa kurssiradiossa aiempaa selkeämmin ja välttää tällaisia kiertäviä tehtäviä, kuten uutispäällikkönä toimiminen. Kannatan sitä, että tuottajille jaetaan selkeät vastuulähetysajat niin, että yksi tuottaja vastaa aina tietystä ohjelmablokista eli lähetysvirran osasta. Nämä vastuulähetysajat pysyisivät lähetysviikkojen ajan samana.

Tällaisen järjestelyn etuna näen ensinnäkin sen, että tekijät, sekä toimittajat, tuottajat että johtoporras, tietäisivät aina, kenen puoleen kääntyä, kun on asiaa tiettyyn ohjelmablokkiin liittyen. Toiseksikin tuottaja saisi näin selkeämmin vastuuta, minkä myötä hän pääsisi enemmän harjoittelemaan tuottajan taitojaan. Hän tietäisi, ketä juontajia hänen kuuluu sparrata lähetystä varten ja mille ajalle ja millaiseen ohjelmaan hän voi suunnitella vieraita tai muuta sisältöä lähetysiin. Tuottaja pääsisi aiempaa enemmän kehittämään ohjelmablokin sisältöä hyväksi havaitsemaansa suuntaan, toki yhdessä toimittajien kanssa. Uskon, että tämä olisi tuottajalle motivoivampaa kuin se, että hän vastaa esimerkiksi kolmen muun tuottajan kanssa yhdessä koko viikon lähetyksestä, kaikesta ulostulevasta virrasta.

Jos yksi tuottaja vastaa aina yhdestä lähetysajasta, täytyy miettiä, kuinka pitkä vastuulähetysaika tuottajalla on. Sitä kautta tullaan kysymykseen, kuinka monta tuottajaa toimitukseen tarvitaan. Tärkein sääntö tähän on mielestäni se, että tuottajien määrä täytyy suhteuttaa radion toimittajien määrään. Ei ole mitään järkeä, että toimituksessa on neljä tuottajaa, jos toimittajia on viisi.

Vaikka ryhmä olisi isokin, uskoisin, että kaksi tuottajaa ei olisi liian vähän. Yhtä monella tuottajalla pyöritetään esimerkiksi noin parikymmenhenkistä Radio Suomen kanavatoimitusta, jossa lähetystä tulee useita tunteja joka päivä.

Näkisin kohtuullisena, että kaksi tuottajaa voisi jakaa esimerkiksi päivän neljän tunnin lähetysajan puoliksi niin, että toinen tuottajista olisi niin sanottu aamutuottaja ja toinen ilta(päivä)tuottaja. Termit tietenkin vaihtelevat sen mukaan, mihin aikaan lähetystä tulee. Näin jaettuna tuottajilla voisi olla myös porrastetut työajat, eli illan lähetysten tuottajan tarvitsisi tulla töihin vasta hieman kollegaansa myöhemmin. On air -tuottajina he olisivat tietenkin paikalla aina oman lähetyksensä aikana. Tällaisella järjestelyllä välttyttäisiin siltä, että monta tuottajaa istuu toimituksessa vain lähetystä kuuntelemassa ja ”käytettävissä olevana”.

Jos tuottajia on tulossa radioon useampia, voisi miettiä, pystyisikö heille antamaan ohjelmatuottajan sijaan jonkinlaisen muun samantyyppisen tehtävän. Mielestäni yksi esimiesopintojakson suorittaja voisi toimia radiossa kokopäiväisenä uutispäällikkönä. Kun joku olisi sitoutunut tehtävään eikä tekisi sitä vain omien tuottajan töidensä ohessa, uutistyöhön voitaisiin kiinnittää aiempaa enemmän huomiota ja sitä voitaisiin tehdä nykyistä järjestelmällisemmin.

Yksi pohdittava asia on sometoimittajan tai markkinointiin erikoistuneen tuottajan tarpeellisuus. Itse näkisin, että radiotyön perusteet -kokonaisuuden kurssiradio ei ole niin suuri asia, että sen markkinointiväkeen kannattaisi panostaa. Lähetysvirran tuottajat pystyvät varmasti hoitamaan oman blokkinsa sosiaalisen median sisällöt työnsä ohessa. Toisaalta kaikki riippuu siitä, millaista radiota, mille kohderyhmälle ja kuinka näkyvästi tekijät haluavat radiota tehdä.

6.2.3 Tiimeissä vai toimituksena?

Yksi mielenkiintoisimmista kysymyksistä, joka nousi tätä opinnäytetyötä tehdessä mieleeni, on se, pitäisikö opiskelijaradiossa työskennellä tiimeissä vai ei. Haastattelemistani tuottajista kolme työskenteli tai oli työskennellyt aiemmin tiimin kanssa ja yksi tuotti laajemmin toimituksen lähetysvirtaa. Tämä jako ja heidän arkeensa kurkistaminen sai minut inspiroitumaan valtavasti radion tiimityöskentelystä, minkä vuoksi olen alkanut nähdä siinä runsaasti mahdollisuuksia opiskelijaradion toteutuksen kannalta.

Jos opiskelijaradiossa työskenneltäisiin esimerkiksi 3–5 henkilön kokoisissa tiimeissä, joihin kuuluisi tuottaja ja toimittaja, työtehtävien jakaminen olisi varmasti helpompaa ja selkeämpää. Tuottaja voisi tehdä omalle tiimilleen työvuorot niin, että juontovuorot kiertäisivät. Juontojen välipäivinä toimittajat voisivat toimia tiimin reporttereina eli tehdä lähetyksiin suoria reportaaseja toimituksen ulkopuolelta. He voisivat myös tarttua päivän ajankohtaisiin aiheisiin ja tehdä niihin liittyen sisältöä päivän lähetykseen, esimerkiksi gallupeja tai puhelinhaastatteluja. Monesti erityisesti suorien reportaasien teko on jäänyt kurssiradiossa vähäiseksi, sillä niiden organisointi on ollut hankalaa juontovuorojen ja uutistenlukuvuorojen vaihdella niin paljon. Pienemmässä tiimissä kiertävät työvuorot olisi helpompi tehdä niin, että kaikille toimittajille saataisiin järjestettyä aika suoran reportaasin tekemiseen. Se olisi tärkeää, sillä suoran reportaasin harjoittelu kuuluu opintojaksokonaisuuden oppimistavoitteisiin (Oulun ammattikorkeakoulu 2015d, viitattu 23.4.2015).

Jos toimittajat toimisivat tiimeissä, he voisivat yhdessä oman tuottajansa kanssa suunnitella ohjelmablokin sisältöjä entistä tarkemmin. Uskon, että pienessä tiimissä suunnittelu olisi helpompaa kuin koko toimituksen kesken. Myös juttuja voisi tehdä selkeämmin tietyn ohjelman tilaukseen ja tyyliin sopiviksi, kun toimittajat tietäisivät alusta asti, millaiseen ohjelmaan he ovat tekemässä juttuja. Sisältö saataisiin kuulostamaan yhdenmukaisemmalta. Tiimityöskentely mahdollistaisi myös erikoistumisen: jos porukassa on selkeästi urheilutoimittamisesta kiinnostuneita ihmisiä, he saisivat mahdollisuuden tehdä omassa tiimissään urheilusisältöistä radio-ohjelmaa.

Tässä vaiheessa on kuitenkin palattava opiskelijaradion tavoitteisiin. Kuten aiemmin mainitsin, radion ammattiopinnoissa mahtavaa lähetyvirtaa tärkeämpää on, että opiskelijat saavat kokeilla erilaisia asioita, tehdä monentyylisiä juttuja ja juontaa mahdollisimman monen eri juontajan kanssa. Tätä tiimeissä työskentely rajoittaisi.

Lieventävä asianhaara voisi olla järjestely, jossa tuottajat pysyisivät samana ja tiimit kiertäisivät. Tiimejä voisi olla esimerkiksi kolme: yksi aamulähetystiimi, yksi iltalähetystiimi ja yksi uutistiimi, joka tuottaisi uutisia lähetykseen. Jokainen tiimi tekisi yhtä pitkään tiettyä tehtävää ja vaihtaisi sitten lähetyssaikaa niin, että toimittajat pääsisivät tekemään sekä aamun että illan lähetyksiä ja uutisia. Tuottajaa en kuitenkaan lähtisi kierrättämään ohjelmasta toiseen, sillä kuten aiemmin totesin, uskon oman, pysyvän lähetyssajan motivoivan tuottajaa parhaiten.

Kiertävissä tiimeissä toimittajat pääsisivät kokeilemaan erilaisia rooleja ja erilaisten ohjelmien tekoa. Tämä ei kuitenkaan poistaisi sitä faktaa, että juontajat eivät tällaisessa järjestelyssä pääsisi juontamaan toisissa tiimeissä olevien toimittajien kanssa.

Tämä on asia, jota en osaa tässä opinnäytetyössä ratkaista. Tiimityöskentelyn eduista ja haitoista kannattaa varmasti keskustella opintojaksokokonaisuuden aluksi koko ryhmän kesken. Jos suppeampi juontoparivalikoima on ryhmälle ok, kannatan ehdottomasti ainakin tiimimallin kokeilemistä käytännössä.

6.2.4 Kanavakonseptin suunnittelu

Toimituksen muodostamisen jälkeen radio-opinnoissa luodaan radiokanava, jota toimitus lähtee pyörittämään käytännössä.

Kohderyhmä suunnitellaan koko ryhmän kesken, yleensä toimittajavetoisesti. Tämä on mielestäni ihan hyvä järjestely, sillä oman radiokonseptin suunnittelu on yleensä motivoinut opiskelijaradion tekijöitä, erityisesti toimittajia. Tuottajien rooli tässä suunnittelussa voisi kuitenkin mielestäni olla nykyistä suurempi ja heidän näkökulmansa ideointiin asiakaslähtöisempi.

Radion perusopinnoissa ei toki ole tarkoitus luoda mahdollisimman kaupallista ja kuunneltua radiokonseptia, mutta kaupallisuutta on mielestäni syytä pohtia suunnitteluvaiheessa ainakin muutamasta syystä. Ensinnäkin se opettaa tuottajille tuottamista, johon kuuluu olennaisesti miettiä radiota siitä näkökulmasta, kuka kanavaa kuuntelee ja millaisella sisällöllä kuulija saadaan radion ääreen. Toiseksikin vaikka esimerkiksi ruoka-aiheisen radion tekeminen olisi sen toimittajien mielestä hirmuisen kiva ajatus, on lopulta hyvin epätodennäköistä, että aiheesta saataisiin mielenkiintoista ohjelmaa kahden viikon ajaksi. Uskon, että teemaradion tekemistä enemmän opiskelijoille opettaisi tehdä ajankohtaista ja hieman suuremmalle kohderyhmälle suunnattua kanavaa. Radion konseptin ei tietenkään tarvitse olla tismalleen samanlainen kuin valtavirtakanavien, mutta väittäisin, että persoonallista ja kiinnostavaa lähetystä voi tehdä myös laajalle kohderyhmälle suunnattuna.

Kohderyhmän suunnittelun tärkeys on selkeästi yksi asia, jota korostaisin nykyistä enemmän opiskelijaradion tekemisessä. Asian tärkeyttä perustelen sillä, että kohderyhmän ymmärtäminen

on tutkimukseni perusteella yksi tuottajan työn olennaisimmista perusasioista. Tuottajalla on oltava työryhmästä kaikkein selkein näkemys siitä, mitä ollaan tekemässä, kenelle ja miten, sillä kaikki hänen työssään aina palautteen annosta suunnittelutyöhön on linkittynyt tähän näkemykseen. Siksi tuottajan on ehdottomasti oltava suunnittelussa mukana ja mietittävä jo siinä vaiheessa kohderyhmän vaikutusta radion toteutukseen.

Tuottajan työ ideoiden filterinä, buusterina ja sparraajana alkaa siis jo kurssiradion alkumetreillä. Hänen tehtävänsä on löytää toimittajien ideoiden joukosta parhaimmat ja kehittää niistä toimiva radiokonsepti.

6.3 Käytännön työtehtävät

Haastavin näkökulma miettiä tuottajan roolia opiskelijaradiossa on käytännön työtehtävät. Työelämässä tuottajien tehtävät vaihtelevat runsaasti, eikä missään nimessä voida ajatella, että kenenkään työtehtäviä voisi suoraan vain tuoda opiskelijaradion maailmaan. Työtehtäviä on mietittävä opiskelijaradion käytännön työn ja tavoitteiden kannalta.

6.3.1 Vastuut ja työtehtävät kaikkien tietoon

Ensimmäinen askel työtehtävien ja vastualueiden jakamisessa on mielestäni se, että koko toimitus keskustelee asiasta yhdessä. Tuottajien roolin ja työtehtävien on oltava yhtä selkeitä niin tuottajille itselleen kuin muullekin toimituksen väelle. Tätä perustelen sillä, että radiotuottajan työ on varmasti lähtökohtaisesti yhtä tuntematonta sekä toimittajaopiskelijoille että tuottajaopiskelijoille. Ei ole hyödyllistä pohjustaa vain tuottajia heidän roolistaan, jos toimittajat eivät tiedä, mitä tuottajan kuuluu radiossa tehdä.

Uskon, että asiasta keskusteleminen auttaisi koko porukkaa ymmärtämään, millaisissa rooleissa ihmiset työskentelevät ja millaisiin asioihin heillä on rooliensa puolesta oikeus ja vastuu puuttua. Tällainen keskustelu on opiskelijaradiossa paikallaan, sillä erityisesti toimittajien on toisinaan hankala suhtautua siihen, että heitä opinnoissaan vain vuoden tai pari edellä olevat opiskelijat alkavat jakamaan heille ohjeita. Keskustelussa on käytävä ilmi tuottajien rooli työnjohdollisena esimiehenä, vastuunkantajana sekä valmentajana ja mahdollistajana. Näin ollen kaikki ymmärtä-

vät, että viime kädessä tuottajalla on asemansa puolesta oikeus sanoa viimeinen sana, mutta hän on roolinsa puolesta aina valmis valmentamaan ja auttamaan alaisiaan.

Tässä keskustelussa on syytä käydä läpi myös muiden toimituksen henkilöiden, kuten opettajan, radioassistentin ja mahdollisen uutispäällikön tai sometoimittajan vastuu ja rooli. Näin ollen kaikki pysyvät kärryllä siitä, kuka on vastuussa mistäkin ja kenen puoleen käännetään milloinkin. Samalla olisi hyvä korostaa, että kyseessä on koko työryhmän yhteinen projekti: Vaikka tuottajat suorittavat eri opintojaksoa kuin toimittajat, he eivät ole irrallinen osa toimitusta. Kyseessä ei ole toisen vuoden opiskelijoiden radioprojekti, vaan viestinnän opiskelijoiden radioprojekti, johon kaikki työryhmän jäsenet ovat yhtäläillä roolistaan huolimatta sitoutuneet.

6.3.2 Arkisen työn johtaminen

Kuten työelämässäkin, opiskelijaradiossa tuottaja on työnjohdollinen esimies. Näkisin, että mitä enemmän tuottajat saataisiin pyörittämään toimituksen arkea, sitä enemmän se hyödyttäisi niin opiskelijaradion käytännön työtä kuin tuottajien oppimistakin.

Arjen pyörittämisellä tarkoitan käytännön asioiden järjestelyä, kuten työvuorojen jakamista, sisältöjen suunnittelua, ohjelmakaavion luomista ja asioiden aikatauluttamista. Työelämässä tällaiset asiat ovat selkeästi tuottajien jokapäiväistä työtä, mutta opiskelijaradiossa asia ei ole yhtä yksinkertainen. Opintojaksokokonaisuus rakentuu niin, että ensimmäiset viikot opetellaan radion perusteita, tehdään juttuja ja harjoitellaan studion käyttöä ja vasta viimeisillä viikoilla ajetaan lähetystä ulos. Lähetysviikkojen aikana juttuja ei juuri tehdä, vaan toimittajat keskittyvät juontamiseen. Näin ollen opiskelijaradion tuottajan arki on täysin erilaista kuin työelämän radiotuottajan arki.

Lähestyisin itse käytännön työtehtävien määrittelyä tuottajaa kohdistuvien odotusten kautta. Kuten työelämässä, myös opiskelijaradiossa tuottaja vastaa esimiehelleen siitä, että lähetysvirta vastaa näiden määrittelemiä linjoja. Kuten aiemmin totesin, opiskelijaradiossa nämä täytettävät odotukset tulevat tuottajalle opettajalta, eli kanavapäälliköltä, ja perustuvat muun muassa opintojaksojen tavoitteisiin. Opiskelijaradiossa voitaisiin siis ajatella, että tuottajan tehtävä on organisoida toimituksen arki niin, että toimittajaopiskelijat tekevät opintojaksoilla vaadittavat suoritukset, joita kanavan johto heiltä vaatii. Tuottajan tehtävä olisi siis pitää huolta siitä, että toimittajat tekevät juttuja, juontavat, lukevat ja tekevät uutisia sekä toimivat reporttereina suorissa lähetyksissä.

Tässä tullaankin hyvään kouluun tuottajana olemisesta: Miten tällaista suurta palettia pyöritetään? Kuinka asiat aikataulutetaan? Missä vaiheessa esimerkiksi lähetysviikon työvuorot kannattaa jakaa? Kuinka kaikki pääsevät tekemään kaikkea? En usko, että näihin kysymyksiin on ole-massa yhtä oikeaa vastausta. Kyse on projektinhallinnasta ja ongelmanratkaisusta, jotka liittyvät olennaisesti tuottajana toimimiseen. Esimiesopintojaksoa suorittavien tuottajien tehtävä on lähteä ratkaisemaan tätä ongelmaa käytännössä. Ratkaisun löytymiseen vaikuttavat valinnat esimerkiksi siitä, miten vastuut ja työryhmät kurssiradiossa jaetaan.

Nämä ratkaisut vaikuttavat lopulta myös siihen, milloin tuottajat ovat toimituksessa läsnä. Tuotta-jien radiossa suorittama opintopistemäärä on selvästi pienempi kuin toimittajaopiskelijoiden, joten heidän ei voi odottaa olevan paikalla yhtä usein kuin toimittajien. Mielestäni kuitenkin pelkkä lähetysviikoilla läsnä oleminen ei riitä, sillä tuottajien rooliin kuuluu olla mukana etenkin suunnitte-lutyössä. Lisäksi opettaja tarvitsee heidän apuaan juttujen kuuntelussa ja editoinnissa varsinkin silloin, jos ryhmä on suuri. Toimitusta muodostettaessa kannattaakin siis luoda selkeä aikataulu siitä, milloin tuottajat ovat paikalla ja millaisessa tahdissa tulevaa lähetystä valmistellaan.

6.3.3 Paremmiin mukaan sisältöjen suunnitteluun

Aiemmin tässä opinnäytetyössä esitin väitteen, että tuottajat olisi mielestäni mahdollista saada nykyistä paremmiin mukaan opiskelijaradion sisältöjen suunnitteluun. Tutkimuksen tehtyäni olen tästä asiasta yhä vakuuttuneempi.

Juttuideoiden, lähetysten sisältöjen ja ohjelmaosioiden suunnittelu koko 20 hengen ryhmän kes-ken on oman kokemukseni mukaan melko hidasta ja tehotonta. Jos jokaisen toimittajan jokaista juttuideaa alettaisiin hioa paremmaksi koko ryhmän kesken, menisi opetuskerroista aika monta pelkkään ideoiden sparraamiseen. Ohjelmaosioita ja ohjelmablokkien nimiä taas vatvotaan usein kohtuuttoman pitkään, kun niihin odotetaan demokraattisesti koko ryhmän hyväksyntää. Toki on kiva, että kaikki saavat vaikuttaa kaikkeen, mutta itse keskittäisin sisältöjen suunnittelua pienem-mille ryhmille.

Kanavan suuret linjat on tietenkin hyvä sopia yhdessä. Kenelle tehdään ja millä tyylillä, millaista musiikkia soitetaan, millaisiin asioihin tartutaan ja millaista sisältöä tuotetaan sosiaaliseen medi-

aan. Tämän suunnittelun jälkeen antaisin kuitenkin nykyistä enemmän vastuuta tuottajille. Aamu- ja iltatuottajat voisivat muovata tiimiensä (tai jos tiimejä ei ole, toimittajista koostuvan ryhmän) kanssa ohjelmablokeista omanlaisensa, mutta kanavan suuriin linjoihin soveltuvan. Tässä vaiheessa tuottaja johtaisi roolinsa mukaisesti suunnittelutyötä pitäen mielessään asiakaslähtöisyyden eli sen, mitä kuulija tästä kaikesta saa irti. Tehdäänkö asiapitoista vai kevyttä? Hankitaanko lähetykseen vieraita? Millaisia vieraita ja milloin? Onko lähetyksessä toistuvia ohjelmaosioita? Minkä tyyppisiä juttuja lähetysvirrassa voisi tulla? Uskoisin, että pienessä tiimissä ideat lentelisivät vapautuneemmin kuin koko toimituksen kesken. Tässä vaiheessa tuottaja auttaisi hiomaan ideoita ja lopulta piirtäisi lähetykselle rotaatiokellot, joissa suunniteltujen ohjelmasisältöjen paikat olisi merkitty.

Näkisin, että myös juttuideoiden ja juontoihteiden näkökulmien sparraaminen tapahtuisi parhaiten tuottajien johtamissa pienissä ryhmissä. Jotta tuottaja tietää, mistä lähetyksessä kannattaa puhua ja mistä näkökulmasta, hänen täytyy olla perillä kohderyhmän lisäksi maailman menosta. Tämän vuoksi tuottajan täytyy siis ehdottomasti seurata työnsä ohessa aktiivisesti uutisia ja pitää korvansa auki hyvien juttuaihteiden varalta.

6.3.4 Opiskelijaradion tuottaminen on air

Tässä opinnäytetyössä olen käsitellyt runsaasti on air -tuottamista ja esitellyt, mitä kaikkea se voi käytännössä olla. On air -tuottamisessa on paljon mahdollisuuksia, jotka periaatteessa olisivat toteutettavissa opiskelijaradiossa. Esimerkiksi se, että tuottaja toisi kesken lähetyksen juontajille aiheita, joista puhua, olisi mahdollista ja varmasti opettavaista. Näkisin kuitenkin, että juontajat ovat radion perusopintoja suorittaessaan jo muutenkin todella jännittyneitä lähetystilanteesta, joten en lähtisi haastamaan heitä tässä vaiheessa opintoja improvisaatioharjoituksilla.

Toisaalta taas olen sitä mieltä, että radion ehdoton vahvuus on tarttua ajankohtaisiin asioihin saman tien eikä radiossa voida ohittaa, jos esimerkiksi Suomen presidentti ilmoittaa kesken lähetyksen eroavansa virastaan. Tällaisessa tilanteessa on air -tuottajan tehtävä on ehdottomasti viedä studioon viesti asiasta ja ohjeistaa juontajia kertomaan tästä kuulijoille. On air -tuottajan on siis syytä seurata lähetyksen aikana oman radion lisäksi muita medioita.

Koulun studion sijainnin vuoksi ei ole mahdollista, että tuottaja istuisi studion lasin takana samalla tavalla kuin oikeassa radiossa. Tai periaatteessa on, mutta lähetys kuuluu kyseisen lasin taakse samalla tavalla viiveellä kuin muihinkin luokkiin, joten käytännön hyötyä lasin takana istumisesta ei ole. En näkisi tuottajan läsnäoloa lähetyksessä niin tärkeänä asiana, että hänen kannattaisi mennä istumaan studioon juontajien seuraksi lähetyksen ajaksi, elleivät juontajat tarvitse häntä studioon auttamaan esimerkiksi tekniikan kanssa. Jonkinlainen yhteys tuottajalla olisi kuitenkin mielestäni olla hyvä juontajiin lähetyksen aikana, jotta hän voisi heittää heille ideoita tai ohjeita reaaliajassa. Tämä yhteys voi olla vaikka Facebook-chat tai muu pikaviestipalvelu.

Tärkeintä on air -tuottamisessa on kuitenkin tutkimukseni perusteella se, että tuottaja on ensinnäkin läsnä, toiseksikin hän on kiinnostunut lähetyksestä ja kolmanneksikin hän on pitämässä yllä alaistensa fiilistä. Tämä pätee mielestäni yhtäläillä työelämässä kuin opiskelijaradiossakin. Kuten haastattelemi tuottajat totesivat, lähetyksen aikana kannustetaan ja negatiivinen palaute annetaan muuna aikana.

6.3.5 Yhteyksien ylläpito ja palautteen antaminen

Tutkimukseni mukaan vieraiden buukkaus ja heidän vastaanottamisensa toimitukseen olivat selkeästi tuottajan työtehtäviä. Haastattelemi tuottajat kannustivat harjoittelemaan tätä työtä opiskelijaradiossa, sillä se antaa hyvän kuvan siitä, mitä tuottajan arki voi olla. Kuten Junes asian muotoili, puhelinta ei saa pelätä. Jos tuottajaksi haluaa, täytyy valmistua työhön, jossa ”piru vie pitää sitten uskaltaa ottaa se puhelin käteen ja alkaa jäljittää tyyppejä”. (Junes 2015, haastattelu 26.3.2015.)

Näiden perustelujen valossa en näe syytä, miksi vieraiden buukkaus olisi opiskelijaradiossa jonkun muun kuin tuottajan tehtävä. Poikkeustapauksia tietenkin on. Jos toimittaja tuntee sopivan haastateltavan, hän voi kysyä tätä vieraaksi, eikä tuottajaa tarvita välikädeksi. Mielestäni tuottajalle olisi kuitenkin opettavaista tarttua puhelimeen ja ainakin yrittää hankkia vieraita omaan ohjelmablokkiinsa. Tässä yrityksessä ei kannata nöyristellä: nimekkäiden vieraiden saaminen lähetykseen yleensä innostaa ja motivoi tekijöitä. Opiskelijaradion statusta ei kannata pelätä, sillä moni antaa mielellään haastatteluja intoa puhkuville, aloitteleville toimittajille (Junes 2015, haastattelu 26.3.2015). Kannattaa siis asettaa rima korkealle ja tehdä radiota tosissaan.

Tuottajan rooliin kuuluu olla yhteyshenkilö. Hän on yhteydessä toimituksen ulkopuolelle vieraisiin, mutta hän vastaa tiedonkulusta myös toimituksen sisällä. Vaikka lähetysaikojen vastuut jakautuisivatkin puoliksi tuottajien kesken, radiota tehdään silti yhdessä. Tuottajien on hyvä puhua keskenään muun muassa sen vuoksi, etteivät he toisiltaan tietämättä suunnittele samoja sisältöjä eri ohjelmiin. Myös tuottajien esimiehet on syytä pitää kartalla siitä, miten tuottajilla ja heidän alaisillaan menee. Näkisin, että tuottajien ja radion johtoportaalle kannattaisi välillä pitää palaveria, jossa käydään yhdessä läpi, miten menee, miten on mennyt ja onko eteen tullut haasteita, joita pitäisi ratkoa yhdessä. Toki tällaista tietoa vaihdetaan jatkuvasti päivittäisessä kanssakäymisessäkin.

Yksi selkeä tuottajien työtehtävä on vielä mainitsematta. Se on palautteen antaminen. Tätä tuottajat ovat tehneet paljon opiskelijaradiossa aiemminkin, ja kannatan sen vakiinnuttamista tuottajan työtehtäviin myös jatkossa.

Tutkimuksessa haastattelemiä radiotuottajia totesivat palautteen antamisen olevan ehkä tärkein heidän työnsä osa-alueista. Opiskelijaradiossa palautteen antaminen on ehdottomasti win-win-tilanne: tuottajat oppivat tuottajan työtä palautteen antajina ja toimittajat kehittyvät työssään saadessaan palautetta. Siksi palautteen antamiselle kannattaa opiskelijaradiossa sopia vaikka tietyt ajankohdat. Jokainen lähetyspäivä voisi esimerkiksi alkaa työelämää mukailen tiimipalaverilla tai toimituspalaverilla, jossa käytäisiin läpi edellisen lähetyksen palautetta ja samalla suunniteltaisiin tulevaa lähetystä.

6.3.6 Käytännön työn haasteet

Edellisissä alaluvuissa olen vetänyt suuntaviivoja sille, mitä tuottajan työ opiskelijaradiossa voisi mielestäni olla. Olen innostunut ideoistani ja uskon niistä olevan hyötyä. Täytyy kuitenkin olla realistinen ja todeta, ettei opiskelijaradion tuottajan työ ole varmasti ongelmaton näilläkään ohjeilla.

Sekä radion perusteiden opintojaksokokonaisuus että esimiesopintojakso kuuluvat journalismin opiskelijoiden ammattipintoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että niiden käyminen on jokaiselle journalistiopiskelijalle pakollista, jos he haluavat valmistua koulusta. Kaikki toimittajaopiskelijat eivät kuitenkaan ole kiinnostuneita radiosta saati esimiehenä työskentelystä. Tämä johtaa siihen, että kurssiradiossa on lähes aina joku, jota ei yksinkertaisesti huvita ja hän haluaa päästä opintojak-

soista läpi mahdollisimman vähin panostuksin. Tämä vaikuttaa projektimuotoisessa opiskelussa mahdollisesti koko ryhmän työpanokseen ja tunnelmaan.

Opiskelijaradion tuottaja ei siis ole helpossa asemassa. Hänen on toimittava esimiehenä opiskelukavereilleen, vaikka monestikaan tuottaja ei ole vielä merkittävästi kokeneempi toimittaja kuin hänen alaisensa opiskelijaradiossa. Tuottaja joutuu todennäköisesti tekemään paljon töitä sen eteen, että hän ansaitsee toimittajien silmissä paikkansa heidän esimiehenään.

Kuinka tästä kaikesta sitten selvittää? Uskon, että vastaus piilee ihmistuntemuksessa ja vuorovaikutustaidoissa, joita kurssiradiossa mukana oleminen varmasti tuottajille opettaa. Hyvä radiotuottaja osaa lukea ihmisiä ja ymmärtää, millaista palautetta ja apua he kaipaavat. Osa toimittajista ei halua tuottajaa sekaantumaan heidän työhönsä, osa taas kaipaa todella yksityiskohtaista palautetta työstään. Tuottajan tehtävä on löytää oikea tapa toimia jokaisen tiimiläisen suhteen. Uskon, että tämän oppii parhaiten työtä tekemällä.

Jos jokin asia ei suju, ei kuitenkaan ole syytä vaipua epätoivoon. Tuottaja on opiskelijaradiossa vasta opettelemassa tuottamista. Kukaan ei odota, että kaikki sujuisi täydellisesti. Kannattaa muistaa, että myös työelämässä työskentelevät tuottajat kysyvät jatkuvasti apua ja neuvoja kollegoiltaan ja esimiehiltään.

6.4 Muita ideoita radiotuottamisen opettamiseen

Tässä opinnäytetyössä olen pyrkinyt kehittämään Oamkin radiotyön opetusta suhteessa siihen, millaisella mallilla sitä on totuttu opettamaan. Tutkimuksen tässä vaiheessa on kuitenkin hyvä kysyä, onko nykyinen malli ja sen kehittäminen edes järkevää. Voisiko radiotuottamista opettaa jollain muulla tavalla kuin nykyisellä? Oppiiko radiotuottajan työn parhaiten toimimalla opiskelijoiden kurssiradiossa tuottajana?

6.4.1 Kuuntele ja tee radiota

Yksi tutkimukseni tuloksista on selkeästi se, että haastattelemini tuottajien mielestä radiotuottajan tärkeimpiä tai jopa tärkein taito on ymmärtää radio välineenä. Tuottajan on ymmärrettävä,

mikä radiossa toimii ja mikä ei. Hänellä on oltava näkemystä siitä, millaista radiota kannattaa tehdä. Tuottajan on tunnettava radiokenttä erinomaisesti.

Tästä näkökulmasta se, että opiskelijat leikkivät radiotuottajia opiskelijaradiossa, ei ole paras tapa kouluttaa tulevia radiotuottajia. Toki muiden opettaminen opettaa paljon myös itselle, mutta kuten haasteltavani tutkimuksessa totesivat, radiota oppii ymmärtämään parhaiten sitä kuuntelemalla ja tekemällä.

Tämän vuoksi näkisin hyödyllisenä, että radio-opetuksessa olisi nykyistä enemmän radion kuunteluun liittyviä tehtäviä. Opiskelijat voisivat kuunnella eri kanavien ohjelmia ja analysoida niiden rakennetta, rytmiä, toimivuutta ja sisältöjä. Tällainen radion laajempi tarkastelu auttaisi reflektimaan omaa osaamista ja tyyliä siihen, miten muut radiotoimittajat ja -juontajat työtä tekevät. Se antaisi varmasti paljon ideoita radion tekemiseen siitä kiinnostuneille.

Radiotuottajaksi halajavan pitäisi myös tehdä radiota mahdollisimman paljon. Oamkin noin kuu-dentoista opintopisteen laajuinen radion opintojaksokokonaisuus on pintaraapaisu radion alkeista. Radiota voi tehdä Oamkissa itsenäisenä projektina, mutta tällaisista projekteista opiskelijat eivät saa samalla tavalla henkilökohtaista palautetta kuin ammattiopintoihin kuuluvilla radiotyön opintojaksolla. Tämän vuoksi esimerkiksi oman radiopersonan muokkaaminen on hankalaa: radion perusteita opiskeltaessa tähän ei vielä päästä syventymään ja itsenäisissä projekteissa sen hakeminen jää opiskelijan itsensä tehtäväksi.

Jos Oamk siis haluaa kouluttaa ihmisiä, jotka tulevaisuudessa voisivat työllistyä radiotuottajiksi, pitäisi mielestäni sen lisätä vapaavalintaisten opintojaksoiden valikoimaa radion osalta. Radiotuottajiksi tähtäävien opiskelijoiden lisäksi tämä hyödyttäisi totta kai radiotoimittamisesta kiinnostuneita opiskelijoita.

Radion vapaavalintaiset opintojaksot voisivat viedä opiskelijat ammattiopintoja syvemmälle oikean työelämän tapoihin. Kun perusteet työstä ovat tutut, opetuksen voisi järjestää niin, että radio pyörisi pidemmän aikaa ja juttuja tehtäisiin oikean radiotoimituksen tapaan lähetysviikoilla työvuorojen puitteissa, ei viikkoja etukäteen kuten perusopinnoissa. Tästä opiskelijat saisivat hyödyllistä rutiinia radiotyöhön. Kun radiotyön perusteet olisivat tutut, opintojaksolla voitaisiin syventyä tarkemmin juttujen ja juontojen tyyliin ja näkökulmiin sekä panostaa sisältöjen ajankohtaisuuteen ja juontajien radiopersonien kehittämiseen.

6.4.2 Radiotuotantojen rakenteet uusiksi

Jos Oamk tarjoaisi radion syventävän opintojaksokokonaisuuden, harkitsisin vakavasti journalistinen tuottaja -opintojaksoa suorittavien opiskelijoiden siirtämistä tähän radiokokonaisuuteen. Siellä tuottaja pystyisi nykyistä enemmän tekemään oikean tuottajan työtä: tarjoamaan juontajalle aiheita kesken lähetysten, sparraamaan näkökulmista entistä toimivampia ja pyörittämään radiota ylipäätään ammattimaisemmin. Tällaisessa radiossa näkisin erittäin toimivana sen, että toimittajat työskentelisivät tuottajien johtamissa tiimeissä. Tällaisessa järjestelyssä tuottaja pääsisi olemaan hieman vähemmän opettaja ja hieman enemmän oikea radiotuottaja.

Toisaalta kaikkien Oamkin radioiden ei mielestäni tarvitse olla toisistaan riippumattomia projekteja. Yksi vaihtoehto radion vapaavalintaisten opintojaksojen toteutukseen voisi olla niiden integroiminen radiotyön perusteet -opintojaksokokonaisuuteen. Tällä tarkoitan sitä, että saman kanavan ja yhteisten lähetysaikojen puitteissa sisältöjä tekisivät useamman vuosikurssin opiskelijat. Heillä kaikilla olisi omat suoritusohjeensa ja oppimistavoitteensa riippuen siitä, mitä opintojaksoa he suorittaisivat. Jako edistyneempien opiskelijoiden ja radion perusteita käyvien opiskelijoiden välillä voisi näkyä siinä, että eri opintojaksokokonaisuutta suorittavat opiskelijat tekisivät eri ohjelmablokkeja radioon eikä heidän tiimejään sotkettaisi keskenään. Kun tekijöitä olisi enemmän, yhteinen lähetysaika voisi olla nykyistä pidempi. Näin ollen opiskelijaradio vastaisi enemmän sitä, mitä radio todellisuudessa on: jatkuvaa lähetysvirtaa, ei parin tunnin mittaisia pop up -lähetystyksiä.

Vieläkin laajemmassa kuvassa voi pohtia, pitäisikö Oamkissa olla oma kampusradio, joka pyörisi säännöllisesti, mutta sen tekijät vaihtuisivat opinnoissa etenemisen mukaan. En usko, että jatkuvasti pyörivään radioon löytyy resursseja, mutta mielestäni kampusradio on ideana erittäin kannatettava. Radiotuottamisen näkökulmasta tällainen olisi jälleen askel kohti oikeampaa tuottamista, sillä pidemmällä aikavälillä toimiva radio mahdollistaisi tuottajan työhön kuuluvan suuren kuvan suunnittelun.

Radio-opetuksen kehittämisessä miettin nykyistä enemmän myös radio- ja nettisisältöjen tekemisen yhdistämistä. Melko harva radioasema tekee tänä päivänä sisältöä pelkästään radioaaltoille. Kuten tutkimuksessanikin nousi esille, radiotoimittajat tekevät tänä päivänä jo runsaasti sisältöä verkkoon ja tämä tulee luultavasti lisääntymään tulevaisuudessa. Tästä syystä myös Oamkissa kannattaisi opettaa, kuinka radiojutusta syntyy sisältöä eri julkaisukanaviin.

Nykyisten tarjolla olevien radiotuotantomahdollisuuksien puitteissa voi pohtia sitä, pitäisikö projekti-/lab- tai opinnäytetyön osana tehtävissä produktiivisissa radiotuotannoissa olla journalistisia tuottajia. Tämän opinnäytetyön tehtyäni olen sitä mieltä, että pitäisi. Tuottajien mukanaolosta nostaisi parhaimmillaan merkittävästi radion sisällön tasoa. Lisäksi tuottajien antama säännöllinen palaute auttaisi tekijöitä kehittymään. Ymmärrän kuitenkin, että projektiradiossa, jossa tekijät ovat yleensä saman vuosikurssin opiskelijoita ja hyviä kavereita keskenään, voi olla hankala nostaa yksi ryhmän jäsenistä tuottajan asemaan. Jos tuottaja valitaan, häneen ja hänen näkemyksiinsä on oltava ryhmässä todella kova luotto. Tuottajan palautetta on arvostettava ja hänen viimeistä sanaansa on kuunneltava.

6.4.3 Tuottamisen perustaidot haltuun

Radiotuottaminen ei ole pelkkää radion tekemistä ja ymmärtämistä. Radiotuottajalta vaaditaan monenlaisia projektinhallinnan ja johtamisen taitoja. Yksi näkökulma tuottamisen opettamiseen voisi olla myös tämä.

Haastattelemistani tuottajista Saksala oli ehdottomasti sitä mieltä, että ennen esimieheksi siirtymistä tulevan tuottajan pitäisi hallita perusteet juuri näistä asioista, tuottamisen työn kulmakivistä. Hän kannustaa radiotuottamisen opetuksessa panostamaan erityisesti projektinhallintaan, ongelmanratkaisuun ja itsensä johtamisen taitojen opetteluun, kuten ajanhallinnan keinoihin. (Saksala 2015, haastattelu 26.3.2015) Uskon, tällaisista taidoista olisi apua kelle tahansa journalistille, ei pelkästään tuottajan työhön tähtääville.

Tutkimuksessani korostui lisäksi tuottajan työ ihmisten johtajana. Tästä syystä haastateltavani nostivat hyvän tuottajan vaatimuksiksi hyvät ihmistuntemus- ja vuorovaikutustaidot. Nämä ovat niin ikään asioita, joita ei varmasti voida koskaan opettaa tarpeeksi. Tuottajan työn lisäksi ne ovat kullannarvoisia monessa muussa ammatissa.

7 LOPPUSANAT – POMOSTA TULIKIN BUUSTERI

Lähtiessäni tekemään tätä opinnäytetyötä minulla oli päässäni kuva radiotuottajasta. Mielikuviani hän oli melko vahva johtaja. Hän jakoi toimituksen aamukokouksessa toimittajille päivän työtehtävät ja neuvoi heitä jo siinä tilanteessa, mistä näkökulmasta hän haluaa valmiin jutun aiheita käsittelevän.

Joka keskiviikko hän istui kokouksessa suljettujen ovien takana kanavan johdon kanssa. Sen aikana tuottajaa ei saanut häiritä.

Tätä opinnäytetyötä tehdessä mielikuvani tuottajasta muuttui täysin. Opin ymmärtämään, ettei radiotuottaja katsele alaistensa työtä korkealta omasta tornistaan, vaan on kiinteästi mukana heidän jokapäiväisessä työssään. Hän ei piiskaa raivoisesti alaisiaan kohti johdon asettamia tavoitteita, vaan auttaa heitä kaikin tavoin, jotta toimitus pääsee yhdessä saavuttamaan yhteiset tavoitteensa.

Palavereita toki on, kanavan johdonkin kanssa. Silti tuottaja pyrkii aina olemaan alaistensa tavoitettavissa.

Miksi mielikuvani sitten oli niin väärä? Voi olla, ettei se täysin ole sitä. Loppujen lopuksi haastattelututkimukseni otos on melko pieni. Tämän tutkimuksen perusteella tiedän vasta, millaista tuottajan työ on neljässä Yleisradion toimituksessa. Oikeastaan tiedän vain, mitä neljä Yleisradiossa työskentelevää tuottajaa tekee työkseen ja kokee roolikseen. Voihan olla, että jo heidän kollegansa saman toimituksen sisällä tekevätkin ihan erilaista työtä ja kokevat oman merkityksensä työyhteisössä eri tavalla.

Tähän en kuitenkaan ihan täysin usko. Keskustelin nimittäin haastattelemieni tuottajien kanssa siitä, miten heidän työnsä eroaa heidän kollegojensa työstä. Työtehtävissä oli pieniä eroja. Esimerkiksi Radio Suomen kanavatoimituksen toinen tuottaja vastaa toimituksen nettisisällöistä ja hoitaa työvuorojen tekemistä, johon toinen tuottaja ei tavallisena arkena sotkeennu. Ohjelmatuottajien työt toimitusten sisällä taas vaihtelivat sen mukaan, mihin ohjelma keskittyy: musiikkiohjelman tuottajan työtä on kaivaa esiin uutta musiikkia, ajankohtaisohjelman tuottajan täytyy pureutua jatkuvasti yhteiskunnallisiin aiheisiin ja seurata uutisia aktiivisesti. Silti tuottajan rooli mahdollista-

jana, selkänajana, valmentajana ja ideoiden sparraajana vaikutti pysyvän ohjelman tilauksesta riippumatta samana.

Oma haastatteluelikkoni tarjosi todella monipuolisen ja vaihtelevan kuvan radiotuottajan arjesta. Yksi tuottajista tuotti taltioituja radio-ohjelmia eikä työskennellyt lainkaan lähetysvirran parissa, yksi oli tuottanut pitkään aamuohjelmia kahdella kanavalla ja toimi nyt tuottajien lähiesimiehenä, yksi vastasi nuorisokanavan persoonavetoisesta iltapäiväshow'sta ja yksi tuotti lähetysvirtaa, joka tulee pääasiassa ulos hänen työaikansa ulkopuolella. Ymmärrettävistä syistä näiden neljän haastateltavan päivittäin arki erosi aika paljon toisistaan. Silti minua jopa yllätti, kuinka samanlaisiksi he kokivat roolinsa toimituksessa. Jos näin erilainen tuottajanelikko koki niin yksimielisesti olevansa toimittajan sparraaja ja tuki, näkisin, että tämän roolin on oltava käytössä näitä neljää toimittajasta laajemminkin.

Jos jatkaisin tutkimusta, lähtisin etsimään lisää haastateltavia erilaisista toimituksista. Suljin melko varhaisessa vaiheessa tutkimuksestani ulos kaupallisten radioiden tuottajat sillä perusteella, että uskoin journalistisen tuottajan roolin olevan Yleisradiossa kaupallista puolta vahvempi. Jälkikäteen ajateltuna en voi kuitenkaan tietää, onko asia todellisuudessa näin. Tutkimusta tehdessäni olen saanut tuntumaa siitä, että kaupallisella puolella, ainakin pienemmissä toimituksissa, tuottaja työskentelisi Ylen tuottajia enemmän markkinoinnin kanssa. Tällainen näkökulma tuottamiseen ei kuitenkaan olisi ollut tutkimukselleni haitaksi. Oamkin pop up -radiot nimittäin joutuvat aina uudestaan etsimään kuulijansa ja tekemään itsensä tunnetuksi, joten markkinointipuolen osaamisesta ja näkemyksistä olisi varmasti hyötyä opiskelijaradion tuottajille.

Kaupallisten radioiden lisäksi tutkimukseen olisi ollut mielenkiintoista saada mukaan Ylen maakuntaradiot, jotka jäivät tällä kertaa tutkimukseni ulkopuolelle niissä meneillään olleiden organisaatiouudistuksen vuoksi. Ne olisivat tuoneet tutkimukseen mielenkiintoista sisältöä etenkin siksi, että niiden toimituksissa työstetään sekä päivittäissisältöä että uutisia lähetysvirtaan. Näiden kahden yhteensovittamisesta olisi saanut varmasti hyviä vinkkejä opiskelijaradioon, jossa niin ikään tehdään päivittäissisältöä sekä uutisia. Tässä tutkimuksessa mukana olleet tuottajat eivät olleet uutisten kanssa tekemisissä, sillä uutiset kanaville toimittavat erilliset uutistoimitukset.

Kaikista kehitysideoista huolimatta koen, että tälläkin aineistolla tutkimuksestani tuli monipuolinen ja onnistunut. Itselleni sen tekeminen opetti todella paljon radiotuottamista ja radion tekemisestä. Se ei herättänyt kehitysideoita pelkästään opiskelijaradion suhteen, vaan itselleni se selkeytti

myös Oamkin radioassistentin työnkuva, joka on rooliltaan ja työtehtäviltään hyvin lähellä radiotuottajan työtä.

Toivon, että ajatuksistani koskien opiskelijaradion tuottajan työnkuvan kehittämistä on hyötyä. Vaikka kaikki ideat eivät lopulta toimitakaan käytännössä, ainakin tämä opinnäytetyö on kannustanut kokeilemaan ja kehittämään. Paras tyyli tuottamisen opettamiseen löytyy varmasti käytännön kokeilujen kautta – eihän tuottamista voi lopulta kirjoista oppia.

LÄHTEET

Bertling S., Rantala T. & Saksala E. 2007. Mitä tuottaja tekee? Teoksessa S. Bertling, T. Rantala & E. Saksala (toim.) Tuottajan työ. Helsinki: Yle, 7–11.

Finnpanel Oy, KRT 2015. Kansallisen radiotutkimuksen tuloksia. Viitattu 9.4.2015, <http://www.finnpanel.fi/tulokset/radio/krt/viimeisin/tavoittavuus.html>.

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirvilampi M. 2010. Tuottaja – lähetystä vai tekijää varten: Millaisena tuottaja näkee ja kokee oman työnsä YLE Etelä-Savon Radion aamussa ja päivässä ja millaisena se näyttäytyy tekijöille. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 9.3.2015. <https://publications.theseus.fi/handle/10024/22063>.

Kataja-Rahko, J. 2015a. Yle uudistaa alueiden toimintaa: lisää uutisia ja vaikuttavampia sisältöjä koko Suomesta. Yleisradio. Tiedote 9.2.2015. Viitattu 4.4.2015, <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/02/09/yle-uudistaa-alueiden-toimintaa-lisaa-uutisia-ja-vaikuttavampia-sisaltoja-koko>.

Kajata-Rahko, J. 2015b. Yle haluaa alueiden ilmiöt ja puheenaiheet esille - yt-neuvotteluilla ei tavoitella henkilöstövähennyksiä. Yleisradio. Tiedote 14.1.2015. Viitattu 4.4.2015, <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/01/14/yle-haluaa-alueiden-ilmiot-ja-puheenaiheet-esille-yt-neuvotteluilla-ei?ref=ydd-related-content>.

Kujala T., Lahti J. & Tamminen H. 1999. Radiotyön perusteet – johdatus suoran lähetyksen tekemiseen. Helsinki: Gaudeamus.

Mattila S. 2007. On air -tuottamisesta. Teoksessa S. Bertling, T. Rantala & E. Saksala (toim.) Tuottajan työ. Helsinki: Yle, 30–33.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015a. Opinto-opas, opintojaksokuvaus: journalistinen tuottaja. Viitattu 18.3.2015, http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/opiskelu_oamkissa/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=VIE2015-JOU&lk=s2015&alasivu=opintojakso&oj=2V00BE54.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015b. Medianomi (AMK). Viitattu 6.3.2015, <http://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/medianomi/>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015c. Opinto-opas, opintojaksokuvaus: radiotyö. Viitattu 18.3.2015, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=VIE2015-JOU&lk=s2015&alasivu=opintojakso&oj=2V00BE46>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015d. Opinto-opas, opintojaksokuvaus: radiolähetys. Viitattu 23.4.2015, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=VIE2015-JOU&lk=s2015&alasivu=opintojakso&oj=2V00BE47>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015e. Opinto-opas, opintojaksokuvaus: mediaprojekti. Viitattu 18.3.2015, http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?sivu=oj_kuvaus&koodi1=M7180VS&kieli=FI&opas=2014-2015&lk=s2014&vuosi=14S15K.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015f. Opinto-opas, viestinnän tutkinto-ohjelma. Viitattu 18.3.2015, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=VIE2015-JOU&lk=s2015&alasivu=ops>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015g. Opinto-opas, opintojaksokuvaus: syventävä toimitustyö. Viitattu 4.4.2015, http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?sivu=oj_kuvaus&koodi1=M3014VS&kieli=FI&opas=2010-2011&vuosi=10S11K.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015h, opintojaksokuvaus: Uutis- ja ajankohtaisjournalismi radiossa ja tv:ssä. Viitattu 23.4.2015, http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=vie2015-jou&lk=s2015&alasivu=opintojakso&oj=2V00BE45_fi.

Pulkkinen, J. 2007. Radio-ohjelmien tuottamisesta. Teoksessa S. Bertling, T. Rantala & E. Saksala (toim.) Tuottajan työ. Helsinki: Yle, 28–29.

Saari, A. 2007. Totuuksia tuottajan työstä – Käsikirja ammatista haaveileville. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Saksala, E. 2015. Tuottajan käsikirja. Helsinki: Like Kustannus Oy.

Turunen, S. 2012. "KAIKKI LÄHTEE TIIMISTÄ" – Aamutuottajien työ Yleisradion maakuntaradioissa. Jyväskylän yliopisto. Humanistinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 24.4.2015. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/38591/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201209202464.pdf?sequence=1>.

Yleisradio 2015a. Kanavat ja palvelut. Viitattu 9.4.2015, <http://yle.fi/yleisradio/kanavat-ja-palvelut>.

Yleisradio 2015b. Miten ja miksi Yle Puhe on muuttunut? Viitattu 9.4.2015, <http://yle.fi/yleisradio/faq/ohjelmat/miten-ja-miksi-yle-puhe-muuttunut>.

Haastattelut

Saksala, E. 2015. Tuottaja, Yleisradio, Luovat sisällöt, Asia / Elämäntapa. Haastattelu 26.3.2015. Tekijän hallussa.

Junes, O. 2015. Vastaava tuottaja, Yleisradio, Yle Puhe. Haastattelu 26.3.2015. Tekijän hallussa.

Lehtinen, J. Tuottaja, Yleisradio, YleX. Haastattelu 25.3.2015. Tekijän hallussa.

Vitikka, P. 2015. Tuottaja, Yleisradio, Yle Radio Suomi. Haastattelu 25.3.2015. Tekijän hallussa.

Taustatiedot haastateltavista

Työnimike?

Millaisessa toimituksessa työskentelee? Kuinka paljon toimittajia/tuottajia? Muu henkilökunta?

Kerro työurastasi

- tuottajakokemus vuosina
- aiempi työkokemus
- työkokemus alalta vuosina
- koulutus

Tuottajan tavallinen työpäivä / tuottajan työtehtävät

Mistä koostuu tuottajan peruspäivä?

Mitkä ovat tärkeimmät päivittäiset tehtävät?

Mitä tuottaja tekee lähetyksen aikana ja mitä lähetyksajan ulkopuolella?

Miten työaika jakautuu eri tehtävien välille? Mihin menee eniten aikaa, mikä jää (liian) vähälle?

(Millä tavoin tuottaja seuraa maailman tapahtumia (ideoi juttuja)?)

Kuinka paljon / millä tavoin / milloin tuottaja antaa palautetta?

Tie tuottajaksi

Mitä reittiä on tullut tuottajaksi?

Miten ajatusmaailma muuttui, kun vaihtoi tehtävän tuottajaksi? Muuttuiko käsitys tuottajasta?

Millaista koulutusta on saanut tuottajan työhön (jos on saanut)? Millaisia asioita koulutuksessa käydään läpi?

Tuottajan ja tiimin välinen suhde

Minkälainen on tuottajan esimiesrooli? Onko tuottaja ihmisten vai sisällön johtaja?

Millainen on tuottajan ja toimittajan/juontajan/reportterin suhde? Onko tuottaja pomo vai apukäsi?

Miten tuottajan ja tiimin yhteispeli toimii? Millaisia asioita tuottaja tekee saadakseen toimittajasta parhaan irti?

Tuottaja on työnjakaja - Millä periaatteella työt jaetaan? Miten paljon toimittaja voi vaikuttaa työnjakoon, eli siihen, mistä aiheesta saa tehdä juttuja/sisältöjä?

Tuottajan yhteydet muihin tuottajiin / omiin esimiehiin / toimituksen ulkopuolelle

Mikä on tuottajan oma yhteisö oman tiimin lisäksi?

Kuinka paljon tuottaja on yhteydessä muihin toimituksen tuottajiin? Miksi? Miten?

Kuinka paljon tuottaja on yhteydessä omiin esimiehiinsä? Miksi? Miten?

Kuinka paljon tuottaja on yhteydessä toimituksen ulkopuolelle? Miksi? Miten?

Tuottajan työn merkitys

Millaiseksi kokee oman merkityksensä ja roolinsa toimituksessa?

Mitä toimituksessa tapahtuisi, jos tuottajia ei olisi? Missä tuottajan poissaolo näkyy ensimmäisenä?

Saako tuottaja palautetta työstään? Keneltä? Millaisista asioista?

Minkälainen on hyvä tuottaja?

Tulevaisuuden tuottaja

Onko radiotuottajan työ muuttunut vuosien varrella? Miten? Mitkä asiat vaikuttaneet? (some?)

Mihin suuntaan radiotuottajan työnkuva on kehittymässä?

Onko jatkossakin toimituksissa tuottajia?

Millaisia ominaisuuksia/taitoja tulevaisuuden tuottajalta vaaditaan?

Jos joku haluaa radiotuottajaksi, miten sinne pääsee? Mitä täytyy opiskella? Mikä ideaali koulutus/tie tuottajaksi?

Mitä alan oppilaitoksessa pitäisi opettaa radiotuottajan työstä?